

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΑΣ
ΣΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

«ΘΑΦΤΗΚΕ»
Ο ΑΠΟΛΛΩΝ!

ΔΑΥΛΟΣ

ΕΥΡΩ 5

ΒΥΘΙΣΜΕΝΗ ΠΟΛΗ 9.500 ΕΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΑ ΜΕ **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ!**

Πῶς ἡ «ἀπ' τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων»
ἐλευθερία ἔγινε «Ἑλληνοχριστιανισμός»

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Πρωτοποριακής Έρευνας.

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Ἀθήνα.

Τηλέφωνα: 0103223957, 0103314986,
0109841655.

Τηλομοιότυπος: 0103314997.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ («Internet»):

<http://www.davlos.gr>

Ήλεκτρονική ἀλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τὰ Γραφεῖα τοῦ «Δ» λειτουργοῦν
πρωινὲς ὥρες 9.30 - 14.30
καθημερινά (καὶ Σάββατο).

Ἰδρυτής-Ἰδιοκτήτης-
Ἐκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΔΑΜΠΡΟΥ
Ἀγγιλέως - Μουσῶν 51
Παλαιὸ Φάληρο.

Παραγωγή: PRESS LINE
Μάγερ 11, Ἀθήνα, τηλ.: 010 5225.479.

- Τιμὴ ἀντιτύπου: 5 εὐρώ.
- 12μηνι συνδρομὴ: 47 εὐρώ.
- Ὁργανισμὸν κ.λπ.: 70,50 εὐρώ.
 - Φοιτητῶν: 38 εὐρώ.
- Ἐξωτερικοῦ: 80 δολλ. ΗΠΑ.
- Ἡ συνδρομὴ καταβάλλεται
κατὰ τὴν ἐγγραφὴ.
- Ἡ συνδρομὴ ἀνανεώνεται αὐτομάτως
μετὰ τὴ λήξιν τοῦ 12μήνου. Διακοπὴ τῆς
συνδρομῆς γίνεται μόνον κατόπιν
τηλεφωνήματος τοῦ ἐνδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Ὅλες οἱ συνεργασίες καὶ τὰ
ταχυδρομικά ἐμβάσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΔΑΜΠΡΟΥ,
Πόστ Ρεστάντ 175 01, Π. Φάληρο.

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς
ποὺ ἀλλάζουν διεύθυνση, νὰ τὸ
γνωστοποιοῦν στο περιοδικό.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει
ἀναδημοσίευση ἢ ἀναμετάδοση
καθ' οἷονδήποτε τρόπον
δημοσιευμάτων τοῦ «Δαυλοῦ»
χωρὶς τὴ γραπτὴ ἀδεία τοῦ ἐκδότη.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 15664:

Τὸ αἷτο καὶ οἱ συνέπειες

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 15566:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κ. ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΜΕΜΤΣΑΣ,
Ν. ΑΣΠΙΩΤΗΣ, ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΓΛΟΥ, Β. ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΗΣ, Ε.
ΜΠΑΛΟΥΡΔΗΣ.

ΣΕΛΙΣ 15666:

Ὁ καθηγητὴς - φάντασμα «Karl Brighton» τῶν ἑλλαδεμπόρων
ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15671:

Δὲν μποροῦν νὰ φιμώσουν τὸν Μαρκόπουλο

Συνέντευξη τοῦ Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ στὴ Ν. ΜΠΕΚΑ

ΣΕΛΙΣ 15671:

Ζητοῦν τὴν δόθηια τοῦ Σιωνισμοῦ;

Ο «ΔΑΥΛΟΣ»

ΣΕΛΙΣ 15679:

Βυθισμένη ἑλληνικὴ πόλη 9.500 ἐτῶν στὴν Ἰνδία

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15684:

Ὁ Ὀλυμπος δὲν εἶναι θουνό στὴν Ἰλιάδα

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΓΕΤΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15687:

Τὰ τέσσερα μυστικά τῶν Ἑλλήνων

ΚΩΝ. ΚΑΡΜΠΑΝΤΖΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15692:

Ἡ Ρωμοσύνη ἐνταφιάζει τὸν Ἀπόλλωνα

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15694:

Ὁ «Ἑλληνοχριστιανισμός» χθές, σήμερα, αὔριο

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΓΛΑΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15695:

Πῶς ἡ «ἀπ' τὰ κόκκαλα τῶν ἀρχαίων γαλαμένη»
ἐλευθερία μετατράπηκε σὲ «Ἑλληνοχριστιανισμό»

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15705:

Ὁ ἐξορκισμὸς τῶν θρεφῶν εἶναι ἀντιγραφὴ

τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξία

Δρ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15707:

Ἡ Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει γιὰ τὴν ΟΥΝΕΣΚΟ

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15711:

Ὁ γάμος Κάδμου - Ἀρμονίας

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΣΤΑΜΟΥ

ΣΕΛΙΣ 15715:

Πλούτος - Ἀτὴ - Ὑβρις - Νέμεσις στὸν Ἡρόδοτο

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΡΤΙΔΟΥ - ΦΟΡΣΙΕΡ

ΣΕΛΙΣ 15721:

Πῶς ὁ Ματθαῖος «ἐδραριοποιεῖ» τὸ εὐαγγέλιό του

Ε. ΑΤΤΑΒΥΡΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 15727:

Συνδνασμός προφορᾶς - ἐτυμολογίας στὸ Ἀλφάδιτο

Α. ΚΡΑΣΑΝΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15734:

Σὲ «ἄγνωστους» μετόχους οἱ ἑταιρείες δίσκων

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 15737:

Μεταφυσικὸς καὶ οἰκονομικὸς μυστικισμός

ΔΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΣΕΛΙΣ 15740:

Ἡ θυγατρομιξία τῶν «ἀγίων» «μας»

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΑΘΜΟΝΕΥΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 15706 • Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ:
σελ. 15714 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ. 15725 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ
ΙΔΕΩΝ: σελ. 15740.

ΤΟ ΑΙΤΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Ἡ Ἱστορία δοᾷ:

Α. Μὲ τὴν ἰδρύση τοῦ Βυζαντίου ἀρχίζει ἡ συστηματικὴ ἐξαφάνιση τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ πρῶτοι «Γραικο-ρωμαῖοι αὐτοκράτορες», πὺν τόσο κυνήγησαν «τοὺς ταλαιπώρους Ἑλληνας», ὅπως τοὺς χαρακτηρίζει ὁ Κοραῆς (λίαν ἀτυχῶς βέβαια ὡς πρὸς τὸ πρῶτο συνθετικὸ τῆς λέξεως, διότι α) οἱ Γραικοί, οἱ πρῶτοι Ἑλληνες κατ' Ἀριστοτέλη, ἦσαν ἀνύπαρκτοι στὴν Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία καὶ β) τὸ Βυζάντιο ἦταν διοικητικὰ μὲν πράγματι ρωμαϊκόν, πνευματικὰ δὲ μόνον ἐβραϊκόν), μὲ ἀντάξιο σύμμαχόν τοὺς τὸν Χριστιανισμό, γιὰ 300 τουλάχιστον χρόνια εἶχαν ὡς κεντρικὸ ἄξονα τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς τοὺς τὴν θίαιη ἐξάλειψη καὶ διάλυση τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου σκέπτεσθαι καὶ ζῆν, οἱ δὲ λοιποὶ μέχρι τὴν Ἀλωση τὴν σταθεροποίηση καὶ συντήρηση τοῦ ἀφελληνισμοῦ αὐτοῦ – πολιτικὴ πὺν πέτυχε πλήρως: Στὸ τέλος τοῦ Βυζαντίου ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς καὶ τὸ ὄνομα «Ἑλλην» εἶχαν ἐκλείψει ἀκόμη καὶ ὡς ἀνάμνηση γιὰ τὸ σύνολο τῶν κατοίκων τῆς αὐτοκρατορίας.

Β. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας συνεχίστηκε συστηματικὰ ἡ πολιτικὴ συντήρηση τοῦ ἀφελληνισμοῦ καὶ τῆς ἀπολιτισιᾶς, αὕτὴ τὴ φορὰ ὅχι τόσο ἀπὸ τὴν πολιτικὴ (ὀθωμανικὴ) ἐξουσία ὅσο κυρίως ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό. Τὰ 400 χρόνια τῆς δουλείας στὸν ἰδεολογικὸ - μορφωτικὸ τομέα εἶναι μία ἀτέλειωτη ἀλυσίδα διωγμῶν, ἀφορισμῶν καὶ κατατρεγμῶν ὅσων ἐπιχειροῦσαν νὰ φωτίσουν, νὰ ἐκπολιτίσουν κάπως καὶ νὰ ἐξελληνίσουν τοὺς ραγιαῖδες (πάντοτε μὲ διώκτη τὴν ἡγεσία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας).

Γ. Στὸ κρατίδιο πὺν ἰδρύθηκε χάρη στὸν Εὐρωπαϊκὸ Διαφωτισμό, μὲ ἐπέμβαση γύρω στὸ 1850 καὶ πάλι τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἐπεβλήθη τὸ ἱστορικὰ ἐντελῶς ψευδὲς καὶ καθ' ὀλοκληρίαν χαλκευμένο ἰδεολόγημα τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ», τὸ ὁποῖο ἀφ' ἑνὸς κράτησε τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ μακριὰ ἀπὸ κάθε εὐκαιρία ἀναγέννησής του στὴ γενέτειρά του· καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ παράλληλη πολιτικὴ ἐφαρμογὴ του ὡς «Μεγάλης Ἰδέας» (= βυζαντινοποίησης τοῦ κράτους) ὠδήγησε στὴν ἐθνικὴ συμφορὰ τοῦ 1922 – ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ

κατὰ νομοτέλειαν θάνατος μιᾶς ἱστορικῆς πλάνης, ὅπως ὁ «Ἑλληνο-χριστιανισμός», ἀλλὰ ἡ ὀριστικὴ ἱστορικὴ διακοπὴ τοῦ προαιώνιου, ἄνευ διαλειμμάτων, «Ἑλληνισμοῦ τῶν Δύο Ἡπείρων καὶ τῶν Πέντε Θαλασσῶν».

Συνοψίζοντας, συνάγουμε ὡς λογικὴ συνέπεια τὸ ἱστορικὸ πόρισμα ὅτι ἡ σταθερὴ αἰτία τῆς σταδιακῆς πνευματικῆς καὶ ἰδεολογικῆς κατάπτωσης τοῦ ἀνελλήνιστου, ἀνιστόρητου καὶ ἀπολίτιστου σημερινοῦ Ἑλληνα κατὰ τὶς μετὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀρχαιότητα τρεῖς φάσεις τῆς ἱστορικῆς του διαδρομῆς (Βυζάντιο, Τουρκοκρατία, Ρωμαϊκὸ κρατίδιο), αὐτὸ ποὺ γέννησε καὶ συντηρεῖ τὴν ἱστορικὴ ἀσυνειδησία του, τὴν πολιτισμικὴ ἀφασία του καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀμνησία του εἶναι ἡ πολιτικὴ θεωρία καὶ πρακτικὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Σήμερα, 180 χρόνια μετὰ τὴν Ἐπανάσταση καὶ 80 χρόνια μετὰ τὸ 1922, λίγοι ἢ ἐλάχιστοι ἐκ τῶν ταγῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχουν ὑποψιασθῇ τὴν κατάφωρη ὅσο καὶ φοδερὴ αὐτὴ ἱστορικὴ καὶ πολιτικὴ ἀλήθεια. Βέβαια ὑπάρχουν στίς μέρες μας κάποια φαινόμενα, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ θεωρηθοῦν ὡς «πρῶτο σκίζτημα» ἐνὸς ὀργανισμοῦ ποὺ βρισκόταν σὲ μακροχρόνιο κῶμα – ἀλλὰ ἔως ἐκεῖ. Ἡ ἱστορικὴ ἀπάτη τοῦ ἰδεολογήματος τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ», ἡ θαυότερη αὐτὴ αἰτία τοῦ ἐθνικοῦ ληθάργου μας, ὅχι μόνον παραμένει ἡ ἐπίσημη ἰδεολογία τοῦ Κράτους, ἀλλὰ ἀσυναισθήτως ἡ καὶ ἐνίοτε δολίως τροφοδοτεῖται καὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ – ὑποτίθεται – βρίσκονται στὴν πρωτοπορία τῆς νέας Διανόησης (μὲ τὰ περὶ «πρὸ Χριστοῦ χριστιανισμοῦ τῶν Ἑλλήνων» καὶ τὰ περὶ «μετὰ Χριστὸν ἑλληνισμοῦ τῶν Χριστιανῶν»).

Γνωστὰ καὶ τραγικὰ τὰ φαινόμενα αὐτά. Θὰ μπορούσε νὰ τὰ δῇ κανεὶς καὶ ὡς φαιδρά, διότι εἶναι καὶ τέτοια πράγματι, ἀλλὰ, ἂν θυμηθῇ τὴν ἀνεπανάληπτη στὴν ἱστορία συμφορὰ ποὺ προκάλεσε στὸν Ἑλληνισμό ἡ αὐταπάτη ἢ ἀπάτη τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ», τότε κάθε διάθεση φαιδρότητας χάνεται: Τὰ ἴδια αἷτια προκαλοῦν, ὅταν ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν, τὶς ἴδιες συνέπειες – καὶ μάλιστα σὲ κάθε ἐπανάληψη (ὑποτροπὴ) ἀκόμη πιὸ βαρεῖς.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Μὴ βαπτολογήσητε ὥσπερ οἱ ἔθνικοι (= Ἕλληνες)»...

Κύριε κ. Λάμπρου,
Ἄν ἀνοίξουμε τὸ ραδιόφωνό μας στὶς ἑπτὰ παρὰ δέκα τὸ πρωὶ στοῦ Τρίτου Πρόγραμμα τῆς Ἑλληνικῆς Ῥαδιοφωνίας, θ' ἀκούσουμε τὴν ἀκόλουθη προσευχή: «*Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαπτολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἔθνικοι δοκοῦσι ὡς ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῇτε αὐτοῖς. Οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ἡμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς: Πάτερ ἡμῶν*» κ.λπ.

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ λοιπὸν μᾶς συνιστᾷ νὰ μὴ «βαπτολογοῦμε ὥσπερ οἱ ἔθνικοι», ἄρα νὰ

μὴν προσευχώμεθα ὅπως οἱ Ἕλληνες. Ὅπως γνωρίζουμε, οἱ λέξεις «*ἐθνικός*» καὶ «*Ἕλλην*» ταυτίζονταν ἐπὶ Βυζαντίου. Ἀρα νὰ μὴν προσευχώμεθα ὅπως οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ κατὰ τὴν παραίνεση τοῦ ραδιοφώνου ὅπως οἱ Ῥωμοί, οἱ ὁποῖοι κάθε ἄλλο μὲ τὴν ὀνομασίᾳ αὐτὴ τιμοῦν τὴν ἑλληνικὴ ὑπόστασι. Αὐτὰ μὲ τὴ φτωχικὴ μου κριτικὴ εἰς τὴν πρωινὴ προσευχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ κρατικοῦ ραδιοφώνου.

Μετά τιμῆς
Κ. Μαρινάκης
Ἀθήνα

Νὰ συνειδητοποιήσουν οἱ Ἕλληνες τὴν κατὰπτωσή τους

Κύριε διευθυντά,
Ξεχωριστὸς ὁ «*Δαυλὸς*» τοῦ Γενάρη 2002: Θὰ σταθῶ στὴν τελευταία «θέση» τοῦ «*Δαυλοῦ*», αὐτὴν τῆς ἱστορικῆς ἐρμηνευόμενης ἀπὸ

ἐσᾶς «*κατὰπτωσις τοῦ σημερινοῦ Ἕλληνα*». Πιστεύω ὅτι μόνον ὅταν ὁ Ἕλληνας ἀνακτῇ τὴν προσωπικότητά του, τὴν ὁποία δυστυχῶς ἔχασε τότε πού τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία

Ὁ καθηγητὴς - φάντασμα «*Brighton*»: ἓνα ὄργιο λογοκλοπίας τῶν ἐλλαδεμπόρων

Κύριε διευθυντά,
Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι, ἐρευνῶντας τὸ θέμα τῶν αἰγυπτιακῶν πυραμίδων γιὰ τὴ συλλογὴ πληροφοριῶν πρὸς συγγραφὴν ἀναλόγου μελέτης, ἀνακάλυψα τὸ ἔργο τοῦ καθηγητοῦ τῆς Αἰγυπτιολογίας κ. Karl Brighton μὲ τίτλο «*Αἰγυπτιακὲς Πυραμίδες Ἑλλήνων Ἔργον*», τῶν ἐκδ. Κάδμος, ἄνεν χρονολογίας ἐκδόσεως. Ὁ κ. Karl Brighton, ὅπως ἀναφέρεται στοῦ βιογραφικοῦ του σημείωμα στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου του, «*εἶναι καθηγητὴς τῆς Αἰγυπτιολογίας*» (σὲ ἀπροσδιόριστο πανεπιστήμιο), «*λάτρης καὶ γνώστης τῆς Ἑλληνικῆς ἀλλὰ καὶ τῶν ἱερογλυφικῶν καὶ τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια δρέθηκε στοῦ Κάιρο καὶ στὴν Ἀθῆνα ἐρευνῶντας - ψάχνοντας τὴ σχέση τῶν πυραμίδων τῆς Ἑλλάδος*».

Ὁ συγγραφεὺς στὴ σελ. 5 τοῦ βιβλίου μεταξὺ ἄλλων «*εὐχαριστεῖ θερμὰ τὸ ἔγκριτο περιοδικὸν «Δαυλὸς» καθὼς καὶ τοὺς [...] Κ. Κουτρουβέλη [...] ἐπειδὴ μὲ ὁδηγὸ τῆς ἐργασίας τοὺς δημιουργήσε αὐτὸ τὸ ἔργο*». Δὲν γνωρίζω, ἐὰν ἦλθε σὲ κάποια ἐπαφὴ μαζί σας, ἀλλὰ ἐγὼ οὔτε πού τὸν ἀκονισα, ἔστω καὶ τηλεφωνικῶς.

Ἀπὸ τὴ σελ. 81 μέχρι τὴ σελ. 93 τοῦ βιβλίου του ἀντιγράφει κατὰ λέξιν τὰ ἀναφερόμενα

της παλιγγενεσίας του (1828-1831), θά μπορούσε να αντισταθῇ καὶ θά ἀναδιώσῃ τὸν δικό του πολιτισμὸ (ὅπως τὸν ὠραματίστηκε ὁ Γεώργιος Γεμιστὸς αἰῶνες προϋτέρα στὸ Βυζάντιο) καὶ νὰ δάλῃ παῦλα, ὅχι ὅμως τελεία, στὸ ὄραμα. Ὁ «Δαυλὸς» ἄς ἐντείνῃ τὸν ἀγῶνα του. Οἱ Ἕλληνες τούτῃ τῇ στιγμῇ – οἱ ἐν καταπτώσει Ἕλληνες, καθὼς ἀγνοοῦν τῇ

«θέσῃ» σας αὐτὴ – χρειάζονται γνώση, εὐθύνη καὶ προπαντὸς σεμνότητα μέσα στὴν παγκοσμιοποιημένη ἠλεκτρονικὴ ἐποχὴ μας.

Χαιρετίζω τὴ θέσῃ τοῦ Γιάννη Μαρκόπουλου: Εἶναι κατὰ – μιὰ ἀρχή.

Μὲ ἐκτίμηση
Θωμᾶς Ι. Μέτσας
Ἀλιμος

Ἴσως μπορούμε νὰ δγοῦμε ἀπὸ τὸν πολιτιστικὸ μας Ἄδη

Κύριε κ. Λάμπρου,

Μὲ συγκίνηση ποὺ προκαλεῖ ἀπίστευτη εὐφορία ψυχῆς καὶ δάκρυα χαρᾶς στὰ μάτια παρακολουθῶ τὶς τελευταῖες μέρες νὰ σηκώνετε διὰ τοῦ περιοδικοῦ σας «Δαυλὸς» σὰν σύγχρονος Τιτάνας στοὺς ὤμους σας τὸν κόσμο τῶν Ἑλλήνων. Μὲ τὴν παρούσα ἐπιστολὴ καταθέτω τὴν θαυμάσιαν εὐγνωμοσύνη μου γιὰ τὸ πραγματικὰ ἀπίστευτο ἔργο ἐπανελληνισμοῦ, ποὺ ἔδω καὶ 20 χρόνια ἄλλωστε μὲ ἱστορικὴ σοφία, θάρρος ἡμίθεου καὶ θαυμαστὴ συνέπεια ἐπιτελεῖτε.

Ἐκ δάθους ψυχῆς σας συγχαίρω γιὰ τὴν τελευταία ἐπιτυχία σας. Ὁ κ. Μαρκόπουλος ἀναδεικνύεται σὲ μορφὴ πραγματικοῦ ἱστορικοῦ κολοσσοῦ τῆς νεώτερης ἐλληνικῆς ἱστορίας. Ἐχει ὅχι μόνον εὐαισθησίες καὶ ὑψηλὴ μουσικὴ παιδεία ἀλλὰ καὶ τὴν θαυμαστὴ

ἐλληνοπρέπεια καὶ τὸ ἀνάλογο κοινωνικὸ ἐκτόπισμα, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ θέμα ἀποβολῆς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπ' τὴ σημερινὴ θρησκεία.

Οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ἀξιοπρεπεῖς λαὸς καὶ ἱστορικὰ γενναιόφρων ὑπερασπιστὴς ἀξιών. Ἄν συνειδητοποιήσουμε τὸ δάθος τῆς θρησκευτικῆς ἐξαθλίωσης, ποὺ αἰῶνες τώρα ἀπερίσκεπτα ὑπηρετήσαμε, ἀλλὰ καὶ τὸ μητρικὸ αἷμα, ποὺ ἄθελά μας χύσαμε γι' ἀντάλλαγμα... τότε ἡ δικαιολογημένη ὀργὴ μας θά γεννήσῃ τὶς προϋποθέσεις μιᾶς κοσμοϊστορικῆς πνευματικῆς ἀπελευθέρωσης, ποὺ θά ξεπεράσῃ ὅποσδήποτε τὰ στενὰ ὄρια τῆς πατρίδος μας, θά εὐεργετήσῃ τοὺς σκεπτόμενους ἀνθρώπους ὅλης τῆς γῆς καὶ θά γίνῃ σύγχρονος ἱστορικὸς φάρος γιὰ ἀνάλογους πνευματικούς ἀγῶνες τῶν μελλοντικῶν γενεῶν. Μὲ ἕνα

στὸ 4ο μέρος τῆς μελέτης μου μὲ τίτλο «Προϊστορικὰ Ἡμερολόγια», ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ ὑπ' ἀριθμ. 113/1991 τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ», ποὺ ἀφωροῦσε σ «Τὸ Αἰγυπτιακὸ Χρονολογικὸ Ἡμερολόγιο», χωρὶς νὰ κάνῃ ὅποιαδήποτε τυπικὴ ἀναφορὰ στὰ δεδομένα τῆς ταυτότητας τῆς ἐν λόγω μελέτης μου. Ἀκολουθεῖται ἡ ἰδία γραφὴ (γραμματοσειρὰ) τοῦ ὅλου κειμένου χωρὶς τὴ χρῆση τῆς πλαγίας (Ἰταλικῆς) γραφῆς, ὅποτε ὅλο τὸ ἀντιγραφὲν κείμενο παρουσιάζεται ὡς προσωπικὴ δική του ἐργασία. Ἔτσι στὴ σελ. 83 (σειρὰ 3η) γράφει: «Ἡ θεωρία καὶ οἱ σχέσεις τῶν ὑπολογισμῶν ἀναλύονται στὴ μελέτη μου “Ἡ Χρονολόγηση τῆς Ἑλληνικῆς Προϊστορίας ἀπὸ τοπογραφικὰ - ἀστρονομικὰ καὶ ἱστορικὰ στοιχεῖα”, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ ὑπ' ἀριθμ. 131/1987 Δελτίο τῆς Γ.Υ.Σ.» Ἡ ἐν λόγω μελέτη ἀποτελοῦσε «Δοκίμιον Ἐργασίας» τῆς πρωτοεμφάνισής μου στὸ χῶρο τῶν ἐρευνητῶν τῆς προϊστορίας καὶ φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ ὑποφαινομένου, καὶ μᾶλλον σκοπίμως δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομά μου ὑπὸ τοῦ κ. καθηγητοῦ, ὅποτε γιὰ τὸν κάθε κοινὸ ἀναγνώστη θεωρεῖται ὡς «δική του προσωπικὴ ἐργασία». Ἡ ἰδία θέσις ἐπαναλαμβάνεται καὶ στὴ σελ. 84 (σειρὰ 11 - 12). Στὴν ἴδια σελ. (σειρὰ 15) ὁ κ. καθηγητὴς ἀναφέρειται σὲ ἕνα «σχῆμα 1», ποὺ καταχωρεῖται στὴ σελ. 6517 τοῦ 113 τ. τοῦ «Δαυλοῦ», ἀλλὰ παραδόξως δὲν ἀντεγράφη στὸ διδλίο του. Ἕνας χάριτης εἶναι ἱκανὸς νὰ κατατοπίσῃ τὸν ἀναγνώστη πολὺν περισσότερο ἀπὸ τὸ κείμενο, καὶ ἕνας καθηγητὴς τὸ γνωρίζει αὐτὸ πολὺ καλὰ σὲ σχέση μὲ κάποιον ἄλλον ποὺ δὲν εἶναι καθηγητὴς. Τέλος στὴ σελ. 88 (σειρὰ 24) καταχωρεῖται «ἡ 22α Ἰουλίου ὡς ἡ μεγαλυτέρα ἡμέρα τοῦ ἔτους,

καινοφανές πλήθος αγωνιστών, όπως έσεϊς και ο κ. Μαρκόπουλος, όλα είναι πιθανά. Κανείς δεν μπορεί να ξέρη... Ίσως να είμαστε έμεις, οί "Έλληνες, αυτοί που πρώτοι στην παγκόσμια ιστορία θα αποβάλουμε κάποτε έντελώς τις αδιαπέραστες παρωπίδες του κάθε ιερατείου και θα επιβάλουμε αυστηρό έλεγχο στις θρησκευτικές δεισιδαιμονίες.

Αφού υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που μπορούν, όπως έσεϊς, να πραγματοποιήσουν τέτοιους ήράκλειους άθλους, ίσως όλοι μαζί καταφέρουμε να χαλινώσουμε τον ιστορικό μας Κέρδερο, τον φύλακα του πολιτισμικού

μας "Αδη (της ακατάπαυστα θανατολογούσας θρησκείας) και με τις άσπαστες αλυσίδες των έρωτήσεών μας να τον σύρουμε στο φώς της ημέρας, για να δη και ο τελευταίος σκεπτόμενος ότι τίποτε δεν μπορεί και δεν πρέπει να εξαιρεθῇ από την ανάγκη του έλέγχου, του χαλινού και του μέτρου.

Διατελώ με εύγνωμοσύνη ειλικρινά ύμετερος και εύχομαι κάθε τι καλό σέ σās και στο περιοδικό σας.

Μιχάλης Θ. Καλόπουλος

Συγγραφέας, Θεσσαλονίκη

Ο πίνακας με θέμα τὸ «Συμπόσιον» τοῦ Πλάτωνος

Αξιότιμε κ. Λάμπρου,

Επιθυμῶ να κάμω κάποια διόρθωσι στο άρθρο τῆς Ἀλτάνης (τεύχος 241/Ιανουάριος 2002, σελ. 15549), όπου φωτογραφία ζωγραφικού πίνακος, στή λεζάντα τοῦ ὁποίου αναγράφεται: «Ο Πίνακας ἔχει φιλοτεχνηθῇ ἀπὸ τὸν περίφημο Γερμανὸ ζωγράφο Ντύρ(ρ)ερ, ἀλλὰ δυστυχῶς με χρώματα σέπιας, τὰ ὁποῖα ὁ χρόνος ἔχει ἀμαρνώσει... τὸ ἔργο ἀποτελεῖ σήμερα ἰδιοκτησίᾳ τοῦ Μουσείου Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀνατολικῆς Τέχνης».

α) Ο Albert Dürer (1471-1528), μεγάλος ζωγράφος καὶ χαράκτης ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν ἐν

πενία, ζωγράφισε πίνακες με χριστιανικά κυρίως θέματα («Γέννησις τοῦ Χριστοῦ», «Παρθένος Μαρία», «Ἀγία Τριάδα» κ.λπ.) πλὴν ἑνὸς με ἀρχαιοελληνικὸ θέμα: «Ο Ἑρακλῆς μαχόμενος ἐναντίον τῶν ὀρνίθων τῆς Στυμφαλίας»· πράγματι, ἐνῶ εἶναι μοναδικὰ στὸ σχέδιο, ὕστεροῦν στὸ χρῶμα.

β) Ο Πίναξ «Τὸ Συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος» δὲν εἶναι ἔργο τοῦ Alb. Durer ἀλλὰ τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ζωγράφου Anselm Feuerbach (Φόϋερμπαχ) (1828-1880), ὁ ὁποῖος ζωγράφισε κυρίως ἀρχαιοελληνικά θέματα («Ἰφιγένεια», «Μήδεια», «Ἡ Κρίσις τοῦ Πάριδος»,

ἡμερομηνία τῆς θερινῆς τροπῆς», ἡ ὁποία ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους εἶχε καταχωρηθῇ στή σελ. 6519 τῆς πρωτοτύπου μελέτης μου, χωρὶς νὰ διορθωθῇ με τὸ «22α Ἰουνίου» ὑπὸ τοῦ κ. καθηγητοῦ. Τοῦτο δημιουργεῖ σοβαρὴν ὑπόνοιαν ὅτι τὸ ἔργο δὲν ἀνήκει σὲ καθηγητῇ.

Στὴ σελ. 95 καταχωρεῖται: «αὐτὸ ἀκριδῶς ἔγινε στὴν καταπληκτικὴ μελέτη τοῦ Κ. Κουτρονβέλη. Προσδιορίστηκε τὸ σφάλμα στὴ χρονολογικὴ μετατόπιση τῆς Αἰγυπτιακῆς ιστορίας καὶ ὁ συντελεστής τοῦ σφάλματος τῶν Ἑβραϊκῶν χρονολογικῶν περιόδων». Σὲ ποιὰ «καταπληκτικὴ μελέτη» γίνεται αὐτό, ἀφοῦ δὲν παρέχεται οὔτε ὁ τίτλος τῆς οὔτε ὁ ἐκδότης οὔτε ὁ χρόνος ἐκδόσεώς της; Ὅλα αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ταυτότητος τῆς μελέτης μου ἀποσιωποῦνται σκοπίμως.

Δυστυχῶς ἡ ὑπόθεσις δὲν σταματρεῖ στὰ προηγούμενα, ὑπάρχει καὶ συνέχεια. Ἀπὸ τῇ σελ. 109-119 τοῦ διβλίου του ὁ κ. καθηγητῆς ἐπανερχεται στὴ μελέτη μου «Ἡ Ἀναχρονολόγησις τῆς Προϊστορίας...», πὺν δημοσιεύτηκε στὸ Δελτίο τῆς Γ.Υ.Σ. τὸ 1987, καὶ ἐνῶ ἀναφέρεται στὸ ὄνομά μου, ἐδῶ δὲν ἀναφέρει τὸν τίτλο τῆς μελέτης μου, ἐκ τῆς ὁποίας ἀντιγράφει ἀρκετὰ στοιχεῖα. Τὰ ἐν λόγω στοιχεῖα ὅμως, ὅπως ἀναφέρεται στὴ σελίδα 113 τῆς πρωτοτύπου δοκιμαστικῆς μελέτης μου τοῦ 1987, βασίζονται σὲ μετρήσεις μου πὺν ἔγιναν ἐπὶ χάρτον κλίμακος 1:1.000.000, καὶ ὅλα τὰ ἐξαγόμενα εἶναι ἀνάλογα αὐτῶν τῶν μετρήσεων. Δὲν ἐλήφθη καθόλου ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ στοιχεῖα πὺν χρησιμοποιεῖ στὶς σελ. 81 μέχρι 95, πὺν ἀνα-

«Ὁρφεὺς καὶ Εὐρυδίκη», «Ἡ Μάχη τῶν Ἀμαζόνων», «Σειληνὸς καὶ Βάκχος» κ.λπ.). Τὸ «Συμπόσιον τοῦ Πλάτωνος» (1869) τὸ ζωγράφησε τρεῖς φορές με ἐλάχιστες διαφορές. Ὁ πίναξ εὐρίσκεται στὴν Πινακοθήκη τοῦ Βερολίνου καὶ ἕνας δεῦτερος στὴν Kunsthalle τῆς Karlsruhe. Ὁ ἐν λόγω πίναξ εἶναι ἀνεπα-

νάληπτος γιὰ τὰ χρώματα καὶ τὶς μορφές του καὶ γιὰ τὸ τεράστιο μέγεθός του (6.50 X 3.20 μέτρα).

Μὲ φιλικούς χαιρετισμοὺς
Νικόλαος Σταμ. Ἀσπιώτης
Μουσικὸς
Wolfsburg, Γερμανία

Ὁ ἀπαράδεκτος περιορισμὸς τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία

Κύριε Λάμπρου,
Ὁ συνεργάτης σας κ. Παν. Κουβαλάκης στὸ 241 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ σας παρουσιάζει τὴν ἀνάλυση ποὺ ἔκανα σὲ μία ἐπιστολὴ τοῦ μητροπολίτη Μηθύμνης τὸ 1847 πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Βατοῦσας Λέσδου, με θέμα τὴν τήρηση τῶν περιορισμῶν ποὺ ἔθετε ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴ σύναψη καὶ τὴ διάλυση τῶν ἀρραδῶνων. Εὐχαριστῶ καὶ ἐσᾶς καὶ τὸν κ. Κουβαλάκη.

Ἐχω ὥστόσο νὰ παρατηρήσω κάτι. Ὁ συνεργάτης σας γράφει μετὰξὺ ἄλλων: «*Ἡ ἐν λόγω ἐπιστολὴ, ποὺ ἀπηχεῖ καὶ τὴν βούληση τοῦ Πατριαρχείου, καταδεικνύει τὶς προσπάθειες ὁλοκληρωτικοῦ ἐλέγχου τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ χριστιανικοῦ ποιμνίου ἀπ' τοὺς ἐπίσημους ποιμενάρχες του, με ἀπώτερο στόχο τὴ διατήρηση τοῦ μεσαιωνικοῦ σκοταδισμοῦ*

καὶ τὴν ἀναστολὴ κάθε ἐνδεχόμενης πνευματικῆς χειραφέτησης τοῦ Γένους τὸν 19ο αἰῶνα».

Θέλω νὰ διευκρινίσω στοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ σας ὅτι αὐτὴ εἶναι προσωπικὴ ἄποψη τοῦ κ. Κουβαλάκη. Ἡ δική μου ἄποψη, ὅπως φαίνεται στὴν ἀνάλυσή μου, εἶναι ὅτι ἡ στάση αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας ὑπαγορευόταν ἀπὸ τὸν ὑπέρμετρο θρησκευτικὸ ζήλο τῆς γιὰ τὴν τήρηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ τῆς ἡθικῆς τάξης, ποὺ ὅμως κατέληγε νὰ περιορίζῃ σὲ ἀπαράδεκτο βαθμὸ τὴν προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ νὰ κάνῃ ἀκόμα πιὸ δύσκολη τὴ ζωὴ τῶν δύστυχων ραγιάδων.

Μὲ ἐκτίμηση καὶ ἀγάπη
Χρήστος Α. Σταυράκογλου
Ἐπίτιμος Λυκείαρχης, Ἀρίσθη Λέσδου

φέρθηκαν πιὸ πάνω, προήρχοντο ἀπὸ μετρήσεις μου σὲ χάρτη κλίματος 1:500.000 καὶ ἦσαν πολὺ ἀκριβέστερα ἐκείνων τοῦ 1987, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἔγινε ἀντιληπτό, καὶ ἔτσι ὑπέπεσε σὲ σοβαρὸ ὀλίσθημα παραπλάνησης τῶν ἀναγνωστῶν του μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ ἰδίου διδλίου. Καὶ πάλι τοῦτο φανερώνει ὅτι τὸ ἐν λόγω διδλίο δὲν ἀνήκει σὲ καθηγητὴ.

Τέλος στὸν πίνακα τῆς διβλιογραφίας (σελ. 213) καταχωρεῖ: «**Κουτρούδελος, Κ.: ΔΑΥΛΟΣ**. Δηλαδή τί; Λέγομαι Κουτρονδέλης Κ. ἢ Κουτρούδελος Κ.; Οἱ ἐνέργειες αὐτὲς παραποιοῦν τὸ πραγματικὸ μου ὄνομα. Ἀλλὰ ἡ κατάληξη ΔΑΥΛΟΣ τί ἀντιπροσωπεύει; Ἡ μήπως ἐννοεῖται ὅτι κραδαίνω τὸν Δανλὸν τῆς ἀναστάσεως τῆς Προϊστορίας... Ἰσως!

Οἱ παραπάνω ἐνέργειες τοῦ κ. «Καθηγητοῦ τῆς Αἰγυπτιακοῦ Κιτ Karl Brighton» περιφρονοῦν καὶ καταπατοῦν τὶς διεθνεῖς ἀρχές τοῦ Copyright, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπικαλεῖται καὶ ἐκεῖνος στὴ σελ. 4 τοῦ διδλίου του. Κατὰ θάσιν ὅμως ἀποτελοῦν ἀσέβεια πρὸς τὶς ἐργασίες τῶν ἄλλων, τὶς ὁποῖες ἀδιάντροπα καὶ πολλοὶ ἄλλοι τὶς χρησιμοποιοῦν πρὸς ἴδιον ὄφελος.

Παρακαλῶ γιὰ τὴν πλήρη ἐνημέρωση σὲ προσεχὲς τεῦχος τῶν κ.κ. ἀναγνωστῶν τοῦ ἐγκρίτου «Δαυλοῦ» ἐπὶ τοῦ ἄθλιον αὐτοῦ κρούσματος πνευματικῆς ἀνετημότητος.

Μετὰ μεγίστης τιμῆς
Κωνσταντῖνος Β. Κουτρονδέλης
Ταξίαρχος Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ

Ἡ Θρησκεία πρέπει νὰ γίνη μία ἀπὸ τὶς ἐπιστῆμες;

Κύριε διευθυντά,

Λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Διαμαντῆ Κούτουλα μὲ τίτλο «*Περὶ τὴν ἀναδίωξη τοῦ Δωδεκαθέου. – Ἡ μεταμοντέρνα ἐκδοχὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος*» στὸν «*Δαυλό*», τ. 238, ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ παρακάτω:

Θὰ περίμενα μεγαλύτερη σύνεση καὶ «γνώθι σ' αὐτόν» ἀπὸ μερικοῦς. Οἱ ἀπόψεις ποὺ γράφονται πολλές φορὲς εἶναι προσωπικὲς ἢ μεμονωμένες, ποὺ ἀπέχουν ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι ἀποδεικτικὲς. Ἀποδείξει ὅλων ὅσα ἀναφέρονται ἀπὸ τὸ κ. Κούτουλα θὰ προέκυπτε μόνο μετὰ ἀπὸ σαφὴ ὀρισμὸ τοῦ ἐννοιολογικοῦ περιεχομένου τῶν λέξεων καὶ τῶν χρησιμοποιουμένων ὄρων, ὅπως αὐτὲς χρησιμοποιοῦνται στὴν φιλοσοφία καὶ στὶς ἐπιστῆμες. Ἡ λογικὴ τοῦ Λόγου πάντοτε ἔχει τὴν ἐννοια στατιστικῆς πιθανότητος καὶ καταλήγει νὰ εἶναι κατ' ἐπίφαση ἀποδεικτικὴ, ἐὰν δὲν τηροῦνται οἱ παραπάνω προϋποθέσεις, γι' αὐτὸ καὶ ἀπαιτεῖται ἰσχυρότερη ἐδραίωση ἀπὸ διάφορες συλλογιστικὲς σκοπιές. Ἡ κατανόηση τῆς θεολογίας τοῦ Πλάτωνα, ὅπως διατυπώνεται αὐτὴ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, τὸν Πλωτῖνο, τὸν Πρόκλο κ.λπ., στὸ ἐπίπεδο ποὺ τὸ ἐπιτρέπουν οἱ σημερινὲς θεωρίες τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας, ποὺ διέπουν τὴ λειτουργία τοῦ Σύμπαντος καὶ τὴ σύσταση τῆς ὕλης, γίνεται πληρέστερη μόνο μὲ τὴ συμβολὴ τῶν θετικῶν

αὐτῶν ἐπιστημῶν [...].

Τὸ ὅτι δὲν ἔχει ὁ Ἑλληνισμὸς δόγματα, τὰ ὁποῖα στὸν Ἰουδαιοχριστιανισμὸ «τεκμηριώνονται» μὲ τὸ αὐθαίρετο «πιστεύω», αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει καὶ συγκροτημένες καὶ ἀποδεδειγμένα τεκμηριωμένες ἀρχές. Ἑλληνας ὁ ὁποῖος ἀποδέχεται τὴν ἀρχή, νὰ θεωρῆται ἀληθὲς μόνον αὐτὸ ποὺ ἀποδεικνύεται, δὲν εἶναι ἀδαής. Ἀδαεῖς ἀποκτᾷ ὡς πιστοὺς ὁ Ἰουδαιοχριστιανισμὸς, ὁ ὁποῖος δογματικὰ ἐπιβάλλει ἀναπόδεικτες «ἀλήθειες» καὶ δὲν ἀποδέχεται τὴν ἀρχή, ὅτι πάνω ἀπὸ ὅλα εὐρίσκεται ὁ ὁρθὸς λόγος, ἢ ἀποδεικτικὴ λογικὴ, ἢ ἐπιστήμη, ἢ φιλοσοφία. Ὅμως ὁ κ. Δ. Κούτουλας κοντὰ στὶς τόσες αὐθαίρετες ἐν πολλοῖς θέσεις του, τὴν ἐπιφανειακὴν του ἀνάλυση, τὴν ἔλλειψη ἀντικειμενικότητος, ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ λόγου του καταλήγει ἴσως ἄθελά του σὲ μία μεγάλη διαπίστωση, ὅτι «*φιλοσοφία καὶ θρησκεία ὁλοένα ἐπικαλύπτονται, συγχέονται καὶ τελικὰ ταυτίζονται*». Ἀλλὰ ἡ φιλοσοφία εἶναι πρωτίστως ἐπιστήμη. Ἐτοί θὰ πρέπει νὰ συμφωνήσῃ στὸ ὅτι ἡ θρησκεία πρέπει νὰ εἶναι μία ἐπιστήμη, δυναμικὴ καὶ ὄχι στεῖρα καὶ στατικὴ, ὅπως ἡ ἰουδαιοχριστιανικὴ θεολογία σήμερα.

Μετὰ τιμῆς

Βασίλειος Διαμαντάκης

Χημικὸς Μηχανικὸς ΕΜΠ, Ἀθήνα

Οἱ «Σύμμαχοι» ἀνεφοδιάζαν τοὺς Γερμανοὺς στὸν Β' Π.Π.

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Χαίρω ποὺ ἐπικοινωνῶ μαζί σας. Εὐχομαι καὶ ἐγὼ, τὰ εἴκοσι χρόνια τοῦ «*Δαυλοῦ*» τὰ τόσο δημιουργικὰ νὰ γίνουν πολὺ περισσότερα, γιὰ νὰ ἀκούγεται ὁ λόγος του στὰ πέρι τῆς γῆς καθαρὸς καὶ ἀνόθευτος. Στὰ ποιντοπόρα μου ταξίδια λαμβάνω τὸν «*Δαυλό*» καὶ τὸν μελετῶ μὲ μεγάλη προσοχή. Διάβασα στὸ 2260 τεῦχος, σελὶς 14360, τὸ ἄρθρο τοῦ ταξιάρχου Ἀεροπορίας ἐ.ἀ. (ἱπταμένου) κ. Παντελῆ Γλάρου «*Χίτλερ καὶ Πλανηταρχία*». Οἱ ἐπτὰ τελευταῖες σειρὲς εἶναι καταπληκτικὲς, γιὰτὶ συμπυκνώνεται μέσα ἐκεῖ ὅλο τὸ δράμα τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου μέσα ἀπὸ τὸ ἀπύθμενο ψεῦδος τῶν δῆθεν συμμάχων, τῶν

δῆθεν οὐδετέρων καὶ ὅλων τῶν δῆθεν ποὺ ἀφάνισαν τὰ νιάτα τῆς Εὐρώπης. Θέλοντας καὶ ἐγὼ νὰ συμβάλω τὸ κατὰ δύναμιν στὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας, σὰς πληροφορῶ ὅτι ὑπάρχει ἓνα βιβλίο - ντοκουμέντο μὲ τίτλο «*Ἀμερικανοναζιστικὴ συνωμοσία*» τοῦ Charles Higham, ἐκδόσεις Καρρέ, ποὺ μέσα στὶς σελίδες του θὰ βρῆτε πολλὰ ἐνδιαφέροντα πρᾶγματα σχετικὰ μὲ τὸν ἀνεφοδιασμὸ τῆς γερμανικῆς πολεμικῆς μηχανῆς ἀπὸ τοὺς «*συμμάχους*».

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν φιλοξενία.

Μετὰ τιμῆς

Εὐάγ. Μπαλούρδης

Ἀξιωματικὸς Ε.Ν., Πειραιᾶς

Ὁ κ. Μιχάλης Σταθόπουλος μιλά στο «Δ»

Μ. Σταθόπουλος.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΦΙΜΩΣΟΥΝ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ

Ὁ αὐταρχισμὸς ὅσων δὲν δέχονται
τὴν κριτικὴ τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης»

Ὁ μέχρι πρόσφατα ὑπουργὸς Δικαιοσύνης καὶ τέως πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μιχάλης Σταθόπουλος θὰ μείνῃ γνωστὸς ὡς τὸ κεντρικὸ λόγφ ἀρμοδιότητος πρόσωπο στὴ διαμάχη μεταξὺ Ἐκκλησίας τῆς

Τὰ σοβαρὰ καὶ τὰ φαιδρὰ ΖΗΤΟΥΝ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΣΙΩΝΙΣΜΟΥ;

Ὅπως γράψαμε στὸ προηγούμενο τεῦχος 242, ἡ συνέντευξη τοῦ μεγάλου μουσικοσυνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλου στὸν «Δ», τ. 241, προκάλεσε τὸ ζωνρότατο ἐνδιαφέρον στὴν Ἑλλάδα καὶ διεθνῶς ὄχι μόνο τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης, πὺν προσέβαλαν τὸ θέμα εἰδησεογραφικὰ καὶ σχολιογραφικὰ, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἐπώνυμων ἀνθρώπων, ἱερωμένων καὶ μὴ. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συνῆλθε ἀμέσως μόλις κυκλοφόρησε τὸ τεῦχος Ἰανουαρίου, ἀποφάσισε:

« – Ν' ἀνατεθῇ στὸν καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Νικόλαο Μπρατσιώτη ἡ ἐκπόνηση εἰσηγήσεως γιὰ τὴ θέση καὶ τὴν ἀξία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴν ἱστορία τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

» – Νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐαρέσκειά της πρὸς τὸν θεολόγο κ. Νικόλαο Βασιλειάδη, μέλος τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων “Ὁ Σωτὴρ”, γιὰ τὸ ἔργο του “Ἐρμηνεία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης”».

Ἑλλάδος καὶ Ἑλληνικοῦ Κράτους γιὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων, πὺν ἀναστάτωσε γιὰ δυνάμει χρόνια περίπου τὴν ἡρεμία τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ προκάλεσε καταστάσεις πὺν κυμαίνονται μεταξὺ πολιτικῆς ἔντασης καὶ φαιδρότητας, καθὼς οἱ οὐρὲς χιλιάδων πιστῶν μπροστὰ στοὺς ναοὺς, ὅπου ὑπέγραψαν τὸ ἔντυπο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, περιμένουν ἀκόμη κάποιο πολιτικὸ ἀποτέλεσμα τοῦ «δημοψηφίσματος» τοῦ κ. Χριστοδουλοῦ. Ὁ «Δ» θεωρῶντας ὅτι ὁ κ. Μ. Στ. «ἔχει νὰ πῇ» γιὰ τὴν ὑπόθεση αὐτή, πὺν προφανῶς τοῦ κόστισε τὴ θέση τοῦ ὑπουργοῦ, τοῦ ζήτησε νὰ ἐκφράσῃ τίς ἀπόψεις του. Ὁ κ. Μ. Στ. ἀνταποκρίθηκε εὐγενικά στὴν πρόσκλησή μας καὶ μᾶς παραχώρησε τὴ συνέντευξη πὺν ἀκολουθεῖ.

Ἑρώτηση: Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πρόσφατης θητείας σας στὸ ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης εἶπατε κάποια πράγματα «ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια», πὺν παρεξηγήθηκαν ἀπὸ ὠρισμένους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους ἐκτιμήθηκαν.

Ἀπάντηση: Ἀναφέρεστε προφανῶς στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων. Πιστεύω ὅτι ἡ κρίση στὶς σχέσεις Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας δὲν θὰ εἶχε προκληθῇ, ἂν δὲν δημιουργοῦσαν τὴν δξύτητα κάποιοι κύκλοι ἐκκλησιαστικοί, παραεκκλησιαστικοί ἀλλὰ καὶ κομματικοί, πὺν φανάτισαν τὸν κόσμο. Θὰ ἤθελα νὰ τονίσω εἰδικὰ γιὰ τοὺς ἱεράρχες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὅτι δὲν εἶναι ὅλοι τὸ ἴδιο. Ἄλλοι εἶναι φωτισμένοι καὶ μετριοπαθεῖς, ἐνῶ στὸ ἄλλο ἄκρο βρίσκονται οἱ πολὺ ἐμπαθεῖς. Δυστυχῶς εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ πῶ ὅτι στὴν τελευταία κατηγορία ἀνήκε, τοῦλάχιστον ἐκεῖνο τὸ χρονικὸ διάστημα, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ Πολιτεία εἶπε κάτι τὸ πολὺ ἀπλό, πὺν ἀνήκε στὶς ἀρμοδιότητές της: Ἡ ἔκδο-

Διάφοροι ἐπίσης κληρικοί, θεολόγοι καὶ ἄλλοι ἐπεχείρησαν νὰ «ἀπολογηθοῦν» γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ συγκεκριμένα γιὰ τὴν ἀνθηκότητα, τὸν ἀνθελληνισμό καὶ τὸν σιωνιστικὸ ρατσισμό - φασισμό, πὺν εἶναι διάχυτα στὸ βιβλίό αὐτό. Γιὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ποιότητα τοῦ «ἀντιλόγου» αὐτοῦ, θὰ παραθέσουμε μόνο ἓνα ἀντιπροσωπευτικὸ ἀπόσπασμα, πὺν δημοσιεύθηκε στὴν ἐφημερίδα «Χριστιανική» (φ. 24 Ἰαν. 2002) καὶ τὸ ὑπογράφει ὁ γνωστὸς καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Μεταλληνός.

«Οἱ ἀρχαιολάτρες τῆς ἐποχῆς μας καὶ ταυτόχρονα συνεχιστές τοῦ τεμαχισμοῦ τῆς ἱστορικῆς μας σάρκας – καὶ γι' αὐτὸ (ἀκούσιοι ἴσως) ὑπονομεντές τῆς ἑλληνικῆς συνοχῆς καὶ συνέχειας – καὶ ὅταν δὲν ἀπορρίπτουν τὸν Χριστιανισμό (Ὁρθόδοξία), πολεμοῦν ἀδυσώπητα τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Κατεχόμενοι ἀπὸ ἓναν ἄκρατο ἀντισημιτισμό, δλέπουν τὴν Π.Δ. ὡς ἰουδαϊκὸ στοιχεῖο καὶ τὸ ἀπορρίπτουν “ἀνευ ἐτέρου”».

Καὶ ἄλλου:

«Οἱ μὲν Προφῆτες εἶναι οἱ ἐν Χριστῷ προπάτορες ἡμῶν τῶν χριστιανῶν (πνευματικοὶ δηλαδὴ – καὶ ὄχι φυλετικοὶ – πρόγονοι), οἱ δὲ φονεῦνται τῶν προφητῶν

ση τοῦ δελτίου ταυτότητος ἀνήκει στήν ἀρμοδιότητα τοῦ κράτους καί ὄχι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἑρώτηση: Ἡ θέση αὐτή, τὴν ὁποία ἐκφράσατε πολιτικά, ἀπορρέει οὐσιαστικά ἀπὸ τὴν παιδεία τὴν ὁποία διαθέτετε. Τὴν καταλαβαίνω ὡς πανεπιστημιακὴ πρόταση, ἀλλὰ ἡ πρόταση αὐτὴ περνάει σὲ πολιτικὸ ἐπίπεδο.

Ἀπάντηση: Καὶ ἐγὼ θεωρῶ τὸ θέμα ὄχι μόνο ἀκαδημαϊκὸ ἀλλὰ καὶ ἐξόχως πολιτικὸ. Ἀρκεῖ νὰ θυμίσω ὅτι τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων ἐκκρεμοῦσε ὡς μεῖζον πολιτικὸ ζήτημα ἀπὸ τὸ 1986. Τὸ ἔτος αὐτὸ ψηφίστηκε ἀπὸ τὴ Βουλὴ ὁ νόμος 1599, ποὺ ἀντικαθιστοῦσε τὸ ὥς τότε σύστημα τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευάματος στὶς ταυτότητες μὲ τὸ σύστημα τῆς προαιρετικῆς ἀναγραφῆς. Τὸ προαιρετικὸ σύστημα ὅμως οὐδέποτε ἐφαρμόστηκε, γιατί ἀντέδρασε ἡ Ἐκκλησία. Καὶ οἱ πολιτικοὶ ἡγέτες τῶν δύο μεγάλων κομμάτων, ποὺ ἀσκοῦσαν ἐναλλάξ κυθερνητικὴ ἐξουσία, δὲν τολμοῦσαν νὰ τὸ λύσουν ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ λεγόμενου πολιτικοῦ κόστους, ἀπὸ τὸ φόβο μήπως δυσαρεστήσουν ὠρισμένους κύκλους.

Περὶ θεοκρατικῶν πολιτικῶν καθεστώτων

Ἑρώτηση: Ἀλλὰ οἱ ἐντυπώσεις ἔμειναν καὶ εἶναι: Σταθόπουλος κατὰ Ἀρχιεπισκόπον, ἐνῷ ὑπάρχει οὐσία ἀπὸ πίσω καὶ ὑπάρχει καὶ ἱστορία. Ἀπ' ὅσο γνωρίζω, μόνο οἱ χώρες τοῦ Ἰσλάμ συγγέουν τὴν πολιτεία μὲ τὸ Κοράνι. Εἶναι ἐλάχιστες οἱ χώρες, στὶς ὁποῖες δὲν ὑπάρχει σαφὴς διαχωρισμός, ἔτσι δὲν εἶναι;

Ἀπάντηση: Πράγματι σ' ὅλες τὶς προηγμένες χώρες τοῦ κόσμου ὑπάρχει αὐτὸ τὸ σύστημα τοῦ διαχωρισμοῦ ἀρμοδιοτήτων. Δὲν ἀναμειγνύεται τὸ ἓνα μέρος στὶς

εἶναι προπάτορες (φυλετικοὶ καὶ πνευματικοὶ) τῶν φαρισαϊζόντων - σιωνιστῶν».

[Παρέκδωξη: Δὲν ἔχομε σκοπὸ νὰ σχολιάσουμε τὸν γνωστὸ γιὰ τὶς σοφιστικὲς τοῦ ἱκανότητες π. Γεώργιο. Ἡ ἀπάντηση ὑπάρχει στὸ προηγούμενο τεῦχος μας, ὅπου α') τὰ περὶ διχασμοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἐπεὶδὴ ἐπικρίνεται ἓνα βιβλίο, στὸ ὁποῖο ὑδρίζονται καὶ ἀπειλοῦνται οἱ Ἕλληνες, ἀποδεικνύονται «ἐκ τοῦ πονηροῦ», β') ἡ περὶ «ρατσισμοῦ κατὰ τῶν Ἑβραίων» συκοφαντία γελοιοποιεῖται ἀπὸ τὴν ἐπὶ κλησὶ τοῦ γεγονότος καὶ μόνο ὅτι ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Π.Δ. ἀποτέλεσε «ἱερὸ βιβλίο τοῦ Ἑλληνισμοῦ», δημιουργεῖται ὁ λόγος ν' ἀσχολῆται κάθε Ἕλληνας μ' αὐτήν, ἀνεξάρτητα ἀν τὴν ἔγραψαν Ἑβραῖοι ἢ ὅποιοι ἄλλοι καὶ γ') τὰ περὶ «προπατόρων μας προφητῶν» «βγάζουν γέλιο», ὅταν οἱ «προπάτορές μας» αὐτοὶ ἀπαιτοῦν τὴν ἐξότωση «τῶν τέκνων τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰ τέκνα τῆς Σιών».]

Στὸν «Ριζοσπάστη» ἓνας ἱερωμένος...

Μεταξὺ τῶν διαφόρων δημοσιευμάτων τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων διαλέγουμε ἓνα μόνο ἐλλείπει χώρου, τὸ πιὸ χαρακτηριστικὸ, γιὰ τὸ λόγο ὅτι τὸ δημοσίευσε μία ἐφημερίδα σὰν τὸν «Ριζοσπάστη» (φύλλο Κυριακῆς 27 Ἰανουαρίου) καὶ τὸ ὑπογράφει ἓνας κληρικὸς, ὁ παπᾶ - Ἡλίας Ὑφαντῆς:

ἀρμοδιότητες τοῦ ἄλλου. Βεβαίως μπορεῖ νὰ ὑπάρχη φιλική σχέση καὶ συνεργασία καὶ νὰ ἐκφράζονται ἐλεύθερα γνώμες ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ γιὰ τὰ ζητήματα τῆς ἄλλης, ἀλλὰ τὴν ἀπόφαση γιὰ κάθε θέμα θὰ τὴν πάρῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο (ἡ Πολιτεία ἢ ἡ Ἐκκλησία) ποὺ ἔχει τὴ σχετικὴ ἀρμοδιότητα. Εἶναι ἀνώμαλο φαινόμενο σὲ μία δημοκρατία, τὸ ἀναρμόδιο μέρος νὰ προβάλλῃ βέτο καὶ νὰ προσπαθῇ πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης ποὺ πῆρε τὸ ἀρμόδιο μέρος. Αὐτὸ ἀκριδῶς ἐπεχείρησε ἡ ἡγεσία τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν ὑπόθεση τῶν ταυτοτήτων. Ἡ ἀξίωση ἀνάμειξης θρησκευτικῶν ἡγετῶν στὴν ἄσκηση πολιτειακῆς ἐξουσίας θυμίζει θεοκρατικὰ συστήματα. Κλασικὴ περίπτωση τέτοιου συστήματος βλέπουμε π.χ. στὸ Ἰράν ἢ σὲ μερικὲς ἄλλες ἰσλαμικὲς χώρες. Στὴ μεσαιωνικὴ Εὐρώπῃ ὑπῆρχε αὐτὸ τὸ σύστημα φυσικὰ σὲ χριστιανικὲς χώρες. Ὑπάρχουν καὶ χώρες ποὺ ἔχουν ἓνα μικτὸ σύστημα μὲ κάποια σύγχυση ἀρμοδιοτήτων μεταξὺ τῶν δύο μερῶν. Σ' αὐτὲς ἀνήκει καὶ ἡ Ἑλλάδα.

Ἑρώτηση: *Γιατί αὐτὴ ἡ ἀντίδραση;*

Ἀπάντηση: Γιατί ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐμπάθεια ποὺ ἐπικράτησε σὲ ὠρισμένους κύκλους, ὑπῆρξε, νομίζω, καὶ θέμα ἄσκησης ἐξουσίας, ἐκδήλωση τῆς νοοτροπίας «νὰ περνᾶνε οἱ δικές μας οἱ ἀπόψεις», σύμφωνα καὶ μὲ τὶς συνήθειες τοῦ παρελθόντος, ὅταν οἱ πολιτικοὶ εἶχαν τὴν τάση νὰ ὑποχωροῦν σὲ πιέσεις ἐξωθεσικῶν παραγόντων, γιὰ νὰ μὴ χάνουν ψήφους. Ἀλλὰ δὲν λείπουν ἀκόμη καὶ μερικὲς τάσεις ρατσιστικές, ποὺ χαρακτηρίζουν ὠρισμένους κύκλους, δηλαδὴ τάσεις νὰ ἀπομονώνουμε π.χ. θρησκευτικὲς μειονότητες ἢ γενικώτερα μειονότητες ποὺ δὲν ἀνήκουν στὸν λεγόμενο μεγάλο κορμὸ τοῦ ἔθνους.

«Φωτιὲς ἄναψε μὲ τὸ “Δαυλὸ” ὁ μουσικοσυνθέτης Γιάννης Μαρκόπουλος. Καὶ ὡς ἓνα βαθμὸ ἔχει δίκιο. Θυμᾶμαι, πρὶν λίγα χρόνια εἶχε ζητηθῇ ἀπὸ τὰ παιδιά τοῦ Λυκείου νὰ γράψουν ἐκθεση μὲ θέμα τὸ ρατσισμό, μὲ ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὸ “ὀλοκαύτωμα” τῶν Ἑβραίων. Καὶ αὐτό, ὅταν ἔχουμε φρέσκα καὶ ἀχνιστὰ ἀπὸ τοὺς σύγχρονους νεοναζί τὰ ὀλοκαυτώματα τῶν ἄλλων (ὅπως τῶν Παλαιστινίων) λαῶν. Καὶ ποιὸς δὲ θυμᾶται τὸ ξύλο ποὺ τρώγαμε μικρὰ παιδιά, γιὰ νὰ ἀπομνημονεύσουμε τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα παιδιῶν τοῦ Ἰακώβ; Τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ τὰ Ἑλληνόπουλα ἀγνοοῦν τὴ δημοκρατία τῶν μεγαλοφυῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, γιὰ τοὺς ὁποίους γίνεται λόγος μόνο σὲ κατ’ ἐπιλογὴν μάθημα, μόλις στὴν Γ’ Λυκείου... Ὅταν ἦδῃ τὸ “οὐ δεῖ ἀδικούμενόν τινα ἀντιδικεῖν” (δὲν πρέπει κάποιος, ὅταν ἀδικῆται, νὰ ἀνταποδίδῃ τὴν ἀδικία) τοῦ Σωκράτη, θρίσκεται ἀσύγκριτα ψηλότερα ἀπ’ τὸ “ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ” τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου.

»Κανχώμεθα συνήθως οἱ Ἕλληνες γιὰ τὴν αὐτοκρατορία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἔστω κι ἂν ἀνήκῃ στὸ παρελθόν. Ἀλλὰ οἱ “αὐτοκρατορίες” τοῦ Ἡράκλειτου, τοῦ Πλάτωνα, τοῦ Ἀριστοτέλη καὶ τῶν τῶν ἄλλων παραμένουν αἰώνιες καὶ παγκόσμιες. Κι ὅμως κάποιοι ἐπιμένουν νὰ τὶς κρατοῦν θαμμένες στὴ λήθη...».

Ερώτηση: Γιατί όμως αυτό στο κατώφλι του 21ου αιώνα, όταν σ' αυτή τη χώρα υπήρχε πάντοτε η ανεξιθρησκεία;

Απάντηση: Και εγώ διερωτώμαι, γιατί υπάρχει φόβος μπροστά στις μειονότητες, γιατί π.χ. η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρέπει νὰ φοβάται κάποιες μικρές αίρέσεις ή κάποια ξένα δόγματα καὶ θρησκείες. Καὶ ἐπιτέλους πρέπει νὰ ἐναρμονίσουμε τίς παραδόσεις μας καὶ τὴν ἄσκηση τῶν θρησκευτικῶν μας καθηκόντων μὲ τὸ σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πού σημαίνει σεβασμὸ τῶν δικαιωμάτων τῶν μειονοτήτων. Θὰ ἦταν τραγικὸ γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία νὰ τὴ φέρουμε σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα κατοχυρώνονται ὄχι μόνο στὸ Σύνταγμά μας ἀλλὰ καὶ σὲ διεθνεῖς συμβάσεις. Σημειῶνω ὅτι τὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, πὺν ἐδρεῖ στὸ Στρασβούργο, ἔχει μερικὲς φορὲς καταδικάσει τὴν Ἑλλάδα γιὰ προσβολὴ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας Ἑλλήνων πολιτῶν, πὺν ἀνήκουν σὲ μειονότητες.

Εἶναι ἀστειότητα ὅτι παρενέβησαν οἱ Ἑβραῖοι

Ερώτηση: Θὰ ἤθελα τώρα νὰ σᾶς ρωτήσω καὶ τὸ ἐξῆς, γιατί τὸ θέτουν ὡς ἐρώτημα ἀρκετοί: Στὴν πρόσφατη ἐπίσκεψή του στὴν Ἀμερικὴ ὁ πρωθυπουργὸς κ. Σημίτης, ἀφοῦ συνάντησε τὸν κ. Μπὺνς καὶ ἄλλους παράγοντες, συναντήθηκε καὶ μὲ τὸ ἐβραϊκὸ «λόμπυ», τὸ ὁποῖο καὶ τὸν εὐχαρίστησε γιὰ τὴ ρύθμιση αὐτῆς. Τοῦτο σχολιάστηκε ποικιλοτρόπως. Καὶ νὰ σᾶς διευκρινίσω γιατί: Βρέθηκε μέσα στὸ site τοῦ «American Jewish Committee» ἓνα δελτίο τύπου, πὺν ἔλεγε ὅτι ἀπὸ τὸ 1996, χρονιά πὺν ἐπισημάνετε καὶ ἐσεῖς, εἶχε γίνεῖ μία συνάντηση τοῦ κ. Σημίτη καὶ εἶχε ἀναληφθῇ μία δέσμευση ἐκ μέρους του, ὅτι κάποια στιγμή θὰ λυ-

«Ὁ ρατσισμὸς βρίσκεται στὴ Βίβλο»

Ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μαρία Τζάνη ἔκανε τίς ἀκόλουθες δηλώσεις:

«Ἡ αὐθεντικὴ διανόηση αὐτῆς τῆς χώρας ἔχει συνειδητοποιήσει πᾶς δύο πολὺ βασικὰ πράγματα κατὰ τὴν ἀντίληψή μου: Τὸ ἓνα ἀφορᾷ στὴν ἀναγκαιότητα ἐπιστροφῆς στὸ ἑλληνικὸ σύστημα ἀξιών καὶ μὲ ὅ,τι περιλαμβάνει αὐτό – μέσα ἐκεῖ εἶναι καὶ οἱ φιλοσοφικὲς κατηγορίες πὺν συνιστοῦν θέαση τῆς φύσης ἀλλὰ καὶ θέαση τῶν μεταφυσικῶν ἀνησυχιῶν τοῦ ἀνθρώπου – καὶ τὸ δεύτερο ἀφορᾷ στὴν ἐπιστροφή σ' αὐτὸ πὺν λέμε σύστημα ἀξιών Ἑλληνικὸ χωρὶς τίς φαλκιδεύσεις, τὴν καταδολίευση καί, ἐὰν θέλετε, τὴν πλαστογράφηση τῶν ἀξιών πὺν ὑπέστη, ἀπὸ τὴ στιγμή πὺν ὑποκαθίστανται ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊοχριστιανισμό, ὁ ὁποῖος θεδαίως εἶναι παράγωγο τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ ὁποῖου τὸ βασικὸ διδλίο εἶναι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Πρόκειται γιὰ ἓνα διδλίο, πὺν τὸ εἶχα χαρακτηρίσει ὡς διδλίο πὺν δρίθει σεξουαλικῶν διαστροφῶν, ἀνθελληνικῶν χωρίων καὶ ἀντι-ἀνθρωπίνων ρήσεων. Ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι αὐτὴ ἡ κατανόηση καὶ ἡ συνειδητοποίηση εἶναι πάρα πολὺ σημα-

νόταν και τὸ θέμα αὐτό. Ἐπίσης λέγεται ὅτι καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἦταν ἐνήμερος ἀπὸ χρόνια γιὰ τὸ γεγονὸς αὐτό. Διότι οἱ Ἀμερικανοεβραῖοι – καὶ σωστά πράττουν – προσπαθοῦν κατὰ κάποιο τρόπο νὰ καταπολεμήσουν τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ καὶ ζητοῦν π.χ. νὰ θγαίνουν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τὰ θέματα αὐτά.

Ἀπάντηση: Θὰ σᾶς δώσω μία τελείως ξεκάθαρη ἀπάντηση. Δὲν γνωρίζω ἐὰν οἱ Ἑβραῖοι τῆς Ἀμερικῆς ἢ ἄλλοι παρενέβησαν. Ἄν ὅμως μία λύση εἶναι σωστή καὶ σύμφωνη μὲ τὴν ὑποχρέωση προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τὴ λύση αὐτὴ ὀφείλουμε νὰ τὴν υἱοθετήσουμε· καὶ θὰ ἦταν παράλογο νὰ τὴν ἀγνοήσουμε, ἐπειδὴ τὴ λύση τὴ ζητοῦν καὶ κάποιοι ἄλλοι.

Ερώτηση: Ἄρα τὴν ἀπόφασή σας δὲν τὴν ἐπέβαλαν οἱ Ἀμερικανοεβραῖοι;

Ἀπάντηση: Εἶναι ἀστείότητα νὰ ὑποστηρίζονται τέτοια πράγματα. Ἐμεῖς – καὶ ὄχι μόνο ἐγὼ ἀλλὰ ὅλη ἡ κυδέρνηση – πήραμε τὴν ἀπόφαση, ἐπειδὴ εἶναι σωστή καὶ σύμφωνη μὲ τὸ Σύνταγμά μας καὶ μὲ τὶς διεθνεῖς συμβάσεις γιὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, στὰ ὁποῖα περιλαμβάνεται καὶ ἡ προστασία τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνείδησης. Ὅφείλαμε νὰ πάρουμε αὐτὴ τὴ θέση, τὴν ὁποία μάλιστα πήραμε μὲ πολὺ μεγάλη καθυστέρηση. Τὸ ὅτι ἔτσι ικανοποιήθηκε καὶ ἡ ἐδραϊκὴ κοινότητα εἶναι λογικὸ, γιατί στὴν Ἑλλάδα εἶναι μία μικρὴ θρησκευτικὴ μειονότητα, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ αἰσθανόταν κάποια καταπίεση ἀπὸ τὸν ὑπερβάλλοντα ζῆλο ὠρισμένων ἐκκλησιαστικῶν ἢ παρεκκλησιαστικῶν κύκλων, οἱ ὁποῖοι ἀναρμοδίως ἐπηρέαζαν ὥς τώρα καὶ τὴ στάση τῶν πολιτικῶν.

ντικές. Πιστεύω ὅτι τὶς εἶχαν πάντοτε οἱ Ἕλληνες. Μὴν ξεχνοῦμε ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δεινοπάθησαν ἀπὸ ὅ,τι ἐμεῖς καὶ ἀφωρίστηκαν ὅπως ὁ Ροῖδης, ὁ Λασκαράτος, ὁ Καζαντζάκης... Ἐχὼ τὴν ἐντύπωση ὅτι τώρα πιά “δὲν τοὺς παίρνει” νὰ φέρονται ἔτσι. Ἀπὸ τὶς ἀντιδράσεις τοὺς βλέπω ὅτι εἶναι τόσο ἔωλοι, πὺν φθάνουν στὸ σημεῖο νὰ πλαστογραφοῦν τὸν ὀρθὸ λόγον π.χ. ἡ κοινότητα τοῦ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθιμου, ὅπον ἐμφανίζεται ὁ Γιάννης Μαρκόπουλος ὡς ρατσιστὴς ἀπέναντι στὸ Ἑβραϊκὸ ἔθνος, εἶναι σὰν νὰ σᾶς λέω “ράβδος ἐν γωνία, ἄρα βρέχει”. Ἀσχετο σχῆμα. Αὐτὸ πὺν ἀποκαλύπτεται εἶναι ὅτι μέσα στὸν πανικὸ τοὺς φθάνουν στὸ σημεῖο νὰ ζητοῦν τὴ συνδρομή... τίνος; Τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λόμπυ;

»Εἰλικρινὰ δηλαδὴ δὲν μπορῶ νὰ τὸ κατανοήσω αὐτό, γιατί, ἐὰν ὑπάρχει ρατσισμός, αὐτὸς εἶναι μέσα στὴ Βίβλο καὶ μάλιστα ὄχι μόνον ἐνάντια σὲ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα ἀλλὰ ἰδιαίτερα, ἰδιαίτατα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Δεκάδες ἐδάφια καὶ χωρία. Δὲν τὰ βλέπει αὐτὰ ὁ Ἀνθιμος; Ἡ τοὺς ἀφορισμοὺς τῶν Συνόδων, πὺν ἔγιναν καὶ κοντάκια καὶ ψαλμοὶ καὶ ἀναπαράγονται στὴν Ἐκκλησία μὲ ἰδιαίτερη ἐμφαση τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας; Θὰ πρέπει οἱ Ἕλληνες, καὶ τοὺς προκαλῶ, ἐὰν ἔχουν φιλοτιμία, ὅταν ἀκοῦνε νὰ καθυβρίζεται ὁ Ἑλληνισμός, νὰ φωνάζουν ὁμαδικὰ “Αἰσχός”... Εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ τὸ σταματήσουν.

Ἑρώτηση: Ἐμεῖς στὴν Ἀμερικὴ χτίζουμε τὶς ὀρθόδοξες ἐκκλησίες, χωρὶς νὰ ζητοῦμε ἄδειες ἀπὸ ἄλλες θρησκείες.

Ἀπάντηση: Ναί. Δὲν χρειάζεται π.χ. ἡ ἄδεια τῶν Ἑβραίων, γιὰ νὰ χτίσουμε ὀρθόδοξη ἐκκλησία. Λογικὸ εἶναι μόνον νὰ ζητήσουμε ἄδεια ἀπὸ τὶς πολεοδομικὲς ἀρχὲς ἢ ἄλλες κρατικὲς ὑπηρεσίες, ὅπως συμβαίνει γιὰ ὅλα τὰ κτίσματα, ὅχι ὅμως τὴν ἐγκριση ἄλλης θρησκείας.

«Δὲν βλέπω ἵχνος ρατσισμοῦ στὸν Μαρκόπουλο»

Ἑρώτηση: Μὲ τὴν εὐκαιρία θὰ ἤθελα τὴν ἀποψή σας πάνω στοῦ θέμα πὺν δημιουργήθηκε μὲ τὴν πρόταση τοῦ μουσικοσυνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλου νὰ καταργηθῇ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Βγῆκε ὁ μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος καὶ κατηγόρησε τὸν Γιάννη Μαρκόπουλο ὅτι εἶναι «ρατσιστὴς ἐναντίον τῶν Ἑβραίων». Μὰ γιατί εἶναι ρατσιστὴς ὁ Γιάννης Μαρκόπουλος, πὺν ζητάει νὰ ἀποβληθῇ ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ παιδεία ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, πὺν περιέχει ἀπειλὲς καὶ ὕβρεις ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων; Βγῆκαν καὶ πολλοὶ διανοούμενοι καὶ εἶπαν ὅτι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε τὴ δική μας ἱστορία καὶ δὲν μᾶς χρειάζεται ἡ μυθολογία τῶν Ἑβραίων.

Ἀπάντηση: Δὲν μπορῶ νὰ πάρω θέση γιὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, διότι δὲν εἶμαι εἰδικός. Αὐτὸ ὅμως δὲν μὲ ἐμποδίζει νὰ διαφωνήσω ριζικὰ μὲ τὸν μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθιμο, πὺν κατηγόρησε τὸν Γιάννη Μαρκόπουλο γιὰ ρατσισμό. Ὁ Γιάννης Μαρκόπουλος εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἔχη τὴ γνώμη πὺν ἐξέφρασε κατὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ δὲν μπορούμε νὰ τὸν φι-

» Ἀπὸ τὴ στιγμή πὺν αὐτὸ τὸ σύστημα ἀξιῶν, αὐτὴ ἡ παρακαταθήκη, πὺν τὴν δημιουργήσαν οἱ Ἕλληνες γιὰ χάρη τῆς ἀνθρωπότητας, φυλάχθηκε σὲ ὅλους ὅσοι μετεῖχαν τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας περισσότερο ἢ λιγώτερο, ἀλλὰ κυρίως στὴν διολογικὴ κρῦπτη – ὅπως ἐγὼ τὴν ὀνομάζω – τοῦ ἐθνοφυλετικοῦ στερεοτύπου τῶν Ἑλλήνων, θὰ ἀναδύεται καὶ θὰ ἀναπαράγεται. Καὶ πρέπει νὰ ἔχουμε κάθαρη μὲ τὴν ἀριστοτελικὴ ἔννοια τοῦ ὅρου ὅλης αὐτῆς τῆς σεσηπνίας ὕλης, πὺν ἐμφανίζεται μὲ χρῖσμα μεταφυσικὸ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Ναί, αἰσθάνομαι δικαιωμένη καὶ εἶμαι ὑπερήφανη γιὰ τὴν ἐλληνικὴ αὐθεντικὴ διανόηση».

Πῶς θὰ «καταλάβουν» τὰ Ἑλληνόπουλα...

Ὁ γνωστὸς ἠθοποιὸς κ. Μιχάλης Μανιάτης ἔκανε τὴν ἀκόλουθη δήλωση:

«Μὲ τὸν κ. Μαρκόπουλο θὰ διαφωνήσω συμφωνώντας. Καὶ αὐτὸ τὸ λέω, διότι γνωρίζω πολὺ καλὰ ὅτι ξέρει νὰ ἐκτιμῇ τὸ καλοπροαίρετο χιούμορ. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη πρέπει νὰ παραμείνῃ στὰ σχολεῖα καὶ νὰ διδάσκεται ὀλόκληρη καὶ ἀναλυτικά. Μόνον ἔτσι θὰ μπορέσουμε νὰ διδάξουμε στὰ ἑλληνόπουλα, ποιοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους ἔχουν ὑπάρξει ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καθὼς

μώσουμε, είτε συμφωνούμε είτε διαφωνούμε με τη γνώμη του. "Οχι μόνο δεν βλέπω ἴχνος ρατσισμού στην τοποθέτηση τοῦ Γιάννη Μαρκόπουλου, ἀλλὰ βλέπω κάποια ἴχνη αὐταρχικῆς νοοτροπίας σὲ ἐκείνους πού δεν δέχονται τίς ἀρνητικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ἐπειδὴ νομίζουν ὅτι θίγονται τὰ δικά τους πιστεύω καὶ τὰ δικά τους ἱερὰ κείμενα. "Ίσως δεν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως ὅπως καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ μητροπολίτες Πειραιῶς καὶ Καλαβρύτων καθὼς καὶ ὁ νέος μητροπολίτης Δημητριάδος ἦταν κυρίως αὐτοὶ πού ἔδωσαν ὀξύτητα καὶ φανατισμὸ στὴν ἀντιπαράθεσή τους μὲ τὴν Πολιτεία καὶ ἔτσι κατὰ τὴ γνώμη μου, ὑπηρέτες αὐτοὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς προξένησαν ζημιὰ.

Ἑρώτηση: *Γιὰ νὰ τελειώσουμε, πείτε μας, κ. καθηγητά, τί χρειάζεται ὁ κόσμος σήμερα στὸ κατώφλι τῆς νέας χιλιετίας;*

Ἀπάντηση: Σὲ συνέχεια αὐτῶν πού σᾶς εἶπα προηγουμένως, θὰ ἔλεγα ὅτι ὁ κόσμος ἀξίζει νὰ κρατήσῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖο μᾶς κληροδότησαν ὁ ἀρχαῖος καὶ ὁ νεώτερος διαφωτισμός. Εἶναι ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ πνεύματος, ἡ ὁποία ὠδήγησε μεταξὺ ἄλλων καὶ στὴν ἀνεκτικότητα ἀπέναντι στίς διαφορετικὲς ἀντιλήψεις, ὠδήγησε στὸ νὰ δεχώμαστε ἀρχές πού θὰ διέπουν τὴν κοινωνικὴ συμβίωση, οἱ ὁποῖες νὰ μπορῇ νὰ γίνουν ἀποδεκτὲς ἀπὸ ὅλους καὶ ὅχι κοσμοθεωρητικὲς ἀντιλήψεις, τίς ὁποῖες νὰ θέλουμε νὰ ἐπιβάλλουμε μὲ ἄμεσο ἢ ἔμμεσο ἐξαναγκασμὸ καὶ στοὺς ἄλλους. Συνέχεια αὐτῶν τῶν ἀρχῶν εἶναι ὁ σεβασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν, πού σήμερα εἶναι διατυπωμένες σὲ διεθνεῖς συμβάσεις.

Νάνσυ Μπίσκα

καὶ τοῦ ὅ,τι ἀπορρέει ἀπὸ αὐτὸ πού ἡ παγκόσμια πνευματικὴ κοινότητα ἀποκαλεῖ Ἑλληνικὴ Παιδεία. Ἐπίσης πρέπει νὰ διδάσκεται στὰ παιδιὰ πὼς αὐτὸ τὸ δόγμα ἐπιβλήθηκε στὸν λαό μας μὲ μιὰ βία, πού ποτὲ ἄλλοτε δεν εἶχε δεχθῇ ἡ Ἑλλάδα, οὔτε καὶ ἀπὸ τὸν πιὸ βάρβαρο κατακτητὴ. Μόνο τότε ἴσως οἱ ἐρχόμενες γενεὲς κατανοήσουν πὼς ἀκόμη καὶ ἐμεῖς, οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι ἐνὸς τέτοιου πολιτισμοῦ καὶ πνευματικοῦ πλούτου, καταστήσαμε καταναλωτὲς τοῦ μηδὲν καὶ ἐπιτρέπουμε στὸ τίποτα νὰ μᾶς ὀδηγῇ.

» Ἐγὼ προσωπικὰ δεν χρειάστηκα ποτὲ νὰ μάθω τίς 10 ἐντολές, γιὰ νὰ μὴν ἀμαρτάνω. Δεν χρειάστηκε νὰ εἶμαι καλὸς ἀπὸ φόβο μὴν τιμωρηθῶ. Εἶμαι ὅ,τι ἐπιλέγω, μόνο τότε ἔχει ἀξία, ἀκόμη καὶ ἡ καλοσύνη. Μοῦ ἀρκοῦσε πάντα αὐτὸ πού οἱ πρόγονοί μου κατάφεραν νὰ περάσουν μέσα στὸ DNA μου: Νὰ ἀγαπᾶω τὴν σοφία, νὰ εἶμαι δίκαιος, νὰ ἔχω ἀνεπτυγμένο τὸ αἶσθημα τοῦ σεβασμοῦ κ.ἄ. Καὶ ὅλα αὐτὰ, ὄχι γιὰ νὰ γλιτώσω ἀπὸ τὴν ὁλοση, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἶμαι ἥρεμος σὲ αὐτὴ τὴ ζωὴ καὶ νὰ τὴν ἀπολαμβάνω μὲ ἀξιοπρέπεια, ἡθος καὶ εὐαισθησία.

» Νὰ παραμείνῃ λοιπὸν ἡ Παλαιὰ Διαθήκη στὰ σχολεῖα, ἀλλὰ σὰν ὑλικὸ ἐνὸς νέου μαθήματος, πού θὰ λέγεται Συγκριτικὴ Λογοτεχνία καὶ θὰ διδάσκεται μαζί μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία. Τότε τὰ Ἑλληνόπουλα... θὰ καταλάβουν ἀπὸ μόνά τους».

ΒΥΘΙΣΜΕΝΗ ΠΟΛΗ 9.500 ΕΤΩΝ ΜΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΑ!

Ἴνδοι ἀρχαιολόγοι τὴν θεωροῦν ὡς ἀποικία τῶν Αἰγαιοπελαγίτων

Στὰ τεύχη 211 (Ἰούλιος 1999) καὶ 220 (Ἀπρίλιος 2000) τοῦ «Δ» εἶχε προβληθῇ ἡ ἀνακάλυψη ὑποβρύχιας πόλης 10.000 ἐτῶν νοτίως τῆς ἰαπωνικῆς νήσου Γιουνναγκοῦνι στὸν Εἰρηνικὸ Ὑκεανὸ¹. Οἱ ἱστορικὲς πληροφορίες, ὅπως καὶ οἱ ἀπόψεις τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γεωγραφικὴ αὐτὴ περιοχὴ τοῦ πλανήτη, ὥδηγοῦσαν στὸ συμπέρασμα ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἔργο πανάρχαιων Ἑλλήνων ἀποίκων καὶ ἐκπολιτιστῶν, ποὺ καταδυθίστηκε κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τήξεως τῶν Παγετῶνων. Σήμερα μία νέα ἐκπληκτικὴ ἀνακάλυψη στὶς ἰνδικὲς ἀκτὲς τῆ Ἀραβικῆς Θάλασσας προσθέτει νέες συντριπτικὲς ἀποδείξεις γιὰ τὴν προϊστορικὴ ἐξάπλωση τῶν προγόνων μας στὴν Ἀσία, ἀλλὰ καὶ σὲ ὁλόκληρὴ τὴν ὑφήλιο.

Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ BBC στὸ Νέο Δελχὶ Ρατζιγιάσρι Ράο μετέδωσε πρὶν ἐνάμιση μῆνα: «Θαλάσσιοι ἐπιστήμονες στὴν Ἰνδία θεωροῦν ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς ἐνδιαφέροντος χώρους τῶν δυτικῶν ἰνδικῶν παραλίων ἴσως νὰ ἔχη ἡλικία 9.000 ἐτῶν. Ἡ ἀποκάλυψη αὐτὴ ἔρχεται ὀκτῶ μῆνες μετὰ τὴ λήψη ἀκουστικῶν σημάτων ἀπὸ τὸν βυθό, ποὺ ἐνδεικνύουν τὴν ὕπαρξη ἀνθρωπίνων κατασκευασμάτων ἐφάμιλλων μὲ αὐτὰ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χαράππα, ποὺ ἔχει χρονολογηθῇ στὰ 4.000 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας. Ὁ πολιτισμὸς τῆς Χαράππα (βλ. **χάρη**) εἶναι ὁ ἀρχαιότερος στὴν περιοχὴ. Μολονότι χώροι τῆς Παλαιολιθικῆς ἐποχῆς, ποὺ ἀνάγονται στὰ 20.000 χρόνια, ἔχουν βρεθῇ προγενέστερα στὴν ἐπαρχία τῆς Gujarat (βλ. **χάρη**), ἐδῶ πλέον γιὰ πρώτη φορὰ βρίσκονται ἐνδείξεις ἀνθρωπίνων κατασκευῶν ἡλικίας 9.500 ἐτῶν κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Γνωστὴ ὡς κόλπος τῆς Cambay ἡ περιοχὴ, ἀποκτᾷ ἰδιάζον ἀρχαιολογικὸ ἐνδιαφέρον λόγῳ τῆς γειτνιάσεώς της μὲ τὸν ἐπίσης βυθισμένον ἄλμα τῆς Dwaraka (σ.σ. προσέξτε τὴν ὀνομασία) στὸν βορειότερον κόλπον τοῦ Kuts. Ὡστόσο οἱ ἔρευνες στὸν κόλπον τῆς Καμπάν εἶναι δυσχερεῖς λόγῳ τῶν πλημμυριδικῶν κυμάτων τῆς παλίρροιας, ποὺ κινοῦνται μὲ ταχύτητα 2-3 μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτο. Οἱ ἐπιστήμονες τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰνστιτούτου Ὑπερκοσμολογίας, ποὺ ἐδρεῖν στὸ Μαντράς, ἀντιμετωπίζουν τὸ πρόβλημα λαμβάνοντας ἡχητικὰ σήματα ἀπὸ τὸν πυθμένα καὶ χρησιμοποιώντας εἰδικὸ τεχνικὸ ἐξοπλισμὸ γιὰ τὴν περισυλλογὴ ἀντικειμένων. Ἐνας δεύτερος γύρος ἐξερεύνησης ξεκίνησε πρὶν ἀπὸ περὶπου τρεῖς μῆνες».

Μὲ τὸ θέμα ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀνακαλύφθηκε πόλη ἀρχαιότερη τοῦ Μοχέντζο Ντάρο» ἀσχολήθηκε στίς 16 Ἰανουαρίου 2002 καὶ τὸ εἰδησιογραφικὸ πρακτορεῖο Reuters, τὸ ρεπορτάζ τοῦ ὁποίου περιελάμβανε καὶ δήλωση τοῦ ἀρχαιολόγου S.N. Rajguru, κατὰ τὸν ὁποῖο: «Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τὶς ἀκουστικὲς λήψεις καὶ τὶς ἀρχαιότητες ἀπὸ τὸν συ-

Πυξίδα από έλεφαντοστούν του σ' αϊ. μ.Χ. Παριστάνει τόν «Θρίαμβο του Διονύσου στην Ίνδία», πού άπηχεί τίς άναμνήσεις για τόν πανάρχαιο άποικισμό τής Ίνδίας από προκατακλυσμαίους Έλληνες. Βρέθηκε στην Συρία και άπόκειται στο Μητροπολιτικό Μουσείο τής Νέας Υόρκης.

γκεκρωμένο χώρο τών γεωμετρικών κατασκευών, συμπεραίνουμε ότι ύπήρξε άνθρωπινη δραστηριότητα στην περιοχή πριν από 9.500 χρόνια (7.500 π.Χ.)». Τέσσερις ήμέρες μετά οί «Sunday Times» δημοσίευσαν ρεπορτάζ του δημοσιογράφου Τζόναθαν Λήκ, στον όποιο είχε παραχωρήσει συνέντευξη ένας έκ τών έρευνητών, ό δρ R. Badrinayan. Στο έν λόγω άρθρο ύπό τόν τίτλο «Μιά Άσιατική Άτλαντίδα;» ό Ίνδος έπιστήμων θεωρεί ότι ή ύψωση τών ύδάτων κατά 400 πόδια πριν από 18.000 χρόνια ώδήγησε τούς κατοίκους στην σταδιακή έγκατάλειψη τών παραθαλασσίών έστιών τους.

Πολλά εύρήματα τής 8ης χιλιετίας π.Χ.

Ότόσο όλες οί παραπάνω άναφορές άπλως έπανεφέραν τó θέμα στην επικαιρότητα. Ό χρονική άφετηρία τής ύπόθεσης τοποθετείται πριν από δέκα περίπου μήνες, όταν με άπόφαση του άρμοδίου ύπουργού Murli Monahar Joshi ξεκίνησαν μετρήσεις τής περιβαλλοντικής ρυπάνσεως με πλοίαρία στον κόλπο τής Cambay, πού έντελως τυχαία κατέληξαν στον έντοπισμό τής ύποδρύχιας πόλης. Ός καθ' ύλην άρμόδιος ό δρ Joshi παρακολουθεί έκτοτε την εξέλιξη τών έρευνών και την άξιολόγηση τών εύρημάτων. Ό είκόνα πού έχει σχηματίσει είναι άκρως ένδιαφέρουσα. Ό δυθισμένη πόλη θρίσκεται σέ βάθος 40 μέτρων και ή έκτασή της ύπερβαίνει τά 3 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Τη διασχίζει μιá άρχαία κοίτη, πού έχει την ίδια διεύθυνση με τούς ποταμούς Ταπτι και Ναρμάντα (ίσως πρόκειται για άλλοτεινή προέκταση κάποιου παραποτάμου του Ίνδοϋ). Τά γεωμετρικά κατασκευάσματα πού την άπαρτίζουν και γενικά ή ρυμοτομία

Λίθινο αντικείμενο με στοιχειώδη αλφαθητική (!) έλληνικής γραφής από την ύποβρύχια πόλη του Κόλπου της Cambay. (Η φωτογραφία υπάρχει στις ιστοσελίδες του BBC και πρωτοδημοσιεύθηκε στην έφημερίδα «Times of India».)

της είναι όμοια με αυτά των μεγάλων κέντρων του Πολιτισμού του Μοχέντζο Ντάρο και της Χαράππα, παρό το γεγονός ότι τα τελευταία είναι πολύ νεώτερα. Αν μάλιστα άλλο όμως καταδεικνύουν την πολιτισμική σύνδεση των δύο αυτών χώρων, δεδομένου και ότι η χερσόνησος της Gujarat αποτελεί την γεωγραφική προέκταση της κοιλάδας του Ίνδοϋ. Η επικρατέστερη πιθανότητα για τα αίτια της καταδύθισης της πόλης είναι αυτή ενός πολύ ισχυρού σεισμού.

Από το δυθό έχει έως τώρα ανασυρθεί ένας μεγάλος αριθμός διαφόρων αντικειμένων, όπως έργαλεϊα, τεμάχια κατεργασμένου ξύλου, άγγεϊα, ανθρώπινα ομοιώματα, όστρα, οικιακά είδη καθώς και πέτρινα αντικείμενα τέχνης. Η χρονολόγηση πολλών απ' αυτά με τη μέθοδο του ραδιενεργού άνθρακα 14 δεβείωσε ότι πράγματι άνάγονται στη 8η χιλιετία π.Χ.

Τό συγκλονιστικότερο από τα στοιχειώδη αυτά είναι ένα κομμάτι από πέτρινο έργο τέχνης, στην πλευρά του όποιου διακρίνονται άνάγλυφα έχνη Έλληνικής αλφαθητικής (!) γραφής. Όπως και οί Ίνδοί μελετητές έχουν παρατηρήσει, πρόκειται για μία μορφή πρώιμης γραφής. Διακρίνονται (**βλ. φωτογραφία**) τα στοιχειώδη «Μ», «Υ», «Ο».

Όπως είναι εύκολα αντιληπτό, τό εύρημα αυτό επέχει θέση ίσχυρης άποδείξεως περί της πανάρχαιας παρουσίας Έλλήνων στην ίνδική χερσόνησο. Ό συνδυασμός του δέ με τίς άναφορές της άρχαιάς Έλληνικής ιστορικής γραμματεϊας για τους άποικισμούς της περιοχής κατά την 9η και 3η χιλιετία π.Χ. προσδίδει πλέον στην έλληνικότητα της πόλεως τόν βαθμό της δεβαιότητας. Ό Στράβων («Γεωγραφικά» 3-15), ό Νόννος («Διονυσιακά»), ό Άρριανός («Άλεξάνδρου Άνάδασις», «Ίνδικά»), ό Άπολλόδωρος («Μυθολογία»), ό Διόδωρος ό Σικελιώτης και ό Φιλόστρατος («Βίος

* Ό Άρριανός στα «Ίνδικά», VIII, 1 γράφει: «Όλόκληρη ή περιοχή, πού κείται δυτικά του ποταμού Ίνδοϋ μέχρι τόν ποταμό Κόφιν, κατοικείται από τούς Άστακηνούς και τούς

Χάρτης της περιοχής, όπου ανακαλύφθηκε ή υποβρύχια πόλη. Με κόκκινο κύκλο σημειώνεται η θέση, όπου βρέθηκε ή θυθισμένη πόλη.

Ἀπολλωνίου Τυανέως»)² κάνουν σαφή λόγο για τη μετάβαση και εγκατάσταση στα όρεια της Ἰνδίας πανάρχαιων Ἑλλήνων ἐκπολιτιστῶν ἤδη ἀπὸ τὸ 7.500 π.Χ.

Ὁ πρῶτος ἀποικισμὸς (σύγχρονος τῆς θυθισμένης πόλης τῆς Cambay) εἶχε συντελεσθῇ σύμφωνα μὲ τὶς πηγὲς ἀπὸ τὸ Διόνυσος, ἐνῶ ὁ δεῦτερος ἀπὸ τὸν Ἡρακλῆ καὶ φέρεται σύγχρονος μὲ τὴν ἐμφάνιση τῶν πολιτισμῶν τοῦ Μοχέντζο Ντάρο καὶ τῆς Χαράππα, ὅπου τὰ στοιχεῖα ἑλληνικῆς - αἰγαιακῆς τεχνολογίας εἰκονογραφικῶν καὶ Γραμμικῶν Γραφῶν (**βλ. φωτογραφία**) καὶ πολεοδομίας εἶναι ἐκδηλὰ. Πέραν αὐτῶν καὶ οἱ γραπτὲς μυθολογικὲς παραδόσεις τῶν Ἰνδιῶν ὅπως τὰ ἔπη «Μαχαμπάρατα» καὶ «Ρααμαγιάνα» καθὼς καὶ ἡ «Ρίγκ Βέντα» ἀναφέρονται διεξοδικὰ σὲ γεγονότα τῆς πανάρχαιας ἐποχῆς τῶν Ἑλλήνων θεῶν, τοῦ παγκοσμίου δηλαδὴ προκατακλυσμαίου οἰκουμενικοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀφίξεων τῶν Αἰγαιῶν - Δραβιδῶν στὰ ἰνδικὰ ἐδάφη.

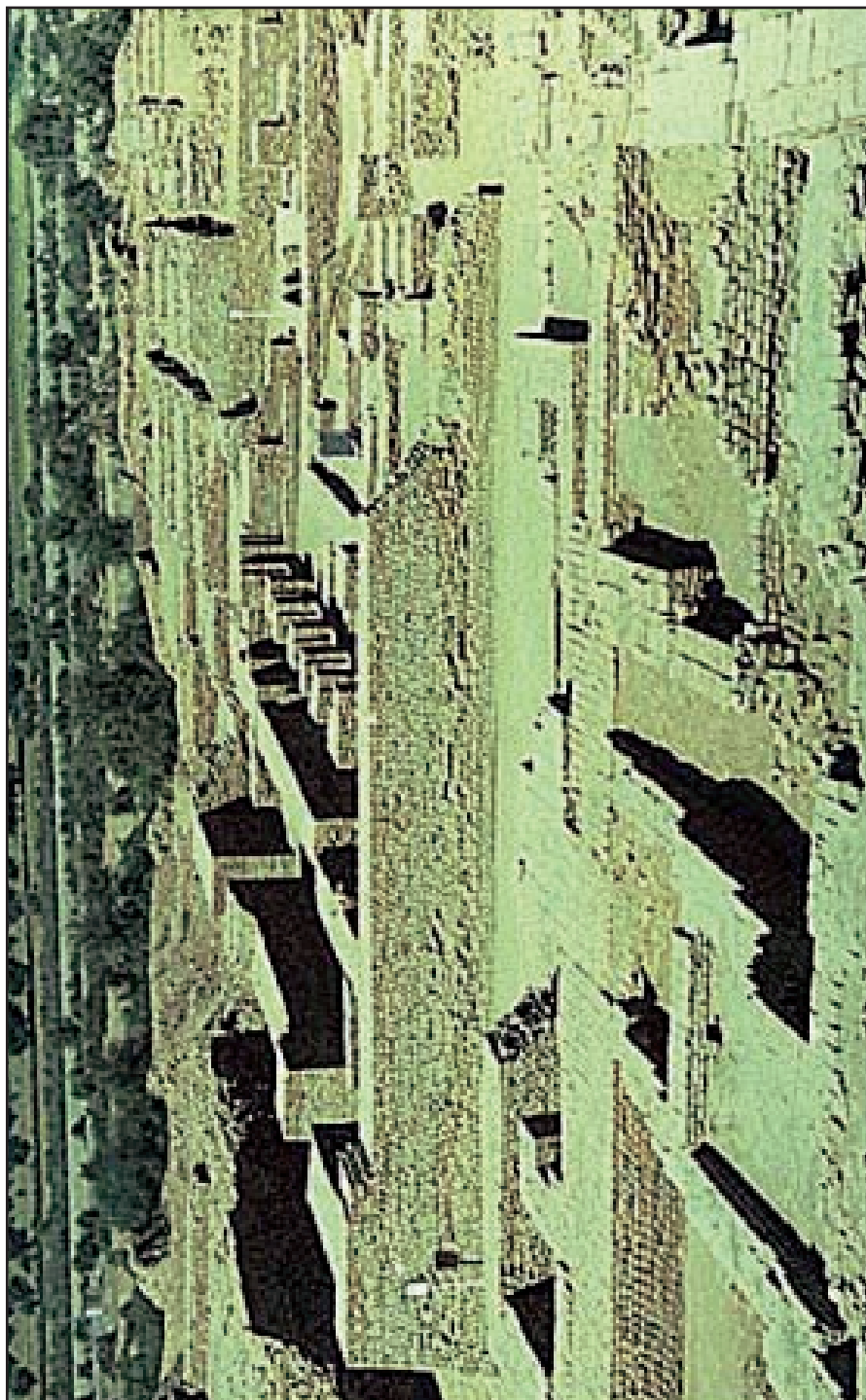
Κατηγορηματικὸς στὴ θέση αὐτὴ εἶναι καὶ ὁ Ἰνδὸς ἀρχαιολόγος Jagadish Chattergi, ὁ ὁποῖος μεταξὺ ἄλλων γράφει στὸ ἔργο του «History and Culture of the Indian People» ὅτι: «Κοιτίδα τῶν Δραβιδῶν εἶναι τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ἀπ' ὅπου οἱ πρόγονοί τους μὲ ἐπίκεντρο τὴν Κρήτη ξεκίνησαν πρὶν ἀπὸ πολλὰς χιλιετίες, γιὰ νὰ καταλήξουν στὴν Κεντρικὴ καὶ Νότια Ἰνδία. Οἱ Δραβίδες συνεισέφεραν πάρα πολλὰ στοιχεῖα ὑψίστης σημασίας στὴν ἐξέλιξη τοῦ Ἰνδικοῦ Πολιτισμοῦ». Ὁμοίως καὶ ὁ ἀρχαιολόγος Miranjan Shankar Guha στὸ βιβλίο του «Racial Elements in the Indian Population» θεωρεῖ ὅτι ἡ Μεσογειακὴ εἶναι μία ἀπὸ τὶς φυλές, ἀπ' τὴ συγχώνευση τῶν ὁποίων προήλθαν οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Ἰνδίας.

² Ἀσσακηνοῦς, ἰνδικὲς φυλές. Αὐτοὶ ὥστόσο δὲν μοιάζουν μὲ τοὺς Ἰνδοὺς, πὺν διαδιῶν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ, καθὼς εἶναι ψηλότεροι σὲ ἀνάστημα, γενναιότεροι σὲ πνεῦμα καὶ λιγώτερο μαλαμφοὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Ἰνδοὺς.

(...) Οἱ Νυσσαῖοι δὲν εἶναι ἰνδικὸ φύλο, ἀλλὰ κλάδος ἐκείνων πὺν ἤλθαν μὲ τὸν Διόνυσον σὺς Ἰνδίες, πιθανῶς ἀκόμα καὶ ἀπ' ἐκείνους τοὺς Ἑλλήνες πὺν ἀποστρατεύονταν κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν πολέμων πὺν διεξήγαγε ὁ Διόνυσος μὲ τοὺς Ἰνδοὺς. Ἵσως ἐπίσης νὰ ἦταν ἐθελοντὲς ἀπὸ τὶς γειτονικὲς φυλές, πὺν ὁ Διόνυσος εἶχε φέρεῖ σὲ καταλλαγὴ μὲ τοὺς Ἑλλήνες, ὀνομάζοντας τὴν ἐπαρχία Νυσσαῖα ἀπὸ τὸ ὄρος Νύσσα καὶ τὴν (γενέτειρά του) πόλιν ἐπίσης Νύσσα. Ἐπὶ πλέον τὸ γειτονικὸ ὄρος, στοὺς πρόποδες τοῦ ὁποίου εἶναι κτισμένη ἡ Νύσσα, ὀνομάζεται Μέρος, λόγῳ τοῦ περιστατικοῦ τῆς γεννήσεως τοῦ Διονύσου».

Τὰ ερείπια τῆς Χαράπια, πρὸ ἀνεσκάφη τὸ 1922. Ἡ πολιορκία καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τεχνοτροπία εἶναι παρόμοιες τῶν ἀντιστοιχῶν πανάρχαιων οἰκισμῶν τῆς Κρήτης καὶ τῶν ἄλλων νησιῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Τὰ ερείπια τοῦ Μοχέντζο Ντάρο.

Ευρήματα από την Χαράππα με σχέδια και γραφή, που αποτελούν ελαφρές παραλλαγές παναρχαίων αίγαιακων ιδεογραφικών πρωτοτύπων.

Πάντως παρὰ τὴ δεδομένη Ἑλληνικὴ προέλευση τῶν ἀρχαίων πολιτισμικῶν πυρήνων τῆς Ἰνδίας καὶ δὴ τοῦ βορείου τμήματός της, ὅπου ἡ Πενταποταμία (Παντζάμπ) καὶ ἡ Κοιλὰδα τοῦ Ἰνδοῦ, τὸ ἐνεπίγραφο εὔρημα ἀπὸ τὴ δυτισμένη πόλη τοῦ κόλπου τῆς Cambay λαμβάνει μίᾳ ἐπιπλέον διάσταση, ἀφοῦ φέρει ἀλφαριθμητικὰ στοιχεῖα (καὶ ὄχι ἄλλο εἶδος γραφῆς) τῆς 8ης π.Χ. χιλιετίας. Ἡ ἀνακάλυψη αὐτὴ φέρνει στὸ νοῦ τὴν ἀνάλογη τοῦ ἀρχαιολόγου Ν. Σάμψων στὰ Γιοῦρα τῆς Ἀλοννήσου, πού ἀποδεικνύει περὶτρανα τὴ χρήση ἀλφαριθμητοῦ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τοῦ 6.000 π.Χ.³ Συνεπῶς τὸ λίθινο τεμάχιο ἀπὸ τὴν Cambay προσθετεῖ τουλάχιστον 1.500 ἔτη στὴν ἤδη γνωστὴ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαριθμητοῦ.

Παραπομπές

(1) «Ἑλληνικὲς ἐπιδράσεις στὸν Ἰνδουϊσμό», Μ. Μαμανέας, «Δ», τ. 146· καὶ «Υποδορυχία ἑλληνικὴ πόλη 10.000 ἐτῶν στὸν Εἰρηνικό», Κ. Γεωργανᾶς, «Δ», τ. 211· καὶ «Ὁ Ἰάπωνας καθηγητὴς Μ. Κιμούρα μιλά στὸν «Δ» γιὰ τὴν ὑποδορυχία πόλη τοῦ Εἰρηνικοῦ», Μ. Μαμανέας, «Δ», τ. 220· καὶ «Ὁ καθηγητὴς Ν. Γιόζεφσον μιλά γιὰ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ γλῶσσα τῶν ἰθαγενῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ», Ν. Μπίσκα, «Δ», τ. 214.

(2) «Υπῆρχε διώρυγα στὸ Σουεξ στὰ προϊστορικά χρόνια», Κ. Κουτρουδέλης, «Δ», τ. 222· καὶ «Πῶς οἱ προϊστορικοὶ Ἕλληνες πῆγαν στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό», Κ. Κουτρουδέλης, «Δ», τ. 222· καὶ «Πῶς οἱ προϊστορικοὶ Ἕλληνες πῆγαν στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό (β')», Κ. Κουτρουδέλης, «Δ», τ. 224-25· καὶ «Ἰθαῖοι - Παγχαῖοι - Κρητες ἐκπολίτισαν τοὺς Σουμερίους», Κ. Κουτρουδέλης, «Δ», τ. 242.

(3) «Ἑλληνικὸ Ἀλφάριθμο ἐν χρήσει τὸ 6.000 π.Χ.», Π. Κουβαλάκης, «Δ», τ. 185· καὶ «Τὸ ἑλληνικὸ Ἀλφάριθμο ἦταν ἐν χρήσει στὴ Μῆλο τὸ 3.000 π.Χ.», Συνέντευξη τοῦ ἀρχαιολόγου Ν. Σάμψων στὴ Ν. Μπίσκα, «Δ», τ. 204.

Μάριος Μαμανέας

‘Ο ‘Ολυμπος δὲν εἶναι βουνὸ στὴν ‘Ιλιάδα καὶ τὴν ‘Οδύσσεια

Στὸ ἀξιόλογο ἄρθρο μὲ τίτλο «Τί ἦταν τὰ ‘Ομηρικὰ ‘Ορη “‘Ολυμπος” καὶ “‘Ιδη”» τοῦ μηχανολόγου μηχανικοῦ ΕΜΠ καὶ ἀντισυνταγματάρχη τοῦ Τεχνικοῦ Σώματος τοῦ ‘Ελληνικοῦ Στρατοῦ ἐμπειρογνώμονος ἐπὶ τῶν συγγχρόνων ἐξοπλισμῶν κ. ‘Ιωάν. Λάζαρη, ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ ὑπ’ ἀριθ. 239 τεῦχος (Νοέμβριος 2001) τοῦ «Δαυλοῦ», ὁρθῶς ὑποστηρίζεται ὅτι μὲ τὸ ὄνομα «‘Ολυμπος» ὁ ‘Ομηρος ἐννοεῖ τὸν οὐρανὸ κυρίως καὶ ὄχι τὸ ἐπίγειον ὄρος ‘Ολυμπος. Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὅσων ὑποστηρίζει ὁ κ. ‘Ιωάν. Λάζαρη στὸ ἀνωτέρω ἄρθρο του θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ἀπὸ τὸ ἔργο «Φυσικαὶ ‘Εκλογαὶ» τοῦ Στοβαίου τὰ ἐξῆς ἀποσπάσματα: «Καὶ ὅτι εἶναι ἡ γῆ κατωτάτη πάντων καὶ ὁ ‘Ολυμπος ὑπεράνω ὅλων ὁ ‘Ομηρος τὸ δηλώνει μὲ τὰ ἐξῆς: “Ὅταν ὁμως ἐγὼ (ὁ Ζεὺς) θελήσω νὰ σᾶς τραδήξω, ἤθελον σᾶς σύρει εὐκόλως μαζί μὲ τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα· ἔπειτα δὲ ἤθελον δέσει τὴν ἄλυσσο περὶ τὴν κορυφὴ τοῦ ‘Ολύμπου καὶ τὰ πάντα τότε ἤθελον γίνε μετέωρα» (‘Ιλιάς Θ 23-26). Γὰρ τὴ γῆ λοιπὸν λέγει ὅτι θὰ γίνῃ μετέωρη, ὡς νὰ ἀπεσπᾶσθαι ἀπὸ τὴν ἔδρα τῆς τὴν κατωτάτη στὴν ἀνωτάτη». 6) «Σὲ ὅλα δὲ ὑπάρχει ὁ ‘Ολυμπος κατ’ ἐξοχὴν καὶ καθ’ ἱερότητα, διότι λέγει ὁ ‘Ομηρος ἔτσι: “(‘Η Θέτις) τὸ πρῶν ἀνέθηκε στὸν μέγαν οὐρανὸ καὶ τὸν ‘Ολυμπο» (‘Ιλιάς Α497). ‘Επειδὴ τὸ μακρινώτατο ἀπὸ τὴν γῆ καὶ μῆτε τὴν σκιά τῆς (τῆς γῆς) μῆτε τοὺς αἰμῶνες προσδεχόμενος, ὡς αἰωνίως καὶ καθ’ ὁλοκληρίαν λάμπει, ‘Ολυμπον οἱ παλαιοὶ ὠνόμασαν. Τοῦτο δὲ γίνεται φανερό καὶ μὲ ὅσα ὁ ‘Ομηρος λέγει ὡς ἐξῆς: “‘Η ‘Αθηνᾶ ἀπῆλθε στὸν ‘Ολυμπο, ὅπου λέγουν ὅτι εἶναι ἡ ἔδρα (κατοικία) τῶν θεῶν ἀκλόνητη πάντοτε. Οὔτε ὑπὸ ἀνέμων ταρασσεται οὔτε ποτὲ ὑπὸ βροχῆς βρέχεται οὔτε χιόνι ἐπιπίπτει, ἀλλὰ πολλὴ αἰθρία χωρὶς νέφη ἐξαπλώνεται καὶ λευκὴ λάμψη ἐπάνω ἔχει ἐξαπλωθῇ” (‘Οδύσσεια Ζ42)».

Θέλω νὰ σημειώσω ἐδῶ ὅτι στὴν ‘Ιλιάδα ὁ ‘Ολυμπος φέρει τὰ ἐπίθετα ἀγάννιφος = χιονοσκεπής, χιονόδλητος (Α420, Ε186) καὶ νιφόεις = πολὺ χιονισμένος (Ν 754), δὲν γνωρίζω ὁμως, ἐὰν τὰ ἐν λόγω ἐπίθετα ἔχουν κάποια σχέση μὲ τὸ «λευκὴ ἐπιδίδραμεν αἶγλη» (καὶ λευκὴ λάμψη ἐπάνω ἔχει ἐξαπλωθῇ), δηλ. ὁ ‘Ομηρος δὲν γνωρίζω ἂν παρομοιάζῃ τὴν «λευκὴ λάμψη» μὲ τὸ κατάλευκο χιόνι.

‘Εκτὸς ἀπὸ τὰ δύο ὡς ἄνω ἀποσπάσματα τοῦ Στοβαίου, διὰ τῶν ὁποίων ἐξηγεῖται ὅτι ὁ ‘Ολυμπος εἶναι «τόπος» ἐκτὸς τῆς γῆς, ὑψηλότατος, ἀνώτατος, θεϊότατος καὶ μακρινώτατος κατὰ τὸν ‘Ομηρο, ὑπάρχει ἐπίσης στὸ «‘Ανθολόγιον» τοῦ Στοβαίου καὶ ἡ πληροφορία ὅτι ὁ πυθαγόρειος Φιλόλαος ὠνόμαζε «‘Ολυμπον» τὸ ἀνώτατο μέρος τοῦ περιέχοντος, ὅπου ὑπάρχει ἡ καθαρότητα τῶν στοιχείων· τὸ κάτω μέρος δὲ ἀπὸ τὴν φορὰν τοῦ ‘Ολύμπου, ὅπου οἱ πέντε πλανῆτες μετὰ τοῦ ‘Ηλίου καὶ τῆς Σελήνης ἔχουν ταχθῇ, ὠνόμαζε κόσμον: «...τὸ μὲν οὖν ἀνωτάτω μέρος τοῦ περιέχοντος, ἐν ᾧ τὴν εἰλικρινείαν εἶναι τῶν στοιχείων, ‘Ολυμπον καλεῖ, τὸ δὲ ὑπὸ τὴν τοῦ ‘Ολύμπου φορὰν, ἐν ᾧ τοὺς πέντε πλανήτας μεθ’ ἡλίου καὶ σελήνης τετάχθαι, κόσμον».

Θέλω νὰ σημειώσω τέλος, ὅτι ὁ Θεόδωρος Γαζῆς (1370-1478 ἢ 1484), Θεσσαλονικεὺς, «ὁ μᾶλλον συντελέσας πρὸς διάδοσιν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ ἐσπερίᾳ Εὐρώπῃ», ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων ‘Ελλήνων φιλόλογων τοῦ 15ου αἰῶνος, ἀκμάσας ἐν ‘Ιταλίᾳ, στὴν παράφρασή του τῆς ‘Ιλιάδας τοῦ ‘Ομήρου, ὅπου ὑπάρχει ἡ λέξη ‘Ολυμπος τὴν μεταφράζει σὲ οὐρανόν, ἀφήνοντας ἐνίοτε καὶ ὅπου ἀρμόζει τὴν ἴδια λέξι, ὡς ἔχει.

Δημήτριος Κων. Μαργέτης

Ἀντιπέραρχος ἐ.ἀ.

ΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατακλυσμοί - «Θεός» - «Θάνατος» - Λόγος

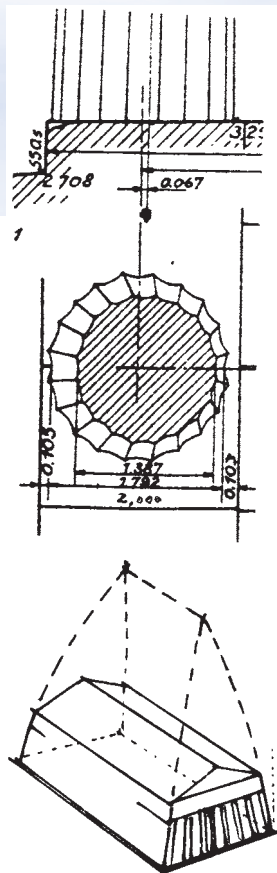
Τὰ τελευταῖα χρόνια γίνεται μεγάλη προσπάθεια ἀποκάλυψης τῆς ἐκπληκτικῆς τεχνολογίας τῶν Ἑλλήνων. Παγκοσμίως ἀλλὰ κυρίως στὴν Ἑλλάδα ἐρευνητὲς ἀνακοινώνουν τὰ «θαυμάσια τῶν Ἑλλήνων». Ἡ συμβολὴ τοῦ «Δαυλοῦ» εἶναι μεγάλη, πρωτοποριακὴ καὶ συνεχῆς. Διαπιστώνεται δὲ κάθε φορὰ ὅτι τὰ ἐκπληκτικὰ ἐπιτεύγματα εἶναι προϊόντα «χαμηλῆς» τεχνολογίας, ἀφοῦ κατασκευάσθηκαν μὲ ἀπλὰ μέσα. Εἶναι ἀδύνατη λ.χ., ἀκόμη καὶ σήμερα μὲ τὴ ρομποτικὴ, ἡ κατασκευὴ - προσαρμογὴ δύο σπονδύλων γωνιακοῦ κίονος τοῦ Παρθενῶνα μὲ τὴ διπλὴ καμπυλότητά τους στὸ χῶρο (Σχ. 1). Ἀπὸ ποῦ προήλθε ἡ γνώση αὐτή; Ἦταν αὐτὸ τὸ «ἔνα» μυστικὸ τῶν Ἑλλήνων ἢ ἦταν μέρος ἄλλων μυστικῶν; Αὐτὰ ὑπῆρχαν, καὶ ποιοὶ τὰ ἤξεραν; Γιατί παρέμειναν μυστικά μέχρι σήμερα; Τώρα μποροῦν νὰ κοινοποιηθοῦν; Καὶ γιατί;

Η ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ. Ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀρχαίας «τέχνης» (= τεχνικὴ) εἶναι βασικὴ καὶ ἀναγκαία προϋπόθεση γιὰ τὸ ξεκίνημα τῆς πορείας πρὸς τὴν πολιτισμικὴ καὶ ἀτομικὴ αὐτογνωσία. Καὶ εἶναι τὸ μέγα καθήκον **ὅλων** τῶν ἐπιστημόνων, ἀτομικὸ ἀλλὰ καὶ συλλογικόν. Δὲν εἶναι ἀρχαιογνωσία, πολλῶ μᾶλλον ἀρχαιολατρία. Μὲ τὴν εὑρεση τῆς ἀλήθειας ἀποδίδεται καὶ ὁ σεβασμὸς στὸν ἀνεπανάληπτο αὐτὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό, τὸν παγκόσμιον.

Ὅμως, παρ' ὅλον ὅτι μόνον οἱ *μάστορες* < magister < μέγιστοι γινώριζαν τὴ μεγάλη Τέχνη, **δὲν** ἦταν αὐτὸ τὸ μεγάλο μυστικὸ τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ ἀποτέλεσμα τούτου, ὅπως θὰ δοῦμε.

ΥΠΗΡΧΑΝ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ; Ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία ἀκόμα καὶ στὶς καλύτερες περιόδους τῆς, ὅπου ἐπικρατοῦσε ὁ *Λόγος*, δὲν μπόρεσε νὰ ξεπεράσῃ τὴ βαρειά ἐπιθετικότητά της καὶ τίς ζφώδεις δομὲς τῆς ἀγέλης. Ὁ «τρελλὸς πίθηκος» ἐκδηλώνεται μέσα της. Τὸ «*χρύσειον*» ἢ τὸ «*ἀργύρεον γένος*» τοῦ Ἡσιόδου παραμένουν ἀπόμακροι ἀπόηχοι ἀρμονίας.

Ἡ Ἑξουσία, πάντα μὲ μικρὴ ὁμάδα, εἴτε μονάρχης, εὐγενεῖς, πλουτοκράτες εἴτε κόμματα, ἀποφασίζει / πράττει πρὸς ὄφελός της. Ἀκόμα καὶ στὰ συμμετοχικὰ πολυτεύματα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας ἡ κατανομή τῶν ἀγαθῶν δὲν ἦταν ἡ ἰδανικὴ. Ἀπόμακρες οἱ «*πολιτεῖαι*» τοῦ Ἀρι-

Σχ. 1. Παρθενῶν: Οἱ «φυγές» τῶν καμπυλῶν τῶν κίωνων.

στοτέλη και Πλάτωνα.

Πῶς κυβερνᾷ ἡ Ἐξουσία; Μὲ δύο **ἀποκρύψεις** συγκλονιστικές καὶ μὲ δύο **ἐπινοήσεις - ἰδεολογήματα**, δηλ. δύο δυνάδεις, μία «Τετρακτὺν» (δρα «Δ», τ. 239). Δύο συγκαλύψεις, πού ἔπρεπε νὰ γίνουν καὶ πού ἦσαν ἀδιευκρίνιστες ἰδέες μέχρι σήμερα. Καὶ δύο μεγάλα ψεύδη, πού ἐπὶ χιλιετίες ἔχουν γίνεῖ βίωμα στὴν ἀνθρωπότητα ὡς ἀναντίρροπτες ἀλήθειες, ὅπως θὰ δοῦμε.

Ἡ Ἀλήθεια εἶναι κρυμμένη καὶ στὰ τέσσερα αὐτὰ στοιχεῖα, τὰ *Μυστικά*.

ΠΟΙΟΙ ΤΑ ΉΞΕΡΑΝ; Οἱ ἐξουσιαστές τελικὰ ξέχασαν, τί εἶναι ἀλήθες, τί ψέμα: ἀπλῶς ἐπὶ ἑκατοντάδες τώρα χρόνια κάνουν τὴ δουλειά τους: ἐξουσιάζουν, κερδίζουν, ἐπιδεικνύονται. Ζοῦν μέσα στὴν ἀπάτη, γνωρίζοντας ὅτι ἀπατοῦν. Καὶ ὁ ὄχλος βολεύεται νὰ ἀπατᾶται.

Ὅμως ὑπῆρχαν ἀνεξάρτητοι ἄνθρωποι, πού εἴτε τοὺς παρεδόθη ἡ γνώση εἴτε φιλοσοφώντας ἢ φθάνοντας στὴ σοφία μὲ αὐτογνωσία, **προσδιώρισαν** τὰ μυστικά καὶ ξεδιάλυναν τὴν ὁμίχλη. Ἄς μὴ τοὺς ὀνομάσουμε μῦστες, διδασκάλους, γκουροῦ, γιατί οἱ λέξεις βρωμίσανε. Ἄς τοὺς ποῦμε **ἀνδρείους** ἢ ὅπως ἄλλιῶς θέλετε. Καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες ὁ Ἡσίοδος, ὁ Ἡράκλειτος, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Σωκράτης, ὁ Ἐπίκουρος κ.ἄ.

Ἀπὸ αὐτοὺς, τοὺς γνωστούς, ἄλλων οἱ ρήσεις ἔμειναν (ἔστω καὶ ἐλάχιστες), ἄλλων τὰ γραπτὰ χάθηκαν. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, ἀνώνυμοι αὐτοί, στὸ χωρό-χρονο βρῆκαν τὰ 4 μυστικά, ἐφ' ὅσον **ὅλοι** μποροῦν νὰ τὰ ὑποπτευθοῦν, ὅταν λειτουργήσῃ ὁ Λόγος.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ. Δὲν ὑπάρχει παγκοσμίως ἐπίσημη Ἱστορία ἢ ἐγκυκλοπαίδεια, πού νὰ μὴν ἀναφέρῃ ὡς ἀναντίρροπο γεγονός τὴ **γραμμικὴ** ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου: Αὐστραλοπίθηκος Ἀφρικῆς (:), Πιθηκάνθρωπος, Νεάντερταλ (60 ἔως 30.000 ἔτη); καὶ «ξαφνικά» στὰ 25.000 νάσου ὁ homo sapiens, ὁ παλαιολιθικός [μὲ μετάλλαξη (:)] στὶς σπηλιές. Μετά;

Σχ. 2. Νεάντερταλ: «Πρόγονος» ἢ ἐκφυλισμένος homo sapiens. (Ἀπὸ τὸ «Larousse».)

Συνεχῆς ἐξέλιξη τεχνολογικὴ (πλὴν τοῦ «τυχαίου» μεσαίωνα) μέχρι τὴ σημερινὴ ἔκρηξη. Καὶ οἱ θρησκείες ψελλίζουν γιὰ **ἓνα** μόνο καὶ **θεϊκό** κατακλυσμό. Εἶναι ὅλα αὐτὰ ἀλήθεια, ἢ συνέβη κάτι φρικαλέο καὶ κατ' ἐπανάληψη;

Κάπου στὴν ἀχλὺ τοῦ Μύθου οἱ Ἕλληνες θυμοῦνται: Τέσσερις οἱ κατακλυσμοί, Τυφώεως (28.000 ἔτη (μόνον;)), Ὠγύγου, Δευκαλίωνος, Δαρδάνου (Κ. Κουτρουβέλης). Ὅχι ἀπὸ θεο ἢ ἐξωγήινους ἀλλὰ **μὲ τὰ ἴδια**

τους τὰ χέρια οἱ ἄνθρωποι κατέστρεψαν πολιτισμό καὶ Γῆ σχεδὸν ὀλοκληρωτικά: «σεισμῶν ἐξαισίων (φρικτῶν) καὶ κατακλυσμῶν γενομένων» (Πλάτων, «Τίμαιος», 25 c). Καὶ ὁ Ἡσίοδος («Ἔργα καὶ Ἡμέραι», 133): «ὕδριν γὰρ ἀτάσθαλον (= βαρεῖα ἐπιθετικότητα) οὐκ ἠδύναντο ἀλλήλων ἀπέχειν». Ἔτσι ξέσπασε «πόλεμος κακὸς καὶ φίλοις αἰνὴ» (= τρομερὴ σύγκρουση) καὶ αὐτοκατεστράφησαν «χείρεσσιν ὑπὸ σφετέρῃσι δαμέντες... κατὰ γαῖα κάλυψεν»!

Καὶ συνεχίζει ὁ μῦθος: Τέσσερα τὰ γένη τῶν «θεῶν» («Δ», τ. 239: «Τετρακτὺς») καὶ

περιέργως (!) τέσσερα και τῶν ἀνθρώπων (Ἡσίοδος, «Θεογονία»). Κοινὴ λοιπὸν ἡ μοῖρα θεῶν και ἀνθρώπων. Καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς - ἀρχιεροφύλακες ἱστοροῦν τις μάχες Ἀθηναίων - Ἀτλάντων (Πλάτων, «Τίμαιος»).

Τὰ ἀνέφερα αὐτὰ σὲ 4 ἄρθρα, τώρα τὰ καταθέτω ὡς τὸ **πρῶτο** μυστικὸ τῶν Ἑλλήνων. Ἐνῷ οἱ σοφοὶ τὸ ἐγνώριζαν, ἡ ἀνθρωπότητα δὲν τὸ δέχθηκε (οὔτε καὶ τώρα), ἀπεκδυόμενη κάθε εὐθύνη γιὰ τὸ φρικτὸ παρελθόν της.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ. Ἐνῷ τὸ πρῶτο μυστικὸ εἶναι θετικὸ (ὑπῆρξε, εἶναι ἀληθές, ἂν και δὲν τὸ δεχόμεθα), τὸ δεῦτερο εἶναι ἀρνητικὸ· εἶναι ψευδές και τὸ ἀποδεχόμεθα ὡς ἀληθές. Εἶναι ἡ ὑπαρξη **θεῶν** ποὺ κατασκευάζουν τὸν κόσμον και τὸν ἄνθρωπον, ἐπεμβαίνουν σὲ καθένα προσωπικά και σὲ ἔσχατη περίπτωση κρίνουν τὴν «νῦν» ἢ τὴ «μέλλουσα» ζωὴ μας.

Ἡ ὑπαρξη τῶν θεῶν εἶναι ἀπαραίτητη στὴν ἀστική φάση τῆς ἀνθρωπότητας, ὅταν στὴν κοινωνία πρέπει νὰ προληφθῇ ἡ Ὑβρις (= ἐπιθετικότης κ.ἄ.) και νὰ ἀπονειμηθῇ ἡ Νέμεσις, ὅταν ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐπεμβαίνει. Ὁ λαὸς τοὺς ἀποδέχεται ὡς συνδρομὴ/ἀνακούφιση στίς δυσκολίες τῆς ζωῆς. Τὸ ἴδιο και ἡ Ἐξουσία, ἀλλὰ αὐτὴ τοὺς χρησιμοποιοῖ δι' ἴδιον ὄφελος: «ὑπακοή» (= θεοῦ, θέλημα), «ἐλέω θεοῦ» κ.λπ.

Σχ. 3. Ὁ Κρίσνα ὡς ὑπέρτατον ὄν.
(Μινιατούρα Ἰνδουϊστική.)

Ὅμως οἱ σοφοί, οἱ Ἀνδρεῖοι (και ὅσοι θέλουν), γινώριζαν τὴν ἀλήθεια. Ὁ Ἡσίοδος («Ἔργα και Ἡμέραι» 108) δηλώνει: «ἐνὶ φρεσὶ δάλλεο ὡς ὁμόθεν γεγάασιν θεοὶ θνητοὶ τ' ἄνθρωποι» (γινώρισε μόνος σου ὅτι ταυτόχρονα διαμορφώθηκαν οἱ θεοὶ - θνητοὶ και οἱ ἄνθρωποι)! Τὸ «θεοὶ θνητοὶ ὁ μάθεν» δὲν εἶναι τυχαῖο· τὸ ἐπαναλαμβάνει ὁ Ἡράκλειτος μὲ τὴ «σκοτεινὴ» ρήση 62: «ἁθάνατοι θνητοί, θνητοὶ ἀθάνατοι...». Καὶ συνεχίζει (30): «κόσμον τόνδε οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν...». Οἱ σοφοὶ τοὺς ἐξισώνουν, ἢ μᾶλλον τοὺς ταυτοποιοῦν. Καὶ οἱ τέσσερις γενεές ἀνθρώπων («χρύσειον» κ.λπ.) κατασκευάζουν τέσσερις γενεές θεῶν «καθ' ὁμοίωσιν».

Τὸ μυστικὸ ἦταν θανατηφόρο. Ὁ Σωκράτης μὲ τὸ «δαμόνιον» του (= συνειδὸς = ἐπίγνωση) ἐπισύρει τὴν κατηγορία «ἀσεθείας γραφήν»: «...οὐδὲν μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων»· και παρ' ὅλο ποὺ σέβεται τὰ θέσμια - νόμους, θανατώνεται. Ἀρχετοὶ ἐπώνυμοι κατηγοροῦνται ὡς «ἀσεβεῖς» ὅπως οἱ Ἀλκιδιάδης, Ἀναξαγόρας και οἱ «σοφιστές» Προδίκος, Γοργίας [«οὐκ εἶναι ἀρχῆς (= θεός) οὐδέν»] κ.ἄ. Ὁ Πρωταγόρας: «πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος». Οἱ Ἐπικούρειοι γλιτώνουν, παρ' ὅλο τὸ «ψευδεῖς αἱ τῶν πολλῶν ὑπὲρ θεῶν ἀποφάσεις» (= γινώμες γιὰ). Ἡ **δημιουργία** λοιπὸν **τῶν θεῶν** ἦταν τὸ **δεύτερο** φοβερὸ μυστικὸ τῶν Ἑλλήνων.

ΤΟ ΤΡΙΤΟ. Ἀπὸ τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῶν θρησκευτῶν εἶναι ἡ πίστη στὴ μεταθα-

νάτια ζωή για την επιβολή κυρώσεων [ἐφ' ὅσον δὲν (;) λειτουργεῖ ἡ Νέμεσις] ἢ τὴν παροχή ἀποζημίωσης γιὰ τὶς πίκρες τῆς ζωῆς. Πλὴν τούτων εἶναι καὶ ἡ λαχτάρα γιὰ διαιώνιση τοῦ Ἑγώ μας. Προϋπόθεση γιὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι βέβαια ὁ **θάνατος**. Ἀλλὰ ὑπάρχει πραγματικά; Εἴμαστε τόσο σίγουροι γιὰ τὴν ὑπαρξὶ τοῦ θανάτου (καὶ τοῦ Ἑγώ), ὥστε ἡ ἐρώτησις νὰ θεωρεῖται περιττὴ ἢ γελοία.

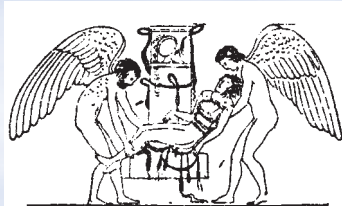
Τὰ ζῶα τὸν ἀντιλαμβάνονται ὡς γεγονός, ποὺ ὅμως δὲν τὰ ἀφορᾷ, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὸν πολιτισμένον ἄνθρωπο. Ὁ πρωτόγονος δὲν θεωρεῖ ὑποχρεωτικὸ τὸν θάνατο, συμβαίνει «μόνο» ὅταν προκαλεῖ τὸν θυμὸ τοῦ Θεοῦ! (J. Bowker, «Θάνατος καὶ Θρησκείες»).

Σχ. 4. Ὁ θάνατος: Μεσαιωνικός.

Οἱ Ἕλληνες πλὴν τῆς «ἥρωικῆς περιφρόνησις» τοῦ θανάτου

(Ίλιάς, Λάκωνες) ἀμφισβητοῦν καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξὶ τοῦ. Ὁ Ἐπίκουρος μὲ εἰρωνεία ἀλλὰ καὶ σιγουριά λέγει (125): «Τὸ φορικωδέστερο γιὰ τοὺς ἄλλους κακό, ὁ θάνατος, ἐμᾶς δὲν μᾶς ἀφορᾷ», ἐπειδὴ «ὅταν ἡμεῖς ὦμεν, ὁ θάνατος οὐ πάρεστι (=δὲν ὑφίσταται), ὅταν δὲ ὁ θάνατος παρῇ, τότε ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν»! Ἐπίσης στίς «Κύριες Δόξεις» του: «Θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς» (ἀλλ') «ὑποψίαι περὶ τοῦ θανάτου» (ψευδεῖς ἰδέες). Ὁ Ἡράκλειτος λέγει τὸ δυσερμήνευτο: «...θνητοὶ ἀθάνατοι... τὸν ἐκείνων βίον τεθνεῶτες» [= οἱ θνητοὶ εἶναι ἀθάνατοι... πεθαίνουν, ἐπειδὴ δὲν αἰσθάνονται (ἀκόμα) σὰν θεοί.]

Σχ. 5. Ὁ θάνατος - Ὑπνος: Ἑλληνικός.

Σύγχρονοι μελετητὲς ὅπως ὁ Α. Τσακαλιᾶς, ποὺ στηριζόμενος στοὺς Ἕλληνες ἀποδέχεται τὴν «Ἀειζωία», θεωροῦν ἐφικτὴ τὴ διατήρησι τῆς ζωῆς μὲ τὴ βοήθειά μας, ὅσο χρειάζεται.

Τὸ **τρίτο** μυστικὸ τῶν Ἑλλήνων (ἴσως καὶ τῶν μυστηρίων) ἦταν ἡ **ἀνυπαρξία τοῦ θανάτου**, θέμα ποὺ ἐντάσσεται στὸν «θάνατο» τοῦ Ἑγώ καὶ τὶς ἀπειρες δυνατότητες τοῦ ἐγκεφάλου.

ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ.

Σχ. 6. Ἐγκέφαλος: Ἀπλῶς μηχανὴ σκέψης ἢ συμπαντικὴ πηγὴ;

Τοῦτο ἔχει σχέση καὶ μὲ τὰ προηγούμενα τρία, ἀλλὰ κυρίως μὲ τὸ πρῶτο καὶ τοὺς χαμένους πολιτισμούς. Δύο τὰ στοιχεῖα τους: Τὰ ὑψηλὰ ἐπιτεύγματα καὶ ἡ μανία καταστροφῆς. Ἀπὸ τὰ πρῶτα οἱ Ἕλληνες ἐδιδάχθησαν τὴν ἐκπληκτικὴ Τεχνικὴ τους (Μουσεῖα = ἀρχεῖα) καὶ ἀπὸ τὴ δεύτερη ἔμαθαν νὰ ἀποφεύγουν τὴν ἐπικίνδυνη τεχνολογία.

Ὅλα αὐτὰ πηγάζουν ἀπὸ τὸν ἐκπληκτικὸ ἐγκέφαλό μας, ποὺ ἐκφράζεται συνολικὰ μὲ τὴν ἐλληνικὴ λέξη **Λόγος**. Καὶ ἐνῶ ἡ Ἀλήθεια / ὄντως ὄν εἶναι ἀπειρη, ἀπειρη εἶναι καὶ ἡ δυνατότης τοῦ ἐγκεφάλου μας, ὥστε νὰ δίνη πραγματικὸ ἀποτέλεσμα ($\frac{\infty}{\infty} = c$).

Αὐτὸ εἶναι τὸ **τέταρτο** μυστικόν: Ἡ **ἀπειρη ἱκανότης** μας καὶ συγχρόνως ἡ ἐπικίνδυνη χρῆσις τοῦ ὅχι μόνο γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴ Γῆ

μας αλλά πιθανώς και για τὸ Γαλαξία. Συμπλήρωμα τοῦ μυστικοῦ εἶναι ἡ ἐξῆς βεβαιότης: Ὁ κόσμος δὲν ἀποτελεῖται ἀπλῶς ἀπὸ ὕλης καὶ ἐνέργειας, ἀλλ' ἐκφράζεται μετὰ **ζωῆς** καὶ **νοῦ** (νοημοσύνη), ποὺ εἶναι διάσπαρτα.

Ὁ μοναχὸς J. Bruno τὸ 1600 μ.Χ. ἐκὰν ζωντανός, ἐπειδὴ ἐκοινοποίησε τὸ μυστικὸ αὐτὸ τῶν Ἑλλήνων. Διάβασε, ὡς φαίνεται, Ἡράκλειτον, ποὺ βεβαιώνει τὶς «θεϊκὲς» δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου («κόσμον τόνδε... οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν»), ὅταν ὁ Ἕλληνας **Λόγος** ἐνεργοποιήσῃ (πέραν τῶν ἐλαχίστων κηλίδων τοῦ φλοιοῦ) τὸ σύνολο τοῦ κυτταρικοῦ ὄγκου τοῦ ἐγκεφάλου του.

[Παρέκβαση: Ἡ ἐκπληκτικὴ λέξις «**Λόγος**» τῶν «**παμπαλαίων**» ἔρχεται ἀπὸ τὰ βάρη τῶν χιλιετιῶν μετὰ τὰ ἄλλα «**πρῶτα ὀνόματα**». Σημαίνει πολλά: ἐκφραση, ὁμιλία, λογαριασμό, ἀναλογία, μελέτη, αἴτιον, ἐπίγνωση, σοφία, νοημοσύνη. Θὰ τὸν δοῦμε στὴ Γραμμικὴ Γραφὴ Β ὡς + ḫ = λο.γο, ποὺ σημαίνει (= Ρό.μβος + Γο.νῆ = Περιστροφή

ποὺ Γεννᾷ! Δηλ. *Ἀνελίσσόμενη Ἑλιξ* ξ, ποὺ ταυτίζεται μετὰ τὸν Κόσμο-Σάρμα («Δ»,

τ. 231). Εἶναι φυσικὰ ἀμετάφραστη, ἀφοῦ οἱ ἀντίστοιχες λέξεις προέρχονται ἀπὸ ἄλλη ἐλληνικὴ ρίζα: Γερμ. Wort, Ἀγγλ. word < verbum < Fḗ.ρέFω = ἐρωτῶ.]

Ὁ Πλάτων ξεκαθαρίζει στὸ «Φαίδωνα» (73): «ἐπιστήμη ἐνοῦσα (ἀκριδὴς) καὶ ὁρθὸς λόγος» καὶ (78): «ἡ οὐσία ἧς λόγον δίδωμεν τοῦ εἶναι». Στὸ «Φαῖδρο» (245e): «οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτον ταυτόν». Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης: «ὁ λόγος ἦ τῶν αἰεὶ ὄντων ἢ τῶν ἐπὶ τὸ πολὺν (παρόντων)» («Φυσικὰ Β).

ΓΙΑΤΙ ΠΑΡΕΜΕΙΝΑΝ ΜΥΣΤΙΚΑ; Τώρα, ποὺ τὰ δηλώσαμε καὶ τὰ τέσσερα, διαφαίνονται οἱ λόγοι τῆς ἀπόκρυψής τους.

Τὸ πρῶτο καὶ τὸ τέταρτο μυστικόν, δηλ. οἱ καταστροφὲς ἀπὸ ἐμᾶς καὶ οἱ ἀπεριόριστες δυνατότητές μας: γιὰ νὰ μὴ ξαναγίνουμε Νεάντερνταλ ἢ χειρότερο ὄν. (Διατηρήθηκε μόνο ἡ ἀκίνδυνη Τέχνη στὴν ἀρχαιότητα.)

Τὰ ὑπόλοιπα, οἱ δημιουργηθεῖσες ιδέες τῆς Ἑξουσίας περὶ θανάτου καὶ θεῶν, δὲν ἀναιρέθησαν λόγῳ πνευματικῆς ἀνωριμότητος τῶν κοινωνιῶν. Στὴ διαφύλαξη τῶν μυστικῶν μέχρι σημεῖρα δοήθησε βεβαίως καὶ τὸ κατεστημένο δι' ἴδιον ὄφελος.

Η ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΣΗΜΕΡΑ. Εἶναι ἐφικτὴ στὴν ἐποχὴ μας:

1. Εἶναι ἐφικτή: Πάντοτε ὑπῆρχαν δύο τρόποι κυκλοφορίας τῆς Γνώσης. **α.** Μετὰ τὴν **Πληροφόρηση** [ἀρχικὴ ἔννοια = ἱκανοποιῶ κάποιον ἐντελῶς (!), ἐκτέλεση ἀποστολῆς (ποίου);], μεταγεν. παροχὴ **εἰδήσεων** (ὄχι **γνώσεων**). Τὰ Μέσα Μαζικῆς Πληροφόρησης μᾶς «πλημμυρίζουν» ἀκατάπανστα μετὰ ἀχρηστα δεδομένα («data»). **β.** Μετὰ τὴν **Ἐνημέρωση** (ἀρχικὰ = περὶ τὴν ἡμέρα μου, μεταγεν. = μελετῶ, ἐμβαθύνω, κατανοῶ). Μετὰ αὐτὴν οἱ γνῶστες μᾶς ὠθοῦν στὴ γνῶση καὶ τέλος στὴν ἐπίγνωση (ἄμεση ἀντίληψη).

Μετὰ τὴν **Ἐνημέρωση** λοιπόν, ὅχι μετὰ τὴν κουτσομπολικὴ / μονομερῆ / καταιγιστικὴ **Πληροφόρηση** θὰ γίνῃ τὸ «ξεκαθάρισμα τῶν ἐννοιῶν», ὥστε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὶς ὁμίχλες, ποὺ ὑπηρετοῦν ὀλίγους.

2. Εἶναι ἀναγκαῖα ἡ διάδοση τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν μυστικῶν; Ἄν δὲν μᾶς θαμπώνουν ἡλιθίως τὰ «λιλιά» τοῦ glamour Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ δὲν μᾶς φαίνεται ἡ ἐξαθλίωση τοῦ Ἀνατολικοῦ, διαπιστώνουμε ὅτι ἡ στιγμὴ τῆς κατάρρευσης δὲν εἶναι μακριὰ (ἴσως καὶ τῆς καταστροφῆς). Οἱ προειδοποιήσεις ἐμφανεῖς: ἀνυπαρξία Ἡθους, Τέχνης, Φιλοσοφίας. Ἄς μὴν ἀφήσουμε τὴν τύχη μας στοὺς «θανατάνθρωπους» ἃς γίνουμε φιλόανθρωποι.

Μποροῦμε, ἀφοῦ «ὁ Λόγος ἦν, ἔστι καὶ ἔσται...».

Κων. Καρμιράντζος
Ἀρχιτέκτων ΕΜΠ

ΚΑΤΑΠΛΑΚΩΘΗΚΕ Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

Ναός του Ἀπόλλωνος τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος ἀνακατεμένος με λυμαρίνες. Ἀκόμη μία τραγική εἰκόνα τῆς μεταχείρισης ποῦ ὑποκρίνται τὰ πανάρχαια μνημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπ' τὸ Ρωμαϊκο τοῦ 21ου αἰῶνος. Πρόκειται γιὰ ἓνα μοναδικῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς σημασίας μνημεῖο, ποῦ ἀνεσκάφη τὸ 1994, λίγα χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν πόλη τῆς Καρδίτσας, κοντὰ στὸ χωριὸ Μητρόπολη. Οἱ διαστάσεις τοῦ 30,80 X 13,75 μέτρα καὶ ἡ πέτρινη κιονοστοιχία τοῦ (11X5) συμφωνοῦν με τὴν ἀρχιτεκτονικὴ ἀρχὴ τῶν κλασικῶν ναῶν αX2α+1 (στὴν ὁποία ὑπακούει καὶ ὁ Παρθενών).

Δυστυχῶς τὸ ἄθλιο λυμαρινένιο ὑπόστεγο, ποῦ στήθηκε «...γιὰ νὰ προ-

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΕΙΠΙΟ ΤΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ

στατεύση τὸν ναὸ
ἀπ' τὸν ἥλιο» (!), ἔγι-
νε τελικῶς ἡ ταφό-
πλακά του. Τὸ μόνο
ποὺ ἀπομένει νὰ
δοῦμε εἶναι τὸ πότε
θὰ «φιλοτιμηθοῦν»
οἱ ἀρμόδιες ὑπηρε-
σίες νὰ ἀπομακρύ-
νουν ἀπ' τὸ μνημεῖο
τὶς λαμαρῖνες καί,
χωρὶς νὰ «ντρέπω-
νται» πλέον, νὰ
ἀναρτήσουν μία πι-
νακίδα στὸν παρα-
κείμενο κεντρικὸ
δρόμο. ποὺ νὰ ση-
μαίνει τὴν ὑπαρξὴ
τοῦ ἐξαιρετικοῦ
αὐτοῦ ναοῦ. Ἄρι-
στερά: Ἐποψη τοῦ
θαμμένου ναοῦ. Δε-
ξιὰ: Κίονας, ποὺ συ-
ντρίφτηκε ἀπὸ τὴν
πτώση τοῦ ἄθλιου
λαμαρινένιου ὑπο-
στέγου, μὲ τὸ ὁποῖο
εἶχαν καλύψει τὸ
σπουδαῖο αὐτὸ μνη-
μεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ
Πολιτισμοῦ.

Π. Κουβαλάκης

Ἑλληνοχριστιανισμός: Χθές, σήμερα, αὔριο

Μετά τὰ τετρακόσια χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τὸν προηγούμενο χιλιόχρονο δυζαντινισμό φθάνομε στὸ '21. Ὅμως, ἂν πάρωμε τὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ γενικῶς καταστάσεις ποὺ χαρακτηρίζουν τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Ἐπανάστασης, θὰ παρατηρήσωμε ὅτι σ' αὐτὰ δὲν ὑπάρχει δυζαντινισμὸς μὲ τὴν ἀποτροπιαστικὴν τοῦ θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας καὶ τὸν καλογερισμό, γιὰτι παλιὲς ἑλληνικὲς ράτσες ἔδωσαν στὴν ἀνάμιξη ἕναν ἀλλοιώτικο τόνο. Τὸ παράδοξο εἶναι ὅτι στὸ ξύπνημα δὲν ξέχασαν τὴν Ἀρχαιότητα. Ὅμως ὁ διεθνὴς σιωνισμὸς μέσα ἀπὸ «ἐταιρεῖες» καὶ συμφέροντα καιροφυλακτοῦσε, δεδομένου ὅτι τὸ Ἰουδαϊκὸ πνεῦμα τῆς χριστιανοσύνης ἄφηνε παράθυρα παρὰ τὴν οἰαδήποτε ἀντίθεσή του.

Γνωρίζετε ὅτι μέσῳ τῶν τραπεζῶν τότε δὲν ἐπέτρεψαν τὸ μοίρασμα τῆς γῆς στοὺς ἀγωνιστές, γιὰτι ἔτσι θὰ ἔχαναν τὸ ἐνέχυρο τῶν δανείων! Ὁ Ἀνδρουτσός, ὁ Καραϊσκάκης καὶ ὁ Καποδίστριας τελικὰ δολοφονήθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους, οἱ ὁποῖοι μεταξὺ σιωνισμοῦ καὶ ἀποικιοκρατίας προωθοῦσαν τὶς θέσεις τους. Γι' αὐτὸ μετὰ τὴν Ἐπανάσταση ἡ οἰκογενειοκρατία, τὰ «τζάκια», ἀπέκτησαν τὸν ἔλεγχο, ποὺ τοὺς χορηγοῦσαν οἱ ξένες δυνάμεις. Φυσικὰ εἶναι γνωστὸ τὸ παιχνίδι τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἐκμεταλλεῖται τὸ Ὑπερπέραν, καὶ δὴ τοῦ Γιαχβέ, ὑποκατέστησε τὴν ἑλληνικότητα καὶ φάνηκε ὡς «σωτήρας», ἐνῶ οἱ Κολοκοτρωναῖοι ἔμπαιναν στὴ φυλακή.

Ἔτσι ἡ δομὴ τοῦ νέου κράτους «καπελλώνεται» μὲ τὴ μεσολάβηση τῶν ξένων κέντρων ἀπὸ τὴ θρησκεία καὶ χάνεται ἡ ἀνάμνηση τῆς Ἀρχαιότητος, ποὺ οἱ γνήσιοι καὶ πραγματικοὶ ἐπαναστάτες ἀλλὰ καὶ φιλέλληνες τοῦ '21 συζητοῦσαν. Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς καὶ κράτος τῆς Ρωμοσύνης ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα μὲ αὐτὴ τὴ στραδὴ καὶ ἀνθελληνικὴ θέση θὰ ἀκολουθήσουν πάντοτε λάθος τὰ ἱστορικὰ δεδομένα. Ἡ Ἀρχαιότης διδάσκεται σὰν μουσειακὸ εἶδος, ἀποκομμένη ἀπὸ τὴ σύγκρισή της μὲ τὸν Ἰουδαϊσμό, ὁ ὁποῖος δρᾷ ἀνενόχλητος.

Ἡ παρουσία τῆς δυναμικῆς σχέσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος θὰ τοὺς ξεσκεπάσει τὸν μαρξισμό καὶ φροῦντισμό, ποὺ ἡ ἐνορχηστρωμένη προπαγάνδα τοὺς ἐξαπάτησε τὸν κόσμον γιὰ ἑβδομήντα χρόνια καὶ τοὺς ἔκανε πλανητάρχες (βλέπε τὴν ἀπίθανη πτώση τοῦ μακαρίτη μαρξισμοῦ)...

Τὸ μίσος, ὁ δόλος καὶ τὸ ψέμα, ἀκρογωνιαίοι λίθοι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἐξέθρεψαν τὴν ἀσυγχώρητη ἐμφυλιοπολεμικὴ μας τραγωδίαν ἀνείπωτης ἀγριότητος, ποὺ σὲ κανένα εὐρωπαϊκὸ κράτος δὲν παρατηρήθη ἔτσι. Χωρὶς καμμία ἑλληνικὴ θέση παρὰ μὲ ἐβραιοχριστιανικὰ καὶ μαρξιστικὰ ἰδεώδη ὁ ἕνας ἔσφαξε ἐμπαθῶς τὸν ἄλλο...

Μὰ μήπως σήμερα μὲ τὸν οἰκουμενισμό (κατ' ἐπίφασιν) καὶ τὴν πλανηταρχίαν δὲν μπάζουν μασκαρεμένες τὶς ἴδιες ἰδέες, ὅπου ὑπὸ τὸν πάντοτε ὑπάρχοντα ἑλληνοχριστιανισμό θὰ ξανασφαγοῦμε;

Παντελῆς Γλάρος

ΤΟ ΠΡΟΔΟΜΕΝΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ

Πώς ή «ἀπ' τὰ κόκκαλα» τῶν ἀρχαίων βγαλμένη
ἐλευθερία μετατράπηκε σὲ «ἐλληνοχριστιανισμό»

Εἶναι ἐπίσημη ἰδεολογικὴ «θέση» τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, πῶς ἡ Ἑκκλησία διέσωσε τὸν Ἑλληνισμό, τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία στὰ μαῦρα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας. Ὡστόσο ὁ μελετητὴς τῆς ἱστορίας διαπιστώνει ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἡ ἱεραρχία τῆς Ὁρθόδοξης Ἑκκλησίας ἀκολούθησε μιὰ πολιτικὴ πὺν κρατοῦσε ἀμόρφωτο καὶ ὑποταγμένο στοὺς Τούρκους τὸν ἐλληνικὸ λαό. Ἔτσι ὁ μῦθος τοῦ «Κρυφοῦ Σχολείου» καὶ ἡ ὑποτιθέμενη προσφορὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καταρρέουν μέσα ἀπὸ ἀδιάψευστα καταγεγραμμένα ἱστορικὰ γεγονότα καὶ κείμενα.

Τὰ ἴδια στοιχεῖα ἀποδεικνύουν καὶ ἀναδεικνύουν ὡς μοναδικὸ μοχλὸ πίεσης πρὸς τὴν πολυπόθητη ἐλευθερία τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων τὴν αὐταπάρνηση καὶ τὸν ἥρωισμό τῶν ξενιτεμένων Ἑλλήνων διαφωτιστῶν, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ διαποτίστηκαν μὲ τὸν πόθο τῆς ἀνεξαρτησίας μέσα ἀπὸ τὴ συστηματικὴ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλοσοφίας, βάλθηκαν νὰ ξυπνήσουν καὶ τοὺς ὑπόδουλους.

Στὴ θέση μας αὐτὴ θὰ ἐπικαλεστοῦμε πρώτη τὴ μαρτυρία τοῦ ἀρχιστράτηγου τῆς Ἐπανάστασης καὶ μνημένου Φιλικοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, ὁ ὁποῖος σὲ ἀπόσπασμα ἀπὸ ὁμιλία του στὰ παιδιὰ τοῦ Γυμνασίου τῆς Ἀθήνας τὸ Νοέμβριον τοῦ 1838 ἐπισήμανε:

«Ὁ Σουλτᾶνος διώρισε ἕναν Βιτσερέ (ἀντιβασιλέα), ἕνα Πατριάρχην καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν ἐξουσία τῆς Ἑκκλησίας. Αὐτὸς καὶ ὁ λοιπὸς κληρὸς ἔκαμαν ὅ,τι τοὺς ἔλεγε ὁ Σουλτᾶνος. Ὑστερον ἔγιναν οἱ Κοτζαμπάσηδες (προεστοὶ) εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ἡ τρίτῃ τάξις, οἱ ἔμποροι καὶ οἱ προκομμένοι, τὸ καλύτερον μέρος τῶν πολιτῶν, μὴν ὑποφέροντες τὸν ζυγόν, ἔφευγαν καὶ οἱ γραμματισμένοι ἐπῆραν καὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα των, καὶ ἔτσι ἔμεινε ὁ λαός, ὅστις στερημένος ἀπὸ τὰ μέσα τῆς προκοπῆς ἐκατήντησεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, καὶ αὐτὴ αὖξαινε κάθε μέρα χειρότερα· διότι, ἂν εὐρίσκετο μεταξὺ τοῦ λαοῦ κανεὶς μὲ ὀλίγην μάθησιν, τὸν ἐλάμβανε ὁ κληρὸς, ὅστις ἔχαιρε προνόμια, ἢ ἐσύρετο ἀπὸ τὸν ἔμπορον τῆς Εὐρώπης ὡς βοηθὸς του ἢ ἐγίνετο γραμματικὸς τοῦ προεστοῦ. Καὶ μερικοὶ, μὴν ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τοῦ Τούρκου καὶ βλέποντες τὰς δόξας καὶ τὰς ἡδονὰς, ὅπου ἀπελάμβαναν αὐτοί, ἄφηναν τὴν πίστην τους καὶ ἐγίνοντο Μουσουλμᾶνοι. Καὶ τοιοῦτοτρόπως κάθε μέρα ὁ λαὸς ἐλύνετο καὶ ἐπτώχαινε.

»Εἰς αὐτὴν τὴ δυστυχημένην κατάστασιν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς φυγάδες γραμματι-

σμένονους ἐμετάφραζαν καὶ ἔστελναν εἰς τὴν Ἑλλάδα διβλίᾳ· καὶ εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ χρωστοῦμε εὐγνωμοσύνη, διότι εὐθὺς ὅπου κανένας ἀπὸ τὸ λαὸ ἐμάνθανεν τὰ κοινὰ γράμματα, ἐδιάβαζεν αὐτὰ τὰ διβλία, καὶ ἔβλεπε ποιούς εἶχαμε προγόνους, τί ἔκαμεν ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης καὶ οἱ ἄλλοι παλαιοὶ μας, καὶ ἐδλέπαμε καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρισκόμεθα τότε. Ὅθεν μᾶς ἦλθεν εἰς τὸ νοῦ νὰ τοὺς μιμηθοῦμε καὶ νὰ γίνουμε εὐτυχέστεροι. Καὶ ἔτσι ἔγινεν καὶ ἐπροώδενυσεν ἡ Ἑταιρεία»¹.

Δὲν εἶναι μόνο ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ποὺ μαρτυρεῖ τὸ πνευματικὸ σκοτάδι ποὺ εἶχε ἐπιβάλει ἡ Ἐκκλησία στοὺς Ἕλληνες. Στὸ ἰδεολογικὸ μανιφέστο τοῦ ξεσηκωμοῦ, τὴν «Ἑλληνικὴ Νομαρχία» τοῦ Ἀνώνυμου Ἕλληνας, διαβάζουμε πὺς ἡ ἱεραρχία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶχε ἐπιβάλει πλήρη ἀμάθεια στὴν Ἑλλάδα· ἀμάθεια, ἡ ὁποία ἦταν καὶ ἡ κυριώτερη αἰτία ποὺ οἱ ραγιαῖδες ἀδυνατοῦσαν νὰ ξεσηκωθοῦν κατὰ τῶν Ὁθωμανῶν: «Ἀφοῦ, λέγω, τὸ Ἱερατεῖον ἠθέλησε νὰ ἐνώσῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐντάλματα μὲ τοὺς πολιτικὸν νόμους, διὰ νὰ τιμᾶται ἐν ταῦτῳ καὶ νὰ ὀρίξῃ χωρὶς δυσκολίαν, ἐκατάλαβεν ὅτι ἀναγκαῖον ἦτον πρότερον νὰ τυφλώσῃ τὸν λαὸν μὲ τὴν ἀμάθειαν, διὰ νὰ στερεώσῃ καλλιότερα τὸν σκοπὸν του. Καὶ οὕτως ἐπροσπάθησε νὰ ἐσθῆσῃ κάθε σπουδὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὑπερασπισθῇ τὴν ἀμάθειαν. Αἱ ἐπιστῆμαι, ὅπου πρότερον ἦνθιζον, ἄρχισαν νὰ μαρανθῶσι, τὰ σχολεῖα ἐσφαλίσθησαν, οἱ διδάσκαλοι ἐμωράνθησαν καὶ ἡ ἀλήθεια μὲ τὴ φιλοσοφίαν ἐξωρίσθησαν. Ἄλλο διβλίον δὲν εὐρίσκετο εἰμὴ τὰ πονήματα τῶν ἱερέων. Κάθε φιλόλογος ἄλλο δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἀναγνώσῃ εἰμὴ τὰ θαύματα καὶ τοὺς δίους τῶν ἀγίων. Καὶ οἱ ταλαίπωροι Ἕλληνες, ἀγκαλὰ καὶ φιλελεύθεροι, ὑστερημένοι ὁμῶς ἀπὸ τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας, ἔγιναν σχεδὸν δοῦλοι κατὰ συνήθειαν, μεμεθυμένοι δὲ ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ δεισιδαιμονίαν ὑπήκουον καὶ ἐφοδοῦντο τοὺς τυράννους των, χωρὶς νὰ ἡξεύρουν τὸ διατί. Ἕνας ἀφορισμὸς τοῦ ἀρχιερέως ἐτρόμαζεν τόσα μυλλιοῦνια ἀνθρώπων. Ὡς δεισιδαιμονία, πόσον φοβερὰ εἶσαι ἀνάμεσα εἰς τὰ ἀνθρώπινα πάθη καὶ πόσον οὐτιδανώνεις τὴν ἀνθρωπότητα ὅταν κυριεύσῃς τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλῶν καὶ ἀμαθῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι τόσον ἀπομωρῶνονται, ὅπου τρέμουν εἰς τὴν ψευδῇ λαλίαν σου, καθὼς τὰ θρέφῃ φοδοῦνται ἕνα ὅφιν ξύλινον ἢ ἕνα χαλκοῦν λέοντα. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἀδελφοί μου, εὐρίσκετο ἡ Ἑλλάς, ὅταν πρὸ 453 χρόνων ἀπὸ τὴν σήμερον ἡ αὐτὴ δεισιδαιμονία καὶ ἡ ἀμάθεια εἶχεν ἀναδιβάσει εἰς ὑψηλὸν θρόνον ἕνα ἀρχεῖον αἰθίοπα, ὁ ὁποῖος ὥρμησε μὲ τὰ ἄρματα τοῦ ψεύδους καὶ τῆς πλάνης καὶ ἐκυρίευσεν σχεδὸν τὸ τέταρτον τῆς γῆς» («Ἑλληνικὴ Νομαρχία», σελίδα 108).

Ἀνάμεσα λοιπὸν στὴν ἐσκεμμένη ἐπιβολὴ ἀμορφωσιᾶς στὴ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ στὰ ἱεροδιδασκαλεῖα τῆς Ἐκκλησίας, στὰ ὁποῖα φρόντιζαν νὰ παράγονται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γραμματικοὶ καὶ θεολόγοι, ὥστε νὰ στελεχώνουν ὡς κρατικοὶ ὑπάλληλοι ἢ κληρικοὶ τὸν ὀθωμανικὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸ διοικητικὸ μηχανισμό (αὐτὸ τὸ μονοπώλιο τῆς ἐκπαίδευσης παρουσιάζεται σήμερον ὡς ὑπηρεσία στοῦ ἔθνος, ποὺ ἐνισχύεται μὲ τὴν ἐπινόηση τοῦ θρύλου τοῦ «Κρυφοῦ Σχολείου»), στέκονταν οἱ Ἕλληνες διαφωτιστές. Οἱ τελευταῖοι μὲ τὴν ὑποστήριξη πολλῶν ἐκ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν καπεταναίων ἀρχισαν νὰ ἰδρῶουν σὲ ὅλη τὴν ὑπόδουλη Ἑλλάδα σχολεῖα, στὰ ὁποῖα διδάσκονταν

(1) Τερτσέτης: «Ἀπαντα», ἐκδόσεις Βαλέτα (1953), τόμος Γ', σελίδα 254.

θετικές επιστήμες και φιλοσοφία.

Οί διαφωτιστές και ό διωγμός τους από την Έκκλησία

Εχει καλιεργηθή ή πεποίθηση πώς οί Όθωμανοί έμπόδιζαν την ίδρυση σχολείων. Η αλήθεια είναι ότι ούτε καν ασχολήθηκαν με τó ζήτημα. Αντιθέτως τó Οίκουμενικό Πατριαρχείο ήταν εκείνο πού κήρυξε άμέσως έερό πόλεμο κατά της γνώσης, τρομοκρατώντας με άφορισμούς και διώξεις τούς δασκάλους πού δίδασκαν θετικές επιστήμες και έλληνική φιλοσοφία στην υπόδουλη Ελλάδα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ό άφορισμός τού ήλιοκεντρικού συστήματος. Τó Οίκουμενικό Πατριαρχείο άνέθεσε στο δάσκαλο της Πατριαρχικής Σχολής Σέργιο Μακράιο ν' «άποδείξη» λαθεμένους τούς ίσχυρισμούς τού Κοπέρνικου. Ό Σέργιος Μακράιος εκτέλεσε την «άποστολή» του με ένθουσιασμό και τελικά τó έτος 1797 έβγαλε ένα βιβλιαράκι με τόν πομπώδη τίτλο: «Τρόπαιον κατά τού Κοπερνικού συστήματος». Όταν τó έν λόγω βιβλίό έπεσε στά χέρια τού φωτισμένου δασκάλου τού Τύρναβου Ιωάννη Πεζάρου, εκείνος είπε: «Ω! άκόμη είμεθα νήπιοι και ψοφοδεείς».

Ό Χριστόδουλος Παμπλέκης (1743-1793) από την Άκαρνανία, επηρεασμένος από τόν Σπινόζα, τόν Ντιντερό, τόν Βολταίρο, τόν Έλδέτιο, τόν Μπαμπέφ και πάνω άπ' όλα από τούς Έλληνες κλασικούς, έγραψε τó έτος 1786 τó με πανθειστικές τάσεις βιβλίό του «Περί φιλοσόφου, φιλοσοφίας, μεταφυσικών και θείων άρχών», στο όποίο άρνήθηκε τά θάύματα. Τó Πατριαρχείο τόν άφώρισε.

Ό Στέφανος Δούγκας, γεννημένος στά τέλη τού 18ου αιώνα στόν Τύρναβο (πέθανε τó 1830), σπούδασε στη Γερμανία και επηρεάστηκε από τη φιλοσοφία τού Shelling. Όταν επέστρεψε στην υπόδουλη πατρίδα, τάχτηκε όλόψυχα στόν άγώνα νά δώση έλληνική παιδεία στούς ραγιάδες. Με δικά του χρήματα άγόρασε όργανα φυσικής, άστρονομίας και χημείας και τά έστειλε στά Άμπελάκια, με την ιδέα νά ανοίξη μαζί με άλλους πανεπιστήμιο σέ αυτά². Τó Πατριαρχείο τόν κατηγορησε πώς «έπιχειρεί ό τολμητίας ούτοσί έν τοιούτω προσχήματι, τη φιλοσοφική έγκαθιδρυθείς ού μετ' όλίγης φαντασίας έδρα, την φυσικήν μετά της άλγεδραϊκοαριθμητικής παράδοσιν άσυμβιδάστως πάντη και πάντως τη θεοπνεύστω συμβιδάζειν Γραφή». Η άπειλή τού άφορισμού τόν λύγισε και στο τέλος ό Στέφανος Δούγκας άναγκάστηκε νά παραιτηθή τού σκοπού του.

Ό Κούμας, σχολιάζοντας τó κινήγι τών διαφωτιστών από την Έκκλησία, γράφει: «Κατ' εκείνους τούς χρόνους και μόνη ή διδασκαλία τών μαθηματικών έθεωρείτο ως πηγή της άθείας, της όποίας πρώτον άποτέλεσμα ήτον ή κατάργησις της νηστείας».

Τόν Κούμα έπιβεβαιώνει ή έγκύκλιος πού εξέδωσε ό πατριάρχης Γρηγόριος ό Ε' και ή Έερά Σύνοδος τó έτος 1819. Στο άπόσπασμα πού ακολουθεί ή Έκκλησία καταδικάζει τις επιστήμες, διότι άποσπούσαν τούς υπόδουλους Έλληνες από τις θρησκευτικές τους υποχρεώσεις, όπως ή νηστεία! Οί δάσκαλοι πού δίδασκαν θετικές επιστήμες θεωρούνταν από τούς ιεράρχες «διεφθαρμένα άνδράρια».

(2) Πανεπιστήμια λέγανε τότε τά σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Προφανώς ἡ αὐστηρὴ τήρηση τοῦ χριστιανικοῦ διαιτολόγιου ἦταν σημαντικώτερη γιὰ τοὺς θεοκράτες τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπὸ τὴ μόρφωση τοῦ σκλαβωμένου ἐλληνικοῦ λαοῦ: «*Ἐπιπολάζει ἐνιαχοῦ*», γράφει ἡ ἐγκύκλιος, «*μία καταφρόνησις περὶ τὰ Γραμματικά μαθήματα καὶ διόλου παράβλεψις περὶ τὰς Λογικὰς καὶ Ρητορικὰς τέχνας καὶ περὶ αὐτὴν ἐπὶ πᾶσι τὴν διδασκαλίαν τῆς ὑψηλοτάτης Θεολογίας, προερχομένη ἐκ τῆς ὀλοτελοῦς ἀφοσιώσεως μαθητῶν ὁμοῦ καὶ διδασκάλων εἰς μόνα τὰ μαθήματα καὶ τὰς ἐπιστήμας, καὶ ἀδιαφορία εἰς τὰς παραδεδομένας νηστείας, προκύπτουσα ἐκ τινων διεφθαρμένων ἀνδραγίων, τὰ ὁποῖα, καθὼς τὰ ζιζάνια μεταξὺ τοῦ καθαροῦ σίτου, οὕτω καὶ αὐτὰ μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων τοῦ γένους ἀνεφύησαν, πλανώμενα ὑφ' ἑαυτῶν καὶ πλανῶντα τοὺς ἀφελεστέρους καὶ ἀπεριφράκτους τὴν διάνοιαν*».

[**Παρέκβαση:** Ἐδῶ ἀξίζει νὰ ἀντιπαραθέσουμε στὶς ἀπόψεις τῶν ὀρθόδοξων ἀρχιερέων τὴν ἄποψη τοῦ ἀρχιερέα τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν Πλούταρχου, ὁ ὁποῖος δίδασκε ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα. Δηλαδή ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἦταν σημαντικώτερη ὑπηρεσία πρὸς τὸ θεῖο ἀπὸ τὶς νηστείες καὶ τὶς ὅποιες θρησκευτικὲς ὑποχρεώσεις. Παραθέτουμε τὸ ἀπόσπασμα, γιὰ νὰ γίνῃ ἔτσι φανερὸ στὸν ἀναγνώστη τὸ ἰδεολογικὸ χάσμα πού χωρίζει τὸν Χριστιανισμό ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμό καὶ παράλληλα νὰ δειχθῇ ὅτι οἱ διαφωτιστὲς μὲ τὶς ἐνέργειές τους αὐτὲς ἦταν φορεῖς τῆς ἐλληνικῆς κοσμοαντίληψης. Λέει λοιπὸν ὁ Πλούταρχος: «*Γιὰ τοῦτο ἡ ἀναζήτησις τῆς ἀλήθειας, καὶ μάλιστα αὐτὴ πού ἀναφέρεται στοὺς θεοὺς, εἶναι ἔντονη ὁρμὴ πρὸς τὴ θεότητα. Ἡ σχετικὴ μάθησις καὶ ἡ ἔρευνα εἶναι ὁμοία κατὰ κάποιον τρόπο μὲ ἀνάληψιν ἱερῶν καθηκόντων καὶ ἔργο ἱερώτερο ἀπὸ κάθε θρησκευτικὴ ἀπορχή, ἀπὸ κάθε ὑπηρεσία στοὺς ναοὺς...*» (Πλούταρχος, Ἡθικά, «Περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος», 351E].

Ὅσοι οἱ εὐποροὶ Ἕλληνες ἔμποροι καὶ ἀστοὶ δαπανοῦσαν ἀμύθητα ποσὰ γιὰ τὴν ἵδρυση σχολείων στὴν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα. Ὁ πόθος τους γιὰ μόρφωση καὶ παιδεία ἦταν ἰσχυρότερος ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ τοῦ ἀφορισμοῦ. Ὁ Μιχαλόπουλος γράφει: «*Ἀληθινὴν κατάπληξιν προκαλοῦν στὸν διερχόμενο τὰ ἐκπαιδευτικὰ χρονικὰ τῆς περιόδου αὐτῆς τὰ μυθώδη ποσὰ, πού δαπανοῦσαν οἱ ἔμποροι τῶν κοινοτήτων ἐκείνων γιὰ τὴν ἵδρυση καὶ προικοδότηση τῶν παραπάνω σχολείων*»³.

Γιὰ τὴν ἵδρυση τῆς φημισμένης Σχολῆς τῶν Κυδωνιῶν (Ἀιθαλί), ἡ ὁποία εἶχε ἑδδομήντα αἰθουσες διδασκαλίας καὶ ἀμφιθέατρο, δαπανήθηκαν 107.000 γρόσια. Ὁ Ντιντὸ (Διδῶτος) Φιρμίνος, πού ὑπῆρξε μαθητὴς αὐτῆς τῆς σχολῆς, ἀναφέρει στὰ ἀπομνημονεύματά του πὼς οἱ ἱεράρχες τῆς πόλης ἰσχυρίστηκαν στοὺς Τούρκους ὅτι οἱ δάσκαλοι μάθαιναν στὰ παιδιά ἐπαναστατικὲς ἰδέες, ἀποσκοπώντας στὸ ὀριστικὸ κλείσιμο τοῦ ἐν λόγῳ ἐκπαιδευτικοῦ ιδρύματος.

Ἐπίσης ὁ μητροπολίτης Σμύρνης Ἀνθιμος ξεσήκωσε τὸν ὄχλο τῆς πόλης καὶ γκρέμισαν τὸ σχολεῖο ὅπου δίδασκαν ὁ Οἰκονόμου καὶ ὁ Κούμας. Στὴ συνέχεια, γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ὀριστικὸ κλείσιμο τῆς σχολῆς, ἰσχυρίστηκαν στοὺς Τούρκους ὅτι οἱ δάσκαλοι ἐκπαίδευαν τὰ παιδιά στὴν πολεμικὴ τέχνη ἀποσκοπώντας σὲ ἐξέγερση κατὰ τῶν Ὁθωμανῶν.

Ἀκόμα λίγα χρόνια πρὶν τὸ ξέσπασμα τῆς ἐξέγερσης τοῦ 1821 ἱδρύθηκε στὴν Ἀθήνα ἡ σχολὴ τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας κατὰ τὰ πρότυπα τῆς ὁμώνυμης

(3) Μιχαλόπουλος, «*Τὰ Γιάννενα καὶ ἡ Νεοελληνικὴ Ἀναγέννησις, 1648-1820*», σελίδα 79.

Α Δ Ε Λ Φ Ι Κ Η Δ Ι Δ Α Σ Κ Α Λ Ι Α

ΠΡΟΣ ΤΟΥΤΣ ΕΤΡΙΣΚΟΜΕΝΟΥΤΣ

ΚΑΤΑ ΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΩΘΩΜΑΝΙΚΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Γ Ρ Α Ι Κ Ο Υ Σ,

Εἰς ἀντίρρῃσιν κατὰ τῆς ψευδονύμως
ἐν ὀνόματι τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ
Ιεροσολύμων ὑποδείσεως ἐν Κωνσταντινῶ-
πόλει

ΠΑΤΡΙΚῆΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Φωτοτυπία τοῦ ἐξωφύλλου τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῆς «Ἀδελφικῆς Διδασκαλίας» τοῦ Ἀδ. Κοραΐ, μὲ τὴν ὁποία ἀπαντοῦσε στὴν πατριαρχικὴ ἐγκύκλιο μὲ τίτλο «Πατρικὴ Διδασκαλία», μὲ τὴν ὁποία ἐντέλλονταν οἱ Ἕλληνες νὰ παραμένουν πιστοὶ δοῦλοι τοῦ Σουλτάνου καὶ νὰ καταδίδουν στὶς ὀθωμανικὲς ἀρχὲς τοὺς διαφωτιστὲς ποὺ δίδασκαν ἑλληνικὲς ἐπιστῆμες. Ὁ Κοραΐς, φοβούμενος τὸ μῖσος τοῦ Σκοταδισμοῦ, δὲν ὑπογράφει τὸ πῶ-
νημά του αὐτὸ καὶ θέτει ὡς τόπο ἐκτυπώσεώς του τὴ Ρώμη, ἐνῶ στὴν πραγματικότη-
τῇ ἐκδόθηκε στὸ Παρίσι.

στην Βιέννη με στόχο τη μόρφωση και τὸ διαφωτισμὸ τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων. Ὁ ἱστορικός τῆς Ἀθήνας Διονύσιος Σουρμελῆς γράφει ὅτι, ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι ἀδιαφόρησαν ἐντελῶς, ὁ μητροπολίτης Γρηγόριος πρωτοστάτησε στὸ κλείσιμο τῆς σχολῆς καὶ στὸ διωγμὸ τῶν πατριωτῶν: «...παρρηγήσεως ἄξιον ἦτον, ὅτι, ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι βλέποντες τὰ τοιαῦτα φιλελεύθερα κινήματα ἠδιαφόρουν ἢ τουλάχιστον δὲν ἔδειξαν ὅτι δυσαρεστοῦνται, ὁ Ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν Γρηγόριος ἔβαλε τὰ δυνατά του νὰ ἐξοντώσῃ τὴν Ἑταιρείαν ὡς πρᾶγμα κακοποιὸν καὶ ἔχον ἀποτέλεσμα ἀπενκταῖον. Ἐλάλει ὡς Τοῦρκος. Ἀλλὰ ἐξ ἐναντίας οἱ τότε προεστώτες καὶ πρόκριτοι ὑπεστήριξαν αὐτὴν μὲ ζῆλον διακαῇ. Ὡστε μετὰ ταῦτα κακῶς κακῇν ἀπέβαλον αὐτὸν»⁴.

Ὅμως οἱ πατριῶτες δὲν τὸ ἔβαζαν κάτω, συνέχισαν νὰ χτίζουν τὰ σχολεῖα. Ἡ Σχολὴ τῆς Χίου πλησίασε σὲ κόστος κατασκευῆς ἐκείνην τῶν Κυδωνιῶν. Γιὰ τὴν Ἀκαδημία τοῦ Βουκουρεστίου δαπανήθηκαν πολλὰ περισσότερα ἀπὸ 107.000 χρυσὰ γρόσια. Ἡ Καπλαναία Σχολὴ στὰ Γιάννενα, ὅπου δίδαξε ὁ Ψαλλίδας, κόστισε 110.000 ρούβλια. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα χτίζονταν στὴν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα, πρᾶγμα ποὺ ἀποδεικνύει πῶς ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ Τοῦρκοι δὲν ἀπαγόρευαν στοὺς Ἕλληνες νὰ χτίζουν σχολεῖα, ἀφ' ἑτέρου πῶς τὸ «Κρυφὸ Σχολεῖο» δὲν εἶναι ἀπλᾶ ἓνας μῦθος ἀλλὰ ἡ πλήρης ἀνατροπὴ τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας. Ὁ διευθυντὴς τῆς Καπλαναίας Σχολῆς Ἀθανάσιος Ψαλλίδας κατηγορήθηκε ὡς ἄθεος. Σώθηκε χάρις στὸν ὁμοῦδεάτη του καὶ γιατρὸ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ Ἰωάννη Βηλαρά.

«Ἀπ' τὰ κόκκαλα τῶν (ἀρχαίων) Ἑλλήνων...»

Ὅπως σημειώνει ὁ Φωτιάδης στὸ τετράτομο ἔργο του «Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ '21», οἱ Ἕλληνες ἐπανάστατες καὶ οἱ διαφωτιστὲς ἐμπνεύστηκαν τὸν ἀγῶνα τους μέσα ἀπὸ τὰ πρότυπα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Γράφει: «Οὔτε ὁ διαφωτισμὸς τῆς ἀστικῆς τάξεως οὔτε κι αὐτοὶ οἱ ἀγωνιστὲς τοῦ Εἰκοσιένα θὰ θυμηθοῦν ποτὲ τὸ Βυζάντιο. Δὲν θὰ ἀνατρέξουν οὔτε γιὰ μία φορὰ σ' αὐτό, δὲν θὰ ἀναφέρουν οὔτε ἓνα κἄν στρατηγὸ τοῦ ἢ αὐτοκράτορα. Τὰ πνευματικά, ἰδεολογικὰ καὶ πατριωτικὰ ἰδανικὰ τους θὰ τὰ ἀναζητήσουν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα»⁵.

Γιὰ τοὺς ἐπαναστάτες Ἕλληνες ἡ Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία ταυτιζόταν μὲ τὸ Βυζάντιο. Ἀπόδειξη, ἡ ἴδια ἡ διακήρυξη τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνέλευσης τοῦ Ἀστροῦς, ποὺ ἐκδόθηκε ὅταν στίς 18 Ἀπριλίου 1823 τελείωσε τὶς ἐργασίες της καὶ συμπεριλαμβάνει καὶ αὐτὴν ἐδῶ τὴ χαρακτηριστικὴ φράση: «Ὁ κρότος τῶν ἡμετέρων ὅπλων, ἀντηχήσας, διετάραξε τὸ Βυζάντιον». Ἡ γενιὰ τοῦ Εἰκοσιένα συνταύτιζε τὴ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία μὲ τὴν Ὄθωμανικὴ, γι' αὐτὸ καὶ στὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τοῦ ἐπαναστατικοῦ στόλου ὁ τουρκικὸς στόλος ὠνομαζόταν «βυζαντινός»! Ὁ Κοραῆς γράφει καὶ ἐπιβεβαιώνει: «Αὐτὸ τὸ ὄνομα “Αὐτοκράτωρ” ἀρκεῖ νὰ ταράξῃ τὰς ἀκοὰς τῶν Ἑλλήνων, ἐνθυμουμένων μάλιστα ὅσα δεινὰ ὑπέφερε τὸ ταλαίπωρον Ἑλληνικὸν γένος

(4) «Κατάστασις Συνοπτικὴ τῆς Πόλεως τῶν Ἀθηνῶν», Ἀθῆναι 1832, σελίδα 82.

(5) Δημήτρης Φωτιάδης, «Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ '21», τόμος 1, σελίδα 181, ἐκδόσεις «Μέλισσα»

Ἡ ναυαρχίδα τοῦ Μιαούλη «Θεμιστοκλῆς». Ἀπὸ τὰ 144 πολεμικὰ πλοῖα τοῦ Ἀγῶνος τὰ 142 ἔφεραν ὀνόματα ἀρχαιοελλήνων θεῶν, ἡρώων, ἡγετῶν κ.λπ. καὶ μόνο δύο ἔφεραν ὀνόματα χριστιανῶν ἁγίων.

πρῶτον ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους κ' ἔπειτ' ἀπὸ τοὺς Γραικορρωμαίους Αὐτοκρατορας⁶».

Ὁ Τερτσέτης ἀναφέρει⁷ πὼς ὁ Κανάρης «ἐδιδάξαε ἔργον καὶ δίον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἔτρεχαν δάκρυα, θρόση, οἱ ὀφθαλμοὶ του». Ἀπὸ τὰ 59 ὑδραϊκά καράδια, πὺν ναυμαχοῦσαν τοὺς Τούρκους, τὰ 56 εἶχαν ὀνόματα ἀρχαίων θεῶν καὶ ἡρώων. Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὰ 37 ἀπὸ τὰ 45 σπειώτικα καὶ γιὰ τὰ 36 ψαριανὰ σὲ σύνολο 40. Μονάχα δύο καράδια ἀπὸ τὰ τρία νησιά εἶχανε, ὅσο κι ἂν αὐτὸ φαίνεται ἐκκληκητικό, ὀνόματα ἁγίων.

Ἀλλὰ ὁ διαφωτισμὸς ἔφερε στὸ προσκήνιο καὶ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά ὀνόματα. Οἱ ὑπόδουλοι ἄρχισαν νὰ ἀποκηρύττουν τὰ χριστιανικά τους ὀνόματα καὶ νὰ παίρνουν ἑλληνικά, τὰ παιδιὰ τους πλέον τὰ βάπτιζαν μαζικὰ μὲ ἔθνικα ὀνόματα. Ὁ λόγιος κληρικὸς Διονύσιος Πύρρος, ἀφοῦ σπούδασε ἱατρικὴ καὶ φιλοσοφία στὸ πανεπιστήμιο τῆς Πάντοβας, γύρισε καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἀθήνα ὡς παπᾶς, γιατρὸς καὶ δάσκαλος. Τὸ 1813 σὲ μιὰ σχολικὴ γιορτῇ, «λαβὼν», καθὼς γράφει ὁ ἴδιος, «ἓνα κλάδον τῆς δάφνης καὶ ἐλαίας τὸν ἔδιδον εἰς τὸν μαθητὴν, ἐν ταύτῳ τῷ ἔδιδον ἐγγράφως καὶ τῷ ἔλεγον ἰδοὺ τώρα δὲν εἶναι τὸ ὄνομά σου πλέον Ἰωάννης ἢ Παῦλος κ.τ.λ., ἀλλ' εἶναι Περικλῆς ἢ Θεμιστοκλῆς ἢ καὶ Ξενοφῶν κ.τ.λ.». Τὰ ἴδια ἔκανε στὸ Μωριᾶ, σὲ σχολεῖο στὸν Πύργο, κι ὁ Λυκοῦργος Κρεστενίτης. Καὶ κάτι ἀκόμα πιὸ σημαντικό: ὁ παμπόνηρος δυνάστης τῆς Ἡπείρου Ἀλῆ Πασᾶς σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση εἶπε: «Ἐσεῖς οἱ Ρῶμοι, μπρέ, κάτι μεγάλο ἔχετε στὸ νοῦ σας. Δὲ βαφτίζετε πιὰ τὰ παιδιὰ σας Γιάννη, Πέτρο, Κώστα παρὰ Λεωνίδα, Θεμιστοκλῆ, Ἀριστείδη. Σίγοντα κάτι μαγερεύετε».

Ἡ βάπτισι παιδιῶν μὲ ἑλληνικά ὀνόματα πῆρε τέτοια ἔκτασι, πὺν ἀνησύχησε τὸ Πατριαρχεῖο. Κι ὁ Γρηγόριος ὁ Ε' βγάζει τὸ 1819 ἐγκύκλιο, ὅπου ἔλεγε: «Καὶ ἡ κατὰ καινοτομίαν παρὰ ταῦτα εἰσαχθεῖσα τῶν παλαιῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἐπιφώνησις εἰς τὰ βαπτιζόμενα θρέφει τῶν πιστῶν, ὡς ἡκούσαμεν, λαμβανομένη ὡς μία καταφρόνησις τῆς χριστιανικῆς ὀνοματοθεσίας, εἶναι διόλου ἀπροσφυῆς καὶ ἀνάρμοστος».

[Παρέκβασις: Τὸν πατριαρχὴ ἐκεῖνον μιμήθηκε πρόσφατα καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος προφανῶς συμμεριζόμενος ἀνησυχίᾳ ἀντίστοιχες τοῦ Γρηγορίου ἐξέδωσε μὲ τὴ σειρὰ τοῦ ἐγκύκλιο, πὺν ἀπαγορεύει στοὺς ἱερεῖς νὰ βαπτίζουν τὰ θρέφει μὲ ἑλληνικά ὀνόματα. Γνωρίζοντας πὼς οἱ ἐνέργειες τοῦ Γρηγορίου ἀποσκοποῦσαν στὸ πνίξιμο τοῦ ἐπερχόμενου ἐθνικοῦ ξεσηκωμοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναγέννησης τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων, μπορεῖ ὁ καθένας νὰ κρίνῃ ἀναλόγως καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κ. Χριστόδουλου.]

Ἀλλὰ καὶ οἱ προκηρύξεις τῆς Ἐπανάστασης, πὺν ἀναδαν φωτιὲς στὰ στήθη τῶν ἀγωνιστῶν, ἐπικαλοῦνταν συνεχῶς τὴν ἀρχαιότητα. Ἀρχίζοντας ἀπὸ ἐκεῖνη τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντη στίς 24 Φλεβάρη τοῦ 1821, τὰ ἐπαναστατικά κείμενα μνημονεύουν ἀδιάκοπα τὶς Θερμοπύλες, τὴ Σαλαμίνα, τὸ Μαραθῶνα, τὶς Πλαταιὲς καὶ τοὺς ἥρωες τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Σὲ καμμὶ ἀπὸ τὶς προκηρύξεις αὐτὲς δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὴ ἀναφορὰ τοῦ Βυζαντίου. Ὁ καθηγητὴς Γ. Τενεκίδης κάνει τούτῃ ἐδῶ τὴ σωστὴ διαπίστωση: «Ἡ συνείδησις τοῦ λαμπροῦ παρελθόντος τοῦ “σοφωτάτου γένους τῶν Ἑλλήνων” ἐμπνέει τὴν πνευματικὴν ἡγε-

(6) «Σάλπισμα Ἐγερτήριον» («Ἐπαντα», τ. Α', σελίδα 370).

(7) Τερτσέτης, «Ἐπαντα», τόμος Β', σελίδα 275.

σίαν τοῦ ταλαιπωρημένου Ἑθνους. Μὲ τὴν φλόγα τῆς ἀρχαιολατρίας τρέφεται τὸ πατριωτικὸν τοῦ αἰσθημα»⁸.

Θαυμασμός στην ἀρχαία Ἑλλάδα, ἐπιθυμία νὰ ἀναστηθῇ ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821. Καὶ αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία τοῦ ὑπόδουλου λαοῦ, ἡ ὁποία πέρασε μέσα ἀπὸ τὴν παιδεία καὶ τὴν ἐπιστήμη, εἶδαμε μὲ πόσο ζήλο τὴν πολέμησε ἡ Ἐκκλησία. Καὶ εἶναι ὁ Κοραῖς ἐκεῖνος στὴν «Ἀδελφικὴ Διδασκαλία», ποὺ ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑποψία πὼς ἴσως ὁ λαὸς προδόθηκε ἀπὸ τὸν ἀνώτερο κλῆρο τῆς Κωνσταντινούπολης καὶ ἀφέθηκε ἐξ αἰτίας τῆς δεισιδαιμονίας νὰ ὑποταχθῇ στοὺς Τούρκους, γιὰ νὰ ἀναχαιτιστῇ ἔτσι τὸ κίνημα τοῦ Πλήθωνα Γεμιστοῦ στὸν Μυστρά (στὰ στερεὰ χρόνια τοῦ Βυζαντίου), τὸ ὁποῖο ζητοῦσε ἄμεση ἐπιστροφή στοὺς ἐλληνικοὺς τρόπους καὶ ἦθη, γιὰ νὰ σωθῇ ἡ Ἑλλάδα. Εἶναι ἱστορικὸ γεγονός, πὼς ὁ Γεννάδιος Σχολάριος (πρῶτος Πατριάρχης τῶν Τούρκων) συνεργάστηκε μὲ τοὺς Ὀθωμανοὺς μὲ ἀντάλλαγμα τὸν πατριαρχικὸ θρόνο καὶ ὅταν τὰ κατὰφερε καὶ τούρκεψε ἡ Πόλη καὶ ἐκεῖνος πῆρε τὸ χρίσμα τοῦ Ἀρχιερέα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ κατακτητῆ, ἀμέσως φρόντισε καὶ ἔκαψε τὰ ἔργα τοῦ Πλήθωνα. Εἶναι ἐπίσης γνωστὸ πὼς κυνηγημένοι οἱ μαθητὲς τοῦ Γεμιστοῦ ἀπὸ Ἐκκλησία καὶ Τούρκους βρῆκαν καταφύγιο στὴν Ἰταλία καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ξεκίνησαν τὴν Ἀναγέννηση, ποὺ δὲν ἔγινε ποτὲ στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ἔβγαλε –ὅσο ἔβγαλε– τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὸν χριστιανικὸ Μεσαίωνα. Ἦταν οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, ποὺ ὁ Γεννάδιος ἀποκαλοῦσε ὑποτιμητικά «Ἑλληνες». Γράφει ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων στὴν «Πατρικὴ Διδασκαλία» του: «Ἐδῶ ὅμως πάλιν, ἀγαπητοὶ χριστιανοί, πρέπει νὰ ἰδῶμεν καὶ νὰ θαυμάσωμεν τὴν ἀπειρον τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην. Ἰδέτε λαμπρότατα τί οἰκονόμησεν ὁ ἀπειρος ἐν ἐλέει καὶ πάνσοφος ἡμῶν Κύριος, διὰ νὰ φυλάξῃ καὶ αὐθις ἀλώθητον τὴν ἀγίαν καὶ ὁρθόδοξον πίστιν ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν καὶ νὰ σώσῃ τοὺς πάντας. Ἦγειρεν ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν ἰσχυρὰν αὐτὴν βασιλείαν τῶν Ὀθωμανῶν, ἀντὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡμῶν βασιλείας, ἡ ὁποία εἶχεν ἀρχίσει, τρόπον τινά, νὰ χωλαίνῃ εἰς τὰ τῆς ὁρθοδόξου πίστεως φρονήματα».

Ὅφειλουμε ἐπιτέλους νὰ ἀποδώσουμε τίς τιμὲς τῶν μεταγενέστερων γενιῶν σὲ ὅσους μίλησαν πρῶτοι γιὰ ἐλευθερία, στοὺς «ἀρχαιολάτρες» διαφωτιστὲς καὶ σὲ ὅσους πολέμησαν γιὰ ἀνεξαρτησία, σ' ἐκείνους ποὺ τὸ ὄραμά τους γιὰ μιὰ ἀναγεννημένη Ἑλλάδα προδόθηκε καὶ χάθηκε στὸ Ῥωμαϊκὸ κρατίδιο, ποὺ ἐπέβαλε δέκα πέντε περίπου χρόνια μετὰ τὴν ἰδρυσὴ του ὡς ἐπίσημη ἰδεολογία τοῦ τῷ ἱστορικῷ μύθευμα τοῦ «Ἑλληνοχριστιανισμοῦ», ποὺ ἰσχύει ἕως σήμερα καὶ ἀποτελεῖ τὸ πνευματικὸ αἶτιο τῆς ἱστορικῆς κατὰπτωσης καὶ ἐθνικῆς, σχιζοφρενείας τοῦ σημερινοῦ Ἑλλήνα. Τὸ μόνον ποὺ μένει εἶναι, ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα νὰ πάψουμε ἐπιτέλους νὰ δοξάζουμε στίς ἐθνικὲς ἐπετεῖους πατριάρχες ὡς «ἐθνομάρτυρες», ποὺ ἔκαναν ὅ,τι περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι τους, γιὰ νὰ παραμείνῃ ἡ πατρίδα σκλαδωμένη καὶ ἐπιχείρησαν δάσει σχεδίου διωγμῶν καὶ ἀφορισμῶν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς ραγιαῖδες Ῥωμιοὺς νὰ ξαναγίνουν ἐλεύθεροι καὶ Ἑλληνας⁹.

Στέφανος Μυτιληναῖος

(8) Γ. Τενεκίδης, «Αἱ ἀρχαιοελληνικαὶ ρίζαι τοῦ Εἰκοσιένου», σελίδες 11-12.

(9) Τὰ πλήρη κείμενα τῶν τριῶν ἀφορισμῶν τοῦ Εἰκοσιένου ἀπὸ τὸν πατριάρχη Γρηγόριο Ε' βλ. στὸ «Δ», τεύχη Μαρτίου 1999 καὶ Μαρτίου 2000.

‘Ο «διάλογος» τοῦ κ. Ἀνθίμου

Δὲν μπορῶ νὰ μὴ θαυμάσω τὴν εὐφράδεια καὶ τὴν σαρκαστικὴ εἰρωνία τοῦ σεβασμιωτάτου Ἀλεξανδρουπόλεως, ὁ ὁποῖος δίκην κυβερνητικοῦ ἐκπροσώπου βγῆκε εἰς τὸ «γυαλί», γιὰ νὰ ἀπαντήσῃ στὴ συνέντευξη τοῦ Γιάννη Μαρκόπουλου στὸν «Δαυλό». Ἐγώ, ἓνας ἀπλὸς «παντελονᾶς» γιὰ νὰ θυμηθοῦμε καὶ τὸν Ἅγιον Πειραιῶς Καλλίνικον, ἔμεινα ἐκστασιασμένος ἀπὸ τὸν δημοκρατικὸν διάλογον πὺν ἐπεζήτησεν ἀπὸ τὸν μουσικοσυνθέτην, προκειμένον νὰ ξεκαθαρίσουν τὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τὴν θρησκείαν μας. Ξέρετε τώρα: τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο βιβλίον μας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἀπύγασμα τῆς ἠθικῆς καὶ διαπλάσσει τοὺς ἀδαμάντινους χαρακτῆρες τῶν ἀνθρώπων. Τὸ διαβάσεις καὶ μένεις ἐνεὸς ἀπὸ τίς θεόπνευστες πράξεις τῶν ὑπερόχων ἀληθινῶν πρωταγωνιστῶν του. Τί αἱμομιξίες, τί ἐγκλήματα, τί γενοκτονίες, τί ραδιουργίες, τί μαστροπείες, τί παγαποντιές. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἶναι συγχωρητέα, ἀφοῦ εἶναι ἀδικοπραξίες τοῦ περιοῦσιου λαοῦ. Καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀφείλομε νὰ τὰ μαθαίνομεν. Νῆ Δία! Ἀποτελεῖ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν παρακαταθήκην τῶν προγόνων μας. Ἔτσι δὲν εἶναι, σεβασμιώτατε; Ὅσο διὰ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, περὶ τοῦ ὁποῖου ἔκανε μνεῖα ὁ κ. Μαρκόπουλος, ὁ σεβασμιώτατος ἐτήρησεν αἰδήμονα σιγή. Ἀλλὰ θεοαίως τί σχέσιν δύναται νὰ ἔχῃ ὁ ἐξαίσιος αὐτὸς κόσμος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μ’ αὐτοὺς τοὺς ἀχρεῖους ἀρχαίους Ἑλληνες, πὺν ἡσκοῦντο εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἔζων ἐπ’ ἀρετῇ; Ἀχθος ἀρούρης οἱ Ἑλληνες καὶ ὁ πολιτισμὸς τους, καὶ οἱ μόνοι πραγματικὰ ἀνυπέρβλητοι καὶ ἄξια τέκνα τοῦ Θεοῦ οἱ Ἑβραῖοι. Τώρα, σεβασμιώτατε, φαντάζομαι ὅτι γνωρίζετε τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν τρέφουν οἱ ἀπανταχοῦ Ἑβραῖοι τῆς γῆς γιὰ τὸν Ἑλληνισμὸν. Καὶ Σεῖς, πολὺ δίκαιως, ἔρχεσθε ἀπολογητῆς καὶ συνήγορος τῶν ἱερῶν τους βιβλίων. Εὐγε! Βεβαίως, σεβασμιώτατε, καὶ συμπάσχουμε μὲ τὸ θεῖον δράμα, ἀλλὰ, ὅταν μιᾶμε περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, λησμονοῦμε τὴν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν σταύρωσιν τοῦ Προμηθέως καὶ τοῦ Ὀρφέως. Ἀλλὰ ἄς εἶναι. Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει σαφῶς σημαντικώτερα προβλήματα. Πέραν τοῦ ὅτι δὲν ἔχει ἀνακαλύψει ἀκόμη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τίς ἦτο ὁ Ἅγιος Ἀδελφὸς μὲ τίς ζαριέρες, πὺν κάποιες ἐφημερίδες τὸν κάναν θούκινο, ἦλθε καὶ ἡ γνωστὴ κόντρα τοῦ ἡμετέρου ἀρχιεπισκόπου μετὰ τοῦ πνευματικοῦ του πατέρα, τοῦ Ἁγίου Πειραιῶς. Τέτοιο δημόσιον ξεκατίνιασμα δὲν ξανάγινε.

Τύφλες νὰ ἔχουν τὰ παλαιὰ ξεμαλλιάσματα τῶν πάλαι ποτὲ τραβεστί τῆς Συγγροῦ. Εἶναι προφανές ὅτι τὸν πρῶτον γῦρον εἰς τὸ ἰδιόρρυθμον θρησκευτικὸν αὐτὸ μπόξ τὸν ἐκέρδισεν ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἀφοῦ χειροτόνησε τὸν ἐκλεκτὸν Του μητροπολίτην Σύρον. Ὅμως οἱ πυγμαχικοὶ ἀγῶνες διαρκοῦν τρεῖς γύρους. Κατὰ τ’ ἄλλα, σεβασμιώτατε, «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν»...

Γιώργος Πετρόπουλος

Ο ΕΞΟΡΚΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΡΕΦΩΝ ΚΑΙ ΛΕΧΩΝΩΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τὶ ψάλλουν οἱ ἱερεῖς μας στὸ «Σαράντισμα»

Ὡς διδάσκαλος τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας, ὄχι καὶ πολὺ ἀποτυχημένος ἐπὶ μίαν τριακονταετία, ὄχι ἀπλᾶ ἐξανίσταμαι, ἀλλὰ κυριολεκτικὰ ἐπαναστατῶ γιὰ τὶς ξενόφερτες ἐπιδράσεις καὶ τὸν ἔντονο ἀποχρωματισμὸ πὺν τυχάρπαστοι «ρασοπαντελονάδες» ἐπιβάλλουν στὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία. Κι ἐννοῶ γιὰ προτεσταντίζοντα ἄσαρκα ἰδεολογήματα, ὑποκειμενικὲς ἐρμηνεῖες καὶ φονταμενταλιστικὲς διβλικὲς προσεγγίσεις. Κι ὅλα τοῦτα ἐκπορεύονται ἀπὸ τὶς θεολογικὲς κυρίως σχολὰς καὶ καταναλώνονται ἀπὸ τοὺς κύκλους καὶ κυκλώματα συμμελετητῶν τῶν Γραφῶν.

Ἔτσι οἱ διάφοροι Ντέιβιντ, Μπέντζαμιν, Σάμουελ, Ντάνιελ κ.λπ. δὲν θὰ κατισχύσουν στὴν θρησκεία τῶν Νεοελλήνων, ἀφοῦ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά τῆς γιὰ τὴν ἴδια τὴν ἱστορικὴ τῆς διάρκεια εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναθεωρῇ κείμενα, ὀνόματα, πρακτικὲς... ὄξοντα ἰουδαϊκῆς θεοκρατίας. Ἄλλωστε ὁ Ἰησοῦς ὑπῆρξε τὸ λιγώτερο αἰρετικὸς καὶ ὀλετήρας τῆς Ἰουδαϊκῆς θεοκρατικῆς κᾶστας, γι' αὐτὸ καὶ τὸν σταύρωσαν. Δὲν μποροῦν οἱ προτεσταντίζοντες ἀμερικανοσπουδοὶ θεολόγοι νὰ μιλάνε καὶ νὰ γράφουν περὶ ἰουδαιοχριστιανισμοῦ, εἶναι ἀντιφατικὸ καθ' ἑαυτό.

Ὁ παλαιοδιαθητικὸς ἐξορκισμὸς τῆς λεχοῦς σήμερα

Κατὰ τὴν ἔννοια ὅτι «αὐτὸ τὸ τέλος εἶν' ἀρχὴ» παραθέτουμε τὶς περὶ καθαρμοῦ τῶν λεχῶνων διατάξεις τοῦ ἰουδαϊκοῦ παλαιοδιαθητικοῦ «Δευτερονομίον», γιὰ νὰ δοῦμε ὅτι οἱ κοινωνικοθρησκευτικὲς ἀντιλήψεις τῆς πρὸ Χριστοῦ ἐποχῆς, πὺν θεωροῦσαν «*βδέλυγμα*», «*μίασμα*» καὶ τελικὰ «*ἀκάθαρτον*» τὴ γυναῖκα, πέρασαν ἀβασάνιστα στὸν ἑλληνορθόδοξο χῶρο. «*Καὶ ἀκάθαρτον μὴ ἄπτεσθε*» δέβαια, ἡ γυναῖκα μετὰ τὸν τοκετό, ἡ λεχὼ ἦταν εὐαίσθητη σὲ μολύνσεις καὶ δὲν ἔπρεπε κανεὶς νὰ τὴν ἀγγίξῃ. Αὐτὸ ὅμως τὶ δουλεῖα εἶχε μὲ τὴ θρησκεία, ὥστε νὰ θεοπισθοῦν ἐντελῶς ἀντιγυναικεῖς καὶ ἀντιμητρικὲς σχολαστικὲς διατάξεις, ὅπως αὐτὲς πὺν ἐπιβάλλει τὸ «*Λευιτικόν*» καὶ τὸ «*Δευτερονόμιον*» γιὰ τοὺς Ἰουδαίους; «*Οἱ γυναῖκες οἱ ἐμμηνορροοῦσες, οἱ ἔγκυες καὶ οἱ λεχῶνες νὰ μὴ πλησιάζουν τὸ ναό, γιὰ νὰ προσφέρουν τὰ δῶρα τοὺς γιὰ τὴ θυσία, εἶναι ἀκάθαρτες* (ὅπως τὰ ζῶα δηλαδὴ;) *καὶ νὰ παραμένουν στὰ σπίτια τοὺς ἀνέγγιχτες, διότι ὁ νόμος ἐπιβάλλει καὶ ἀκάθαρτον ἀνθρώπον καὶ ζῶον μὴ ἄπτεσθαι*» («*Λευιτικόν*» – «*Δευτερονόμιον*»).

Αὐτὰ γιὰ τοὺς Ἰουδαίους. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ ἔχουμε δικαίωμα νὰ θεωροῦμε ἀκάθαρτες καὶ μισαμένες τὶς γυναῖκες πὺν ἔχουν περίοδο ἢ εἶναι ἔγκυες ἢ λεχῶνες; Ἐρρέτωσαν λοιπὸν τέτοιες ἀντιανθρώπινες ἀντιλήψεις καὶ ρατσιστικὲς πρακτικὲς.

Μὲ βαθὺ παράπονο βλέπουμε (καὶ χωρὶς κανεὶς νὰ διαμαρτύρεται – ποιός; οἱ ἔντρομες λεχῶνες μπροστὰ στὸ πετραχήλι;) νὰ συνεχίζεται ἡ ἴδια «ἱερὰ παράδοση» τῶν ἰουδαϊκῶν ἱεροκρατικῶν ἀντιλήψεων τῶν ἐξουσιαστῶν ρασοφόρων. Ἐγὼ θα τὴν πῶ εὐθαρσῶς, χωρὶς πάθος καὶ πρὸ παντὸς χωρὶς φόβο ἀνίερη παράδοση τῶν ἐξουσιαστῶν ἱεροκρατῶν.

Ἀκουσόμεθα τῶν εὐχῶν καὶ τρέμε, κόσμε. «Εὐχαὶ εἰς γυναῖκα λεχῶ» («Μέγα Εὐχολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»): «*Ἰασον τὴν λεχῶ*» (ἀλλ' ἀπὸ ποῖα ἄρρώστια; μὴ χαρὰ εἶναι ἡ γυναῖκα καὶ τὴ δγάξει ἄρρωστη ὁ παπᾶς καὶ τὸ εὐχολοῖ του;). Καὶ συνεχίζει ἡ μᾶλλον «συγχωρητικὴ» εὐχή. «*Ἰασον ὅτι κατὰ τοῦ προφήτου Δαβὶδ τὸν λόγον ἐν ἀνομίαις συνελήφθημεν* (δηλ. ἐκνήθημεν) καὶ διὰ ρύπον πάντες ἐσμὲν ἐνώπιόν σου».

Σχόλιο: Ἡ γυναῖκα μὲ χαρὰ καὶ καμᾶρι τηγαίνει τὸν «καρπὸν τῆς κοιλίας τῆς» στὸ ναό, γιὰ νὰ τὸν περιλούσουν μ' ἐνοχὲς πρωτάκουστες γιὰ τὶς ἐμμηνορροοῦσες καὶ τὶς λεχῶνες, θεωρῶντας τες α) μισαμένες, ἐτοιμες γιὰ καραντίνα, ἀφοῦ «*ἀκαθάρτον μὴ ἄπτεσθε*», ἄρρωστες πρὸς ψυχροσωματικὴ ἴαση κατὰλληλες, β) ὅτι ἔχουν γεννηθῇ μέσα στὴν ἀνομία κι ὅτι μὲ τὴ σειρά τους συνεχίζουν αὐτὴν τὴν ἀνομιή λοχεῖα καὶ γ) ὅτι φέρουν ἐπάνω τους τὸν ρύπο καὶ τὸ κατάκριμα ἐκείνου τοῦ δολοφόνου τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Οὐρίας βασιλιά, ἔ, καὶ προφήτη – ἀλήθεια τί προφήτευσε ὁ Δαβὶδ; Ὡς ἄλλὰ ξέχασα, Δαβὶδ καὶ Μέγας Κωνσταντῖνος, ἀφοῦ ἔφαγαν κόσμο κι ἐκλείσαν σπίτια τιμίων οἰκογενειάρχων, ὥστε μετανόησαν κι ἁγιοποιήθηκαν. (Ἀλλὰ δὲν θυμᾶμαι, ἂν κι ὁ ἐλληνοφάγος Θεοδόσιος Α' ἄγισσε). Ἀλλὰ τί θὰ ἔχανε ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία, ἂν αὐτοὶ οἱ δύο ἐστεμμένοι σχιζοφρενεῖς δὲν ἔφεραν τὸ ἐκκλησιαστικὸ φωτοστέφανο τῆς ἁγιοποίησης; Ἀλλ' εἴπαμε: βασιλικὲς διαταγὲς κυρίως στὴ θρησκεία «*Cujus eio ejus religio*» καὶ στὴν Ὁρθοδοξία ὄχι μὴ ἀλλὰ πολλὲς φορές, ὅπου ἀκόμη καὶ τὸ ἀνάποδο γίνεται μὲ τὴν καθιέρωση τῆς χωρόχρονης πρακτικῆς ὄχι μονάχα ἀποδεκτὸ ἀλλὰ καὶ λατρευτὸ φετίχ!

Ἡ εὐχή τοῦ Σαραντισμοῦ: («*Εἰς τὸ ἐκκλησιάσαι παιδίον μεθ' ἡμέρας τεσσαράκοντα*»):

«*Σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρακαλοῦμεν ἦν τῷ θελήματι διέσωσας δούλην σου (τὴνδε) καθάρισον ἀπὸ παντὸς ρύπου καὶ πάσης ἁμαρτίας τὴν προσερχομένην τῇ ἀγίᾳ σου Ἐκκλησίᾳ. Ἀπόπλυνον αὐτὴς τὸν ρύπον*».

Καὶ πάλιν καὶ πολλάκις:

«*Ἀπάλλαξον αὐτὴν ἐκ τῆς ἀρρωστίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, τοῦ σίλου τῆς ψυχῆς ἐν τῇ συμπληρώσει τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν*» («Εὐχὴ εἰς Λεχῶν»)

Καὶ στὴ συνέχεια ἀνοίγονται οἱ πάνες καὶ τὰ ἐσώρουχα, γιὰ νὰ ἐξορκισθῇ «*πᾶν πονηρὸν πνεῦμα ἐμφωλεῦον εἰς τὸ πνεῦμα, εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν καρδίαν*» («Προβαπτισματικοὶ ἐξορκισμοὶ τῶν πονηρῶν καὶ ἀκαθάρτων πνευμάτων»). Αὐτὰ τὰ πνεύματα, ἀερινὰ, ἐπίγεια καὶ ὑπόγεια, εἶναι παντοδύναμα. Ἀκολουθῶς, ἂν τὸ προσκομιζόμενο γιὰ σαραντισμὸ δρόφος εἶναι ἀγόρι, ὁ ἱερέας τὸ λιτανεύει τρεῖς φορές γύρω ἀπὸ τὴν ἀγία τράπεζα εἰσοδεύοντάς το στὸ ἱερὸ δῆμα, ἀφοῦ κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴ παράδοση γυναῖκα ἀπαγορευόταν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντα ἐπὶ ποινῇ θανάτου Ὁδοὶ δηλαδὴ προδρομικὸ τοῦ Ἀγιονόρους...

Ὅλα τοῦτα ὑπόψη τῆς μέλλουσας νὰ συνέλθῃ Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξιας πρὸς ριζικὴ ἀνα-θεώρηση, γιατί εἶναι ἀντίφαση, καὶ μάλιστα τραγικὴ, νὰ εὐλογῇ στὴν κοινωνία τοῦ γάμου τὴν ἔννομη συζυγία καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς παιδοποιία, νὰ εὐχεται νὰ ἰδοῦν οἱ νεόνυμφοι υἱοὺς καὶ θυγατέρας ὡς νέοφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς οἰκογενειακῆς τραπέζης νὰ εὐχεται καλλιτεχνία καὶ ἀπόλαυση ἀπογόνων καὶ στὸ σαράντισμα ν' ἀποσκορακίξῃ καὶ νὰ ἐνοχοποιῇ τὴν Ἅγια Μητρότητα.

Δρ Γεώργιος Μουστάκης

Καθηγητῆς Θεολογίας

Η ΠΡΟΚΛΑΣΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ «ΙΣΤΟΡΙΑ» ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΟΥΝΕΣΚΟ

Γενική αποσιώπηση ή διαστρέβλωση τῶν βάσεων τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ

‘Αμέσως μετά τὴ συντριβὴ τοῦ Χίτλερ καὶ τὸ τέλος τοῦ Β’ Παγκοσμίου Πολέμου ἡ Διεθνὴς Ἐξουσία ἔσπευσε νὰ θεμελιώσῃ ἰδεολογικὰ καὶ στρατιωτικὰ τὴν παγκόσμια κυριαρχία της. Μέσα σὲ διάστημα 20 ἡμερῶν ἰδρύθηκαν ὁ ΟΗΕ στὶς ΗΠΑ καὶ ἡ UNESCO στὴν Εὐρώπη. (Ὁ ΟΗΕ ἰδρύθηκε στὶς 24 Ὀκτωβρίου τοῦ 1945 στὸ Σὰν Φραντσίσκο καὶ στὶς 16 Νοεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους ἡ UNESCO στὸ Παρίσι.) Ἡ ἐπιλογὴ τῶν ἐδρῶν τῶν δύο ὁργανώσεων δὲν ἦταν τυχαία. Ὁ ΟΗΕ θὰ χρησιμοποιοῦσε τὴ στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ ἰσχὺ τῆς ἀνερχόμενης τότε ὑπερδύναμης τῶν ΗΠΑ, ἐνῶ ἡ UNESCO τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτισμικὴ παράδοση τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐπιβολὴ μιᾶς παγκόσμιας ἔξουσας ἔπρεπε νὰ διέλθῃ μέσα ἀπ’ τὴ συνένωση τῶν ἐθνικῶν συνειδήσεων καὶ τὴν ἀναγνώριση μιᾶς κοινῆς «οἰκουμενικῆς» ἰδεολογίας τῆς ἀνθρωπότητας. Μπροστὰ στὴ σκοπιμότητα αὐτὴ ἐπεδύλλετο νὰ δημιουργηθῇ ἡ πεποίθηση τῆς κοινῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ ἡ καθιέρωση ἐνὸς ἰσχυροῦ ἱστορικοῦ δόγματος. Τὸ ἔργο αὐτὸ ἀνέλαβε νὰ ἐκτελέσῃ ἡ UNESCO (Ἐκπαιδευτικός, Ἐπιστημονικὸς καὶ Πολιτιστικὸς Ὁργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν).

Τὸ 1963 ἡ «Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητας» τῆς UNESCO εἶχε ὁλοκληρωθῇ καὶ ταυτόχρονα ἄρχισε ἡ μετάφρασή της σ’ ὅλες τῆς γλώσσες τῆς γῆς. Τὰ δύο βασικὰ γνωρίσματα τῆς «Ἱστορίας» αὐτῆς ἦταν ὁ ὁλοκληρωτικὸς παραγκωνισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπ’ τὴν παγκόσμια ἱστορία καὶ τὸ ἄλλο ἡ ἀνάδειξη τῆς Ἀφρικῆς ὡς γενέτειρας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς Ἀνατολῆς ὡς μήτρας τοῦ Πολιτισμοῦ. Ὅλα τὰ κυρίαρχα σήμερα ἀντι-ιστορικὰ καὶ ἀνθελληνικὰ δόγματα (Ἀφροκεντρισμός, Ἀνατολισμός, Ἰνδοευρωπαϊσμός, Φοινικισμός, Συγκρητισμός) ἰσχυροποιήθηκαν πολιτικὰ καὶ ἀπέκτησαν τὴν πλέον ἐπίσημη παγκόσμια ἀναγνώριση μέσα ἀπ’ αὐτὴν τὴν «Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητας, τὰ καίρια σημεῖα τῆς ὁποίας θὰ παρουσιάσουμε σ’ αὐτὴ τὴ μελέτη.

...Πανασιατοαφρικανισμός...

Στὸν πρόλογο τοῦ ἔργου καταγράφεται ὁ σκοπὸς τῆς ἔκδοσης, ποὺ εἶναι «*ἡ αἰσθησις τῆς ἀληθινῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ποὺ μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θεμέλιο γιὰ τὴν ἀληθινὴ εἰρήνη*» (διάβαζε: ἐθελούσια ὑποταγή). Στὴν εἰσαγωγὴ (σελίδα 5) μαθαίνομε, ποῦ ἐμφανίσθηκε ὁ ἀνθρω-

πος στὸν κόσμο: «Τὸ ὃν αὐτό, ποὺ σήμερα ἔχει ἀλλάξει ὁλότελα τὸ πρόσωπο τῆς οἰκουμένης, θὰ δοῦμε πὼς πρωτοφανερώθηκε στὴν Ἀφρική, μὲ ἐφόδια λίγο καλύτερα ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν πιθήκων, ποὺ ἦσαν ταπεινὰ ἐξαδέλφια του».

Καὶ κοντὰ στὸν ἄνθρωπο ὁ πολιτισμός (σελ. 7): «Δὲν ἔχει περάσει πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε ποὺ ἐμφανίστηκε ὁ καθ' αὐτὸ ἄνθρωπος κι ἔμαθε νὰ κατασκευάζῃ ἐργαλεῖα, ὅταν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους αὐτοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἀνθρώπινης γενιᾶς μετανάστευσαν στὴν ἀνατολικὴ Ἀσία καὶ ἱδρυσαν ἐκεῖ ἓνα κέντρο φυσικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως. Θὰ διαπιστώσουμε πραγματικά, ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ἄρχισαν νὰ διαμορφώνονται δύο μεγάλες πολιτιστικὲς παραδόσεις, ποὺ φανερώθηκαν ἡ μία στὴν Ἀνατολικὴ Ἀσία, ἡ ἄλλη στὴν Ἀφρική»!

Στὸ τέλος τῆς Πλειστοκαίνου ἔγινε καὶ ἡ ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς ἀπ' τοὺς Ἀφροασιάτες (σελ. 9): «ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ εἶδε γιὰ πρώτη φορὰ νὰ φθάνη ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ ἐγκαθίσταται στὴν Ἀμερική. Μερικοὶ ἀπ' τοὺς πιὸ ἀνατολικοὺς Μογγολικοὺς λαοὺς πέρασαν προφανῶς ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ Βερίγγειου Πορθμοῦ...».

Φτάνουμε στὴ Νεολιθικὴ ἐποχὴ, καὶ ἀκόμη οὐδεὶς λόγος ἔχει γίνει γιὰ τὴν Εὐρώπη καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Παρὰ ταῦτα οἱ φωτογραφίες τοῦ Α' τόμου περιέχουν πλῆθος ἀπὸ προϊστορικὰ εἰδώλια καὶ βραχογραφίες τῆς Γαλλίας ἀλλὰ καὶ Κυκλαδικὰ εἰδώλια καὶ χρυσὰ Μυκηναϊκὰ κοσμήματα...

Ἄς δοῦμε ὅμως τὸν νεολιθικὸ ἄνθρωπο (σελ. 10): «Ἦταν ἴσως ἡ μόνη ἐποχὴ (ἡ Νεολιθικὴ), ποὺ θριάμβευε τὸ “τοπικὸ χρῶμα”, γιατί μέσα σὲ λίγες χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῶν μονίμων ἀγροτικῶν οἰκισμῶν στὰ εὐνοημένα ἐδάφη τοῦ Τίγρη καὶ τοῦ Εὐφράτη, τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ, ἐδραιώθηκαν κι ἀναπτύχθηκαν οἱ μεγάλες πόλεις (τὰ ἀστικά κέντρα)... Τὸ ἐμπόριο καὶ οἱ κατακτήσεις, ποὺ συνῶδεναν αὐτὴ τὴ διεύρυνση, ἔτειναν νὰ καταργήσουν τὰ σύνορα τῶν τοπικῶν πολιτισμῶν καὶ νὰ τὰ ἀντικαταστήσουν μὲ νέες, πλατύτερες μορφὲς ζωῆς καὶ ἐπικοινωνίας, αὐτὲς ποὺ ἀπαιτοῦσαν οἱ ἐμπορικὲς συναλλαγὲς καὶ ὁ ἱμπεριαλισμός».

Ἕνας μεγάλος, ἱμπεριαλιστικὸς μάλιστα, κόσμος βρισκόταν σὲ ἀνθιστὴ στὴν Ἀνατολὴ καὶ ἦρθε ἡ στιγμή νὰ ἐξαπλωθῇ πρὸς δυσμὰς (σελ. 211): «Φαίνεται πὼς τὸ κύριο σημεῖο τοῦ ξεκινήματος στὴ διάδοση τῶν νεολιθικῶν πολιτισμῶν πρὸς τὰ δυτικά, κατὰ μῆκος τῆς Μεσογείου, ἦταν ἡ ἀνατολικὴ ἄκρη τῆς θάλασσας, ἰδιαίτερα ἡ περιοχὴ τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. Ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἓνα ἀφρικανικὸ στοιχεῖο ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο μένει ἀκόμη πιθανόν».

Μινωίτες - Μυκηναῖοι «καρμπόν» τῶν Ἀφροασιατῶν

Οἱ Ἀφροασιάτες λοιπὸν προσέρχονται στὴν Ἑλλάδα καὶ ἔπειτα στὴν Εὐρώπη μέσω τῆς Κρήτης καὶ τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου. Γιὰ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς (σελ. 214). «Εἶναι ἀπομεινάρια μιᾶς γέφυρας στεριάς ἀνάμεσα στὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ στὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἔδινε διάβαση πολιτιστικῶν ιδεῶν ἀπ' τὴν Ἀσία στὴν Εὐρώπη». Γιὰ τὴν Κρήτη (σελ. 213): «Ὡστερα ἡ θέση της καὶ ἡ συγκυρία εὐνοϊκῶν ἀνέμων καὶ ρευμάτων ἔκαμε τὴν Κρήτη προσυτὴ στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο καὶ τὴν Αἴγυπτο μαζί. Αὕτὴ εἶναι ἡ αἰτία

Πρόσφατη άφίσα της Ούνέσκο. Ο 'Αφροκεντρισμός (μεταπολεμικό «εύρημα» του έδραϊκού ακαδημαϊκού κατεστημένου των ΗΠΑ, που χαλερεύθηκε με μοναδικό σκοπό να υποτιμηθεί χρονολογικά και ποιοτικά ο αυτόχθον παπάρχαος Έλληνικός Πολιτισμός) «περ-νά» στην άφίσα αυτή, στο κέντρο της οποίας κυριαρχούν δύο συμπαθείς, αλλά και με θριαμβευτικό χαμόγελο μορφές μικρών 'Αφρι-κανών - προφανώς... απογόνων της μαιώλης Αθηνάς ή του μαιώνου Σωκράτη. Πάντως ο λογιότυπος της 'Οργάνωσης (άνω δεξιά στην άφίσα) δεν μπορεί να «γλυτώσει» από την τερχτροπία της 'Ελληνικής 'Αρχιτεκτονικής.

της ἀναδείξεώς της σὲ πατρίδα ἐνὸς ἀπ' τοὺς πιὸ χαριτωμένους (!) πολιτισμοὺς ποὺ δημιούργησε ὁ ἄνθρωπος»...

³ Ἦρθε τώρα ἡ στιγμή νὰ παρακολουθήσουμε, πῶς οἱ Μινωῖτες ἀρχικά καὶ οἱ Μυκηναῖοι στὴ συνέχεια ἔφεραν στὴν Ἑλλάδα τὶς ἀφρικανικὲς καὶ ἀσιατικὲς ιδέες δημιουργώντας ἔτσι τὸν Κλασικὸ Πολιτισμό. Εἴμαστε πιά στὴν 2η π.Χ. χιλιετία (σελ. 348): «*ὑπάρχουν μερικὲς ἐνδείξεις, ποὺ μαρτυροῦν πῶς, ὅταν ἡ Αἴγυπτος ἐνώθηκε ὑπὸ τὸν Μίνη, μερικοὶ πρόσφυγες ἔφυγαν ἀπὸ τὸ Δέλτα καὶ ἐγκαταστάθηκαν στὴν Κρήτη, καὶ μπορεῖ αὐτὸ νὰ ἔδωσε στὸν ἐντόπιον πληθυσμὸ τὴν ὁρμὴ ποὺ χρειαζόταν, γιὰ νὰ μποῦν στὸ δρόμο τοὺς πρὸς τὸν πολιτισμό... Κάθε τι ποὺ ἔφεραν στὴν πατρίδα, τὸ καλυτέρευαν... ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοὺς καταγόταν ἀπ' τὴν Ἀσία*». (Παραποιεῖ ἔτσι ἐσκεμμένα τὴν πληροφορία τοῦ Διοδώρου Σικελιώτη, ποὺ ἀναφέρει πῶς ὁ Μίνως - Μίνης ἔφτασε ἀπὸ τὴν Κρήτη στὴν Αἴγυπτο καὶ κοντὰ στὴ λίμνη Μοίριδα οἰκοδόμησε τετράπλευρη πυραμίδα καὶ λαβύρινθο).

Στὴ συνέχεια ἐμφανίζονται οἱ Μυκηναῖοι (σελ. 349): «*Οἱ πρῶτοι Μυκηναῖοι μετανάστες (!) ἦσαν λαὸς φυλετικὰ ξένος πρὸς τοὺς Κρητικούς, ποὺ μιλοῦσε τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ νιοθέτησε καὶ συνέχισε τὶς μινωικὲς παραδόσεις, τονλάχιστον ὥς ἓνα σημεῖο, καὶ ἦσαν ὁλότελα ἀνίκανοι γιὰ τοὺς καλλιτεχνικοὺς θριάμβους ποὺ γνώρισε ὁ παλαιὸς μινωικὸς ἀνακτορικὸς ρυθμός*»(!).

Ἐμφανίζει τοὺς Ἕλληνες - Μυκηναῖους ὡς ἀνίκανους καὶ ξένους πρὸς τοὺς «ἀφρογενεῖς» Κρητες, ὥστε νὰ ὑποστηρίξῃ πῶς (σελ. 349): «*Τὸ ἀσιατικὸ στοιχεῖο, ποὺ παίζει τόσο σημαντικὸ μέρος στὴν ἑλληνικὴ θρησκεία καὶ μυθολογία, ὀφείλεται ἴσως στοὺς Μυκηναῖους, ποὺ, ἑλληνόφωνος λαὸς οἱ ἴδιοι καὶ διδαγμένοι τὴν ἑλληνικὴ τέχνη, ἔβαλαν τὰ θεμέλια τῆς κλασικῆς Ἑλλάδας*»!

Ε μμέσως πλὴν σαφῶς ἐμφανίζεται ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ξενόφερτη καὶ κατώτερη πολιτισμικὰ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, ἡ ὁποία τὸ μόνο ποὺ ἔκανε ἦταν νὰ μεταφέρῃ τὴν Ἀνατολὴ στὴν Ἑλλάδα, δημιουργώντας ἔτσι ἓναν δάνειο πολιτισμό. Προφανῶς δὲν χρειάζονται ἰδιαίτερα σχόλια, γιὰ νὰ ἀντικρουθοῦν τέτοιες κραυγαλέα ἀντι-ιστορικὲς καὶ ἀνθελληνικὲς στάσεις. Ὅμως τὸν μένος τῆς «Ἱστορίας τῆς Ἀνθρωπότητας» γιὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν σταματᾷ ἐδῶ. Στὸ ἐπόμενο τεῦχος θὰ παρουσιάσουμε τὶς θέσεις της γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, τὸ Ἀλφάβητο καὶ δέδια γιὰ τὴν καταγωγή τοῦ Κλασσικοῦ Πολιτισμοῦ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Ἡ ἐπιτροπὴ ποὺ συνέστησε ἡ UNESCO γιὰ τὴ συγγραφὴ τῆς «Ἱστορίας τῆς Ἀνθρωπότητας» περιελάμβανε τακτικὰ καὶ ἀντεπιστέλλοντα μέλη ἀπὸ 50 χῶρες, ὅπως ἡ Σουενγαλία, τὸ Νεπάλ, ἡ Κούβα, ἐνῶ δὲν συμμετεῖχε κανένας Ἕλληνας ἱστορικός (χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ἀπαραιτήτως ὅτι θὰ ἄλλαζε κάτι...). Ἐπίσης εἶναι ἀπορίας ἄξιον, γιὰτὶ οἱ «σύμβουλοι τῆς ἑλληνικῆς ἐκδόσεως» (μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ καταξιωμένοι Εὐάγγελος Σταμάτης καὶ Ἄρης Πουλιανός) δέχθηκαν νὰ μπῇ τὸ ὄνομά τους στὸ ἔργο αὐτό.

2. Τὰ ἀποσπάσματα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ἐκδόση (ἐκδόσεις «Ἑλληνικὴ Παιδεία», 1964).

Παν. Α. Κουβαλάκης

Ο ΓΑΜΟΣ ΚΑΔΜΟΥ - ΑΡΜΟΝΙΑΣ (καὶ πῶς παντρεύονται σήμερα οἱ Ἕλληνες)

Ἡ παρουσία τῆς Δήμητρας στὴν Σαμοθράκη, στὸ γάμο τῆς Ἀρμονίας (= ἀποκατάσταση τῆς φυσικῆς ζωῆς), μετὰ τὴν ἀναζήτηση τῆς Εὐρώπης (= Ἑλλάς) ἀπὸ τὸν Κάδμο, ποὺ χάθηκε ἐξ αἰτίας τοῦ Διὸς (= Κατακλυσμός), καθὼς καὶ ὁ ἐρχομὸς τῆς Δήμητρας (= ἀποκάλυψη τῆς μάνας γῆς ἐκ τῶν ὑδάτων) στὴν Ἑλευσίνα μετὰ τὴν ἀναζήτηση τῆς Κόρης τῆς Περσεφόνης (= ἔδαφος), ποὺ τὴν ἀπήγαγε ὁ Πλούτων (= εἰς βάθος) μετὰ τὴν συναίνεση τοῦ Διὸς (= Κατακλυσμός), δὲν ἀφήνουν ἀμφιβολία γιὰ τὴ διασύνδεση καὶ τὸ συμβολισμό τους. Ὁ Κάδμος μνηθῆκε στὰ μυστήρια («τῆς τελετῆς μετασχόντα») πρὶν ἀπὸ τὸν γάμο του, «μετὰ δὲ ταῦτα τὸν μὲν Κάδμον κτίσαι τὰς Θῆβας τὰς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, τὸν δ' Ἰάσονα γήμαντα Κυδέλῃν (ἐξ οὗ καὶ τὰ Μυστήρια τῆς Κυδέλης – Μεγάλης Μητέρας – στὴν Φρυγία)... τὰ τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν ἱερά... συναπᾶραι εἰς Φρυγίαν» (Διόδ. Σικελ. Ε' 49).

Πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ τονίσουμε τὴ σημασία ποὺ ἔχει γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ὁ περιγραφόμενος γάμος τῆς Ἀρμονίας καὶ τοῦ Κάδμου, ὡς γεγονὸς καὶ ὡς συμβολισμός. Εἶναι ὁ Ἑλληνικὸς Γάμος, ποὺ ὡς πρότυπον ἀκολουθοῦμε ἀσυνείδητα αἰῶνες ἐπὶ αἰώνων ἑμεῖς οἱ ἀπόγονοι, τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ἐκπληκτικὴ ἡ ταύτιση μετὰ τὴν σημερινή ψυχοπνευματικὴ καὶ τελετουργικὴ διάσταση ποὺ ἀποδίδουμε στὸν γάμο, θεωρώντας τον μέγα μυστήριον, ἀρχὴ τῆς οἰκογένειας καὶ ἀφετηρία τῆς πλέον δημιουργικῆς περιόδου τῆς ζωῆς μας.

Ὁ Κάδμος λοιπὸν μυεῖται (στὰ τῆς πνευματικῆς ζωῆς) στὰ ἀρχαιότερα Ἑλληνικά Μυστήρια. Μνημένος πλέον νυμφεύεται τὴν Ἀρμονία, ποὺ καὶ μόνο τὸ ὄνομά της σημαίνει νοῦ, ψυχὴ καὶ σῶμα σὲ τέλει ἀνθρώπινον συγκερασμό. «Τὸν δὲ γάμον τοῦτον πρῶτον δαΐσαι θεούς», γιὰ πρώτη φορὰ δηλαδὴ στὸν εὐλογημένο αὐτὸν γάμο παρευρέθησαν ὅλοι οἱ θεοί. Ἐδείπνησαν, παρετέθη γαμήλιο τραπέζι, καὶ μάλιστα προσέφεραν στὴν νύφη δῶρα: «...δωρήσασθαι Ἐρμῇ μὲν λύραν, Ἀθηνᾶν δὲ τὸν διαβεδοημένον ὄρμον καὶ πέπλον καὶ αὐλούς...». Ὁ πέπλος τῆς νύφης καὶ τὸ περιδέριο μᾶς παραπέμπουν στὸν τρόπο ποὺ ντύνεται ἡ σημερινὴ νύφη. Ἐδωρήθησαν λύρα καὶ αὐλοὶ (καὶ κύμβαλα καὶ τύμπανα ἀπὸ τὴν Ἥλεκτρα μαζί με τὴν γνώση τῶν Μυστηρίων τῆς Μεγάλης Μητρὸς), ὥστε καταφαίνεται πόσο μεγάλη σημασία ἀποδίδεται στὴ μουσικὴ καὶ στὴν ἐπίγνωση τῶν τελετῶν τῶν μυστηρίων. «...Καὶ Ἀπόλλωνα μὲν καθαρίσαι, τὰς δὲ Μούσας αὐλίσαι, τοὺς δὲ ἄλλους θεοὺς εὐφημοῦντας συνναυξῆσαι τὸν γάμον» (Διόδωρος Σικελιώτης Ε')

Ο Κάδμος, ἐκλεπτός τῶν θεῶν, τιμήθηκε σὺν γάμοι τοῦ ἀπ' ὅλων τοῦς Ὀλύμπιους. Ἐδῶ παριστάνεται νὰ ἐκτο-
 ξεύῃ λίθο ἐναντίον δράκοντος. Τὸν συμπαραϊστάστανται ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἄρης. Ἐρυθρόμορφη ἀγγειογραφία σὲ
 ἀττικό κρατῆρα τοῦ 450 π.Χ. (Μητροπολιτικὸ Μουσεῖο Ν. Υόρκης.)

49). "Ολοι οί θεοί εὐλόγησαν καὶ ἐλάμπρυναν τοῦτον τὸν γάμο. Ἐδωσαν εὐχές, νὰ ζήσῃ τὸ ζεῦγος, νὰ εὐτυχήσῃ (*εὐφημοῦντας*), νὰ αὐξηθῇ μὲ καλοὺς ἀπογόνους (*συνανξῆσαι*), ὅπως καὶ σήμερα συμβαίνει σὲ μᾶς τοὺς ἀπογόνους.

Ἀκολούθως τὸ ζεῦγος «*κατὰ τὸν παραδεδομένον χρῆσμον*» φεύγει καὶ ἰδρύει τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας. *Θέεσθαι* εἶναι αἱ Θῆβαι (τὸ μακρὸν –ε– συμβολίσθηκε ἀργότερα μὲ ἦτα), ἐκ τῶν θεός καὶ θαίνω. Εἶναι δηλαδή ἡ πόλις, ὅπου μπαίνει, εἰσέρχεται τὸ θεῖον. Τοῦτο καθίσταται φανερό καὶ ἀπὸ τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου, τῶν ὁποίων τὸ ἀρχικὸν ὄνομα εἶναι Διόσπολις (Διὸς πόλις). Ἀρχεται ἡ Ἡρωϊκὴ Ἐποχὴ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ Κατακλυσμοῦ. Ἡ ἐποχὴ αὐτή, ἂν καὶ τόσο μακρινή, ἐνέπνεε τοὺς Ἑλληνες τῆς Κλασικῆς περιόδου τῆς 1ης π.Χ. χιλιετίας.

Καρπὸς τοῦ γάμου τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας εἶναι μία θυγατέρα (ἐκτὸς τῶν ἄλλων τέκνων), ἡ Σεμέλη. Ἐκ θεοῦ (Διὸς) ἡ Σεμέλη συλλαμβάνει τέκνον, ποὺ ἔμελλε νὰ λατρευθῇ ὡς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνες (μέχρι τὴν ἀντικατάστασίν του ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ). Πρόκειται γιὰ τὸν Διόνυσο (καὶ μυστικὸ Ἰακχο). Συνεχίζει τὴν παράδοση τοῦ πρώτου Διονύσου, ποὺ διεμέλισαν οἱ Τιτᾶνες πρὶν ἀπὸ τὸν Μεγάλον Κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος (9.500 π.Χ.).

* * *

Ομως σήμερα στὴν τελετὴ τοῦ γάμου μας, ἐνῶ ἀκολουθοῦμε ἐκείνων τὸ πρότυπο, τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας, ὡς μυστήριον μὲ δῶρα πολλὰ καὶ νύφη πεπλοφοροῦσα, μὲ γαμήλιο τραπέζι, εὐχές καὶ εὐλογίες, γιὰτὶ δοξάζουμε καὶ ἐπικαλούμεθα τὸν Ἀβραάμ καὶ τὴν Σάρα (καὶ ἀκολουθῶς τὸν Ἰσαάκ καὶ τὴν Ρεβέκκα, καὶ γενικῶς τὰ ἐβραϊκὰ ζεύγη); Ἀπὸ ποῦ καὶ ὡς ποῦ ἔγιναν πρότυπό μας οἱ προπάτορες τῶν Ἑβραίων; Διότι τελετὴ γάμου δὲν ἀναφέρεται πουθενά γι' αὐτοὺς, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν Οὐρ τῆς Χαλδίας ἦλθε ἔτοιμο τὸ πρῶτο τοῦτο ἐβραϊκὸ ζεῦγος στὴν Χαρράν, καὶ μετὰ ἐπῆγαν στὴν Χαναάν (Φιλισταία ἀρχικῶς καὶ Παλαιστίνη κατόπιν) κατὰ τὴν ἐβραϊκὴ Βίβλο.

Οὕτε βεβαίως τὸ παράδειγμα τοῦ βίου τους ἀκολουθοῦμε. Ἄν παρ' ἐλπίδα ἀκολουθοῦσαμε τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ τοῦ ζεύγους – ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὶς «παλλακές» τοῦ Ἀβραάμ («Γένεσις» ιστ', κε') Ἄγαρ καὶ Χεττούρα – θὰ στέλναμε τὶς ὥραιες γυναῖκες μας ἐνώπιον τῶν πλουσίων καὶ τῶν ἀρχόντων γιὰ «παρέα». Ὅπως ὁ Ἀβραάμ «ἔδωκε» ἐπ' ἀμοιβῇ τὴν εὐειδῆ γυναῖκα του Σάρα στὸν Αἰγύπτιον Φαραὼ (τοῦ 1700 π.Χ.) καὶ κατόπιν στὸν Ἑλληνα Ἀδὶ μέλεχ, βασιλέαν τῶν Φιλισταίων, ὡς παλλακίδα πρὸς ἄγρην «*χρυσίου καὶ ἀργυρίου... καὶ ὄνων καὶ βοῶν καὶ προβάτων καὶ δούλων*» (Παλαιὰ Διαθήκη, «Γένεσις», ιθ' 16, ιγ' 2, κ' 14), δίνοντας τὸ «καλὸ» παράδειγμα καὶ στὸν γιό του Ἰσαάκ. Θὰ ἐγενόμεθα δηλαδή κοινῶς μαστροποὶ, ἀλλὰ «*πλούσιοι σφόδρα*» κατὰ τὶς ὁδηγίες (καὶ μὲ τὶς εὐλογίες) τῶν «*ἀγίων προπατόρων ἡμῶν*».

Ἀναστ. Στάμου

Μηχανολόγος ΕΜΠ

Μετανόησον!

Ἄπιστε Μαρκόπουλε, τὰ ἐρεθώδη τριςδαθα τοῦ ἐωσφορικοῦ βασιλείου σὲ περιμένουν. Τί ἦταν αὐτά, μωρέ, πὺν ξεστόμισες στὴ συνέντευξή σου στοῦ σιχαμερὸ περιοδικό; Τέτοια περίμενα ἐγὼ ἀπὸ διανοούμενους σὰν ἐσένα; Δὲν μὲ φτάνουν τὰ ρεζιλιζία, πὺν μοῦ κάνουν κάθε λίγο καὶ λιγάκι μὲ τίς ἀποκαλύψεις τους αὐτοὶ οἱ ἀκατονόμαστοι, τώρα θὰ κυνηγάω κι τὴν ἀφεντιά σου μὲ τίς ἀπόψεις της γιὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη; Ἦθελα νὰ ἔξερα, πὺς σοῦ ἦρθε νὰ μοῦ ἀνοίξης τέτοια πληγὴ. Καὶ σὲ τελικὴ ἀνάλυση, βλάσφημε, μὲ ποιοῦ δίκαιωμα καὶ ποια ἀρμοδιότητα ἀρθρώνεις λόγο γιὰ τέτοια θέματα; Μήπως εἶσαι θεολόγος (ἀποξῶν ἀπὸ τὴν Π. Διαθήκη) καὶ δὲν τὸ ξέρω; Πὺς τολμᾷς, ὦ φαῦλε, νὰ ἐκφέρης γνώμη γιὰ τὸ βίο καὶ τὴν πολιτεία τῶν ἱερῶν ἡμῶν προπατόρων (δοθήειά μας!), πὺν ἔδωσαν στὸν κόσμον τὸ φῶς τῆς δόξας τοῦ Γαχδέ, πὺν κατασφάζει (παρντόν, «καταναγάζει» ἦθελα νὰ πῶ) τὴν ἀνθρωπότητα ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια; Δὲν γνωρίζεις, ὅτι μόνο οἱ ἐπαγγελματίες δικαι-οῦνται νὰ ὁμιλοῦν περὶ αὐτῶν; Βέβαια ὄχι ὅλοι οἱ θεολόγοι – καθὼς, μετὰξὺ μας, μερικοὶ μοῦ «κάνουν νερά» τὰ τελευταῖα χρόνια –, ἀλλὰ ἐκεῖνοι πὺν ἐγὼ ἐπιλέγω προσεκτικὰ καὶ ἀμιολῶ στὰ μέσα μαζικῆς ἀποβλάκωσης. Ἐσένα τί σὲ νοιάζουν αὐτά; Τώρα βέβαια θὰ μοῦ πῆς ὅτι ἀπὸ τὴ γέννηση μέχρι τὸ θάνατο σὰς μπουνχίζω στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Σκάτε μύ-τη ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τῆς μάνας σας, νὰ οἱ εὐχὲς καὶ τὰ ξόρκια («Δεντερονόμιον»)· παντρεύ-εστε, νὰ ὁ δακτύλιος τῆς Θάμιαρ καὶ τὸ «μοντζὸ» τῆς Σάρρας, ὅπως τὸ μοσχοπουλοῦσε ὁ Ἄδραάμ στὸν Φαραῶ (δῆλεπε «Γένεσις»)· πεθαίνετε, νὰ ἡ Κόλαση ἢ ἡ ἀγκαλίτσα τοῦ Ἄδραάμ, γιὰ νὰ πᾶτε. Τί ἄλλο θέλεις πιά; Εἴπαμε, φροντίζω πρὶν ἀπὸ σᾶς γιὰ σᾶς. Ἐσύ καὶ οἱ ὅμοιοί σου, ἀντὶ νὰ ἐκτιμῆσετε τὴν προσφορὰ μου, ζητᾶτε νὰ ἀποβληθῇ ἡ θεό-πνευστη Γραφή μου ἀπὸ τὴ ζωὴ σας. Ἄν συμβῇ αὐτὸ, βρὲ ἄφρονα, πὺς θὰ ἐξουσιάζεσθε, ἔ, ἐννοῶ δηλαδὴ, πὺς θὰ πορεύεσθε πνευματικὰ; Μὴ μοῦ πῆς, μὲ τὸν λόγο, τὸ διάλογο, τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν ἐλευθέρη καὶ ἀδογματιστὴ ἀναζήτηση, γιὰτὶ θὰ σκάσω!

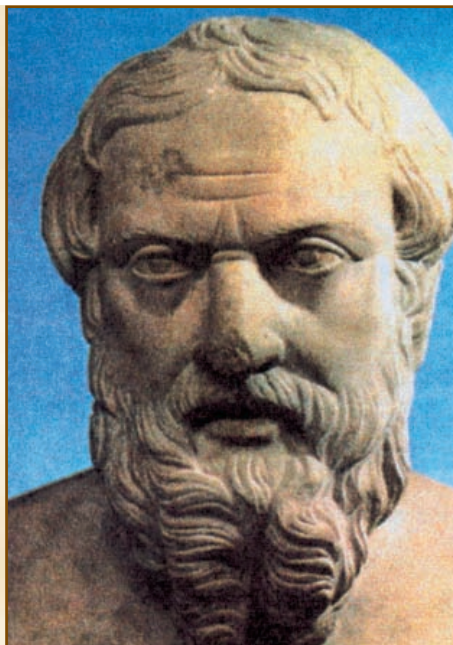
Καὶ καλὰ μὲ τὴν κριτικὴ στάση σου γιὰ τὴν Βίβλο μου, ἀντε νὰ τὴν παρακάμψω. Αὐτὸ ὅμως πὺν ξεφουρνισες στὰ τηλεοπτικὰ παραθυράκια, ὅτι «ὁ Λάμπρον εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ προοδευτικοὺς ἀνθρώπους πὺν γνώρισα», ἔφερε τὴν πίσή μου στὰ ὄρια θραύσης τοῦ μα-νόμετρον, Ἐγκεφαλικὸ κόντεψα νὰ πάθω. Εἶσαι ἀσυγχώρητος ἐκτὸς ἀπὸ ρατσιστής, ὅπως πολὺ σωστὰ σὲ χαρακτήρισε ὁ σεπτὸς μου ἱεράρχης. Καὶ μὴν ἀρχίσης καὶ ἐνὶ γιὰ τὰ περὶ φασισμοῦ, ἀνηθικότητος καὶ ρατσισμοῦ τοῦ «περιούσιον λαοῦ» μου, γιὰτὶ θὰ «τὰ πάρω στὸ κρανίον». Ποῦ νὰ καταλάβῃς ἐνὶ ὁ ἀθεολόγητος, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀλληγορικά, συμ-βολικὰ καὶ προπᾶντων θεόπνευστα. Ἐὰν πραγματικὰ θέλῃς νὰ ἐξιλεωθῇς καὶ νὰ ἐλα-φρύνῃς τὴν μαύρη σου ψυχή, θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃς τίς ὑποδείξεις μου. Κατὰ πρῶτον θὰ πετάξῃς στὸν κάλαθο τῶν ἀχρήστων τίς παρτιτούρες τῆς «Λειτουργίας τοῦ Ὁρφέα» καὶ ἀπὸ τοῦδε κι ἐφεξῆς θὰ ψάλλῃς τὰ «Ζαβαζακατρανέμια» σὲ ἥχο πλάγιο δ' καὶ μόνον. Κατὰ δεῦτερον θὰ μεταβῇς στὴ μητρόπολιν τοῦ σεπτοῦ ἱεράρχη μου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου γονυ-πετῆς καὶ μὲ πύρινα δάκρυα μετανοίας θὰ ἀνακράξῃς τεσσαροκοντάκις «ἦμαρτον». Τέλος θὰ ὑπογράψῃς δήλωσιν, μὲ τὴν ὁποία θὰ ἀποκηρύττῃς μετὰ βδελυγμίας καὶ θὰ ἀναθεμα-τίξῃς τὸ περιοδικὸ τοῦ παγανιστικοῦ αἵσχους, ἥτοι ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν τρισκατάρατων ἀρχαίων προγόνων σου, μαζί μὲ τὸν ἐκδότη τοῦ κατὰπτυστον ἐντύπου, τοὺς συνεργάτες καὶ τοὺς ἀναγνώστες του· καὶ φυσικὰ αὐτὸ πὺν συνεχῶς καταδοκεῖ, γιὰ νὰ πάρῃ καὶ νὰ σηκώσῃ ἐμένα. Ἐννοῶ τὸ

Σάρωθρον

“Υβρις – ”Ατη – ’Αδράστεια: ’Ανθρώπινα λάθη, ὄχι «θεοὶ»

Η «ΝΟΥΒΕΛΑ» ΤΟΥ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΟΙΣΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΤΥ

Ὁ Ἡρόδοτος, παρόλο που ἐπέλεξε ὡς κεντρικὸ θέμα τῆς ιστορικῆς του ἀφήγησής τὴν σύγκρουση ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες καὶ τὶς αὐτοκρατορίες τῆς Ἀνατολῆς, ἐν τούτοις ἐνσωματώνει ἐθνογραφικὲς καὶ γεωγραφικὲς λεπτομέρειες, πού δὲ σχετίζονται μὲ αὐτὴ τὴ σύγκρουση. Ἐπιπρόσθετα συμπεριλαμβάνει μία τεράστια ποσότητα ὕλικου, τὸ ὁποῖο δὲ φαίνεται νὰ σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν κύρια ιστορικὴ ἀφήγηση ἢ τὴν ἐθνογραφία. Ἀρκετὸ ἀπὸ τὸ ὕλικὸ αὐτὸ ἀποτελεῖται ἀπὸ «νουβέλες», ὅπως τὶς ἀποκαλοῦμε. Ἡ πρὸς ἐνδιαφέροντα ἀπὸ αὐτὲς πού θὰ ἀναλύσουμε

παρακάτω εἶναι ἡ ἀναφερόμενη στὸν πᾶμπλουτο βασιλιᾷ τῆς Φρυγίας Κροῖσο, τὸ γιό του Ἄτυ καὶ τὸν ἐξόριστο Ἀδραστο, πού ζοῦσε τὴν αὐλὴ τοῦ Κροΐσου (Ἡρόδοτος, «Ἱστορία», βιβλίον 1 § 34-45).

Ὁ Κροῖσος μετὰ τὴν ἀναχώρηση τοῦ Σόλωνα μαθαίνει ἀπὸ ἓνα ὄνειρο, ὅτι ὁ γιός του Ἄτυς θὰ πεθάνῃ ἀπὸ κτύπημα δόρατος. Ὁ Κροῖσος λαμβάνει μέτρα, γιὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴ μοῖρα. Στὸ μεταξὺ ἐξαγνίζει καὶ δέχεται στὸ σπίτι του τὸν Ἀδραστο, ὁ ὁποῖος ἦταν ἓνας ἐξόριστος ἀπὸ τὴ Φρυγία καὶ ἀκούσιος δολοφόνος τοῦ ἀδελφοῦ του. Λίγο μετὰ τὸ γεγονὸς αὐτό, ὅταν ἓνας κάπρος ἐρημώνῃ τὴ Λυδία, ὁ Κροῖσος μετὰ ἀπὸ παρακλήση τῶν κατοίκων στέλλει βοήθεια, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπει στὸ γιό του νὰ συμμετάσχῃ στὴν ἀποστολή. Ὁ Ἄτυς διαμαρτύρεται καὶ πείθει τὸν πατέρα τοῦ νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ λάβῃ μέρος στὸ κυνήγι τοῦ κάπρου. Ὁ Κροῖσος δίνει τὴν ἄδειά του, ἀλλὰ γιὰ λόγους προφύλαξης στέλλει τὸν Ἀδρα-

στο νὰ φρουρή τὸν Ἄτυ. Ὁ Ἄδραστος τυχαῖα κτυπᾷ τὸν Ἄτυ μὲ τὸ δόρυ του (I.34-45).

«Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον ἔλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροῖσον, ὡς εἰκασαι, ὅτι ἐνόμισε ἑαυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατον»

Γιὰ νὰ κατανοήσουμε αὐτὴ τὴ δήλωση, πρέπει νὰ ἀναφερθοῦμε στὴ συζήτηση τοῦ Κροῖσου μὲ τὸ Σόλωνα. Ὁ Κροῖσος εἶχε τὴν ἀπαίτηση νὰ περιληφθῇ ἀνάμεσα στοὺς πιὸ εὐτυχισμένους ἀνθρώπους τοῦ κόσμου. Ὁ Σόλων ὅμως θεωρεῖ ἓνα ἄτομο εὐτυχισμένο μόνο, ἂν ἦταν εὐτυχὲς κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του καὶ ἔχῃ τελειώσει τὴ ζωὴ του: *«Σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευτὴν κῆ ἀποδῆσεται· πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προορίζους ἀνέτρεψε»* (I, 32, 47-50). Ὁ Σόλων θεωρεῖ ἐπίσης ἓνα ἄτομο ἄξιο νὰ ὀνομαστῇ πραγματικά εὐτυχὲς, ἂν ἔχῃ ἐπιδείξει μιὰ ἠθικὴ πράξη πατριωτισμοῦ ἢ ὅποια τοῦ ἔχει ἀποδώσει δόξα στὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ὅπως οἱ περιπτώσεις τοῦ Τέλλου, τοῦ Κλέοθι καὶ τοῦ Βίτωνα ἔχουν δείξει. Ὁ Σόλων ἀναφέρεται στὴ γνώση του γιὰ τὸ φθονερὸ θεῖο καὶ ἀπαντᾷ στὴν ἀπαίτηση τοῦ Κροῖσου μὲ ἓναν ἐκτενὲς λόγο γιὰ τὴ γενικὴ ἀστάθεια τῶν ἀνθρωπίνων ὑποθέσεων (I.32.4). Ὁ Κροῖσος ἀλαζονικά σκέφτεται ὅτι μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ ἐξαίρεση καὶ νὰ ἔχῃ προνόμια, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν χαριστῇ σὲ θνητοὺς, ὅπως γιὰ παρὰδειγμα αἰῶνια εὐημερία. Ἡ ἐμπιστοσύνη του στὸν πλοῦτο καὶ τὴ δύναμή του τὸν ὠθεῖ στὴν περηφάνεια καὶ τὴν ἀλαζονεία, ἢ ὅποια παρὰγει *ῥοδριν*. Μὲ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα δυσαρρεστεῖ τὸ θεῖο καὶ προκαλεῖ τὸ φθόνου του. Στὴ δήλωσή του, στὸ I.34.1, ὁ Ἡρόδοτος πράγματι εἰκάζει ὅτι ἡ ὀργὴ πέφτει πάνω στὸν Κροῖσο ἐξαιτίας τῆς ἀλαζονείας του.

Ἡ πεποίθηση τοῦ Ἡροδότου, ὅτι τὸ θεῖο ἐμπλέκεται στὴν τιμωρία τοῦ Κροῖσου, εἶναι ξεκάθαρη στὴν ἐκθεσὴ του σχετικὰ μὲ τὸ θεϊκὸ σημάδι, τὸ ὁποῖο ἔδειξε αὐτὰ ποὺ πρόκειται νὰ συμβοῦν στὸ μέλλον: *«Ἀντίκα δὲ οἱ εὖδοντι ἐπέστη ὄνειρος, ὃς οἱ τὴν ἀληθίην ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα»* (I.34.4). Ὁ Ἡρόδοτος στὴ συνέχεια δίνει λεπτομέρειες τῆς ἐπερχόμενης καταστροφῆς. Μᾶς λέει τὸ ὄνομα τοῦ γιοῦ τοῦ Κροῖσου, ὁ ὁποῖος σχετίζεται μὲ τὸ ὄνειρο: *«Ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, τῶν οὐτερος μὲν διέφθαρτο, ἣν γὰρ δὴ κωφός, ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡλικίων μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος· οὖνομα δὲ ἦν Ἄτυς. Τοῦτον δὴ τὸν Ἄτυν σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος ὡς ἀπολέει μιν αἰχμὴ σιδηρὴ ὀληθέντι»* (I, 34, 5-10). Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Ἡρόδοτος ἐπισύρει τὴν προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστη στὸ μελλοντικὸ θῦμα καὶ καθορίζει τὸ εἶδος τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖο ἔχει δηλωθῇ ἀπὸ τὸ ὄνειρο.

Τὰ συμβολικὰ ὀνόματα Ἄτους καὶ Ἄδραστος

Εἶναι ἐπίσης πιθανὸ νὰ δῖνῃ ἔμφαση στὴ σπουδαιότητα τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἄτυ σὲ σχέση μὲ τὸ μήνυμα τῆς νουδέλας. Μερικοὶ μελετητὲς πιστεύουν, ὅτι τὸ ὄνομα Ἄτους καὶ ὁ θάνατός του στὸ κυνήγι τοῦ κάπρου σχετίζεται μᾶλλον μὲ τὸ λατρευτικὸ μῦθο τοῦ Ἄττιος καὶ τῆς Κυδέλης παρὰ μὲ τὴν παράθεση ἀληθινῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Αὐτὸ ποὺ φαίνεται νὰ εἶναι ἱστορικὸ γεγονός, εἶναι ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς γιούς τοῦ Κροῖσου πράγματι σκοτώθηκε νέος (ὅπως οἱ How καὶ Wells καὶ ὁ Asheri ὑποστηρίζουν). Τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ γιοῦ θὰ μπορούσε κατὰ πᾶσα πιθανότητα νὰ γίνῃ Ἄτ(τ)υς (ἀπὸ τὸ Ἄττις), κάτι ποὺ στὴν παρούσα νουδέλα συνέβαλε στὴν

ἀλλοίωσή της με τὴν εἰσαγωγή στοιχείων ἀπὸ τὸ σχετικὸ μῦθο.

Θὰ μπορούσε νὰ ἀναρωτηθῇ κανεὶς, γιατί ὁ Ἡρόδοτος χρησιμοποιεῖ στὸ ἔργο του μία νουβέλα, πὺν εἶναι βασισμένη σὲ ἕνα λατρευτικὸ μῦθο. Πιστεύουμε ὅτι θὰ πρέπει νὰ δοῦμε μιὰ θεματικὴ σύνδεση σ' αὐτὸ τὸ μῖγμα νουβέλας καὶ θρησκείας. Στὸ ἠθικὸ θέμα τῆς νουβέλας ἡ *ἄτη*, πὺν σημαίνει τύφλωση τοῦ νοῦ καὶ καταστροφή, εἶναι κυρίαρχο στοιχεῖο. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἤθελε νὰ προσέξῃ ὁ ἀναγνώστης αὐτὴ τὴ σχέση με τὴν *ἄτη*. Πράγματι ἀρκετοὶ μελετητὲς ἔχουν δώσει ἐμφαση στὴ σημασία τοῦ ὀνόματος καὶ στὴ σύνδεση αὐτήν. Παρόλο πὺν ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ἄμεση ἀποδείξη γιὰ τὴ σύνδεση αὐτήν, πιστεύουμε ὅτι ὑπάρχουν ὠρισμένα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐνισχύουν αὐτὴν τὴν ἄποψη. Ὁ Ἡρόδοτος παρουσιάζει τὸ Σόλωνα νὰ ἀναφέρῃ τὴ λέξη *ἄτη* δυὸ φορὲς ἀκριδῶς πρὶν ἀπὸ τὴν ἀφήγηση τῆς νουβέλας, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὸν Ἄτυ (Ι.32.6). Ἡ ἐπανάληψη αὐτῆς τῆς λέξης με τὴ διπλὴ ἀναφορά στὸ ὄνομα Ἄτυ φαίνεται νὰ προμηνύῃ τὴν καταστροφή του (Ι.34.2). Μποροῦμε ἐπίσης νὰ συμπεράνουμε τὴν ἄποψη τοῦ Ἡροδότου σχετικά με αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀν κάνουμε μιὰ σύγκριση με τὴν περιήλωση τοῦ Ἀδράστου. Ὅπως ἀκριδῶς ὁ Ἡρόδοτος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ σημασία τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀδράστου, με τὸν ἴδιο τρόπο φαίνεται νὰ δίνει προσοχὴ στὸ ὄνομα Ἄτυ καὶ στὴ σχέση τοῦ ὀνόματος με τὴ λέξη *ἄτη*. Ὅπως τὸ ὄνομά του δηλώνει, ὁ Ἄτυς ἔχει γίνεῖ στόχος γιὰ καταστροφή, πὺν λειτουργεῖ ὡς μέσο γιὰ τὴν τιμωρία τοῦ Κροῖσου. Ἡ λέξη *ἄτη* ἔχει ἐπίσης τὴ σημασία τῆς τρέλλας ἢ τῆς τύφλωσης τοῦ νοῦ. Ἡ σημασία αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ στὴν τύφλωση τοῦ νοῦ τοῦ Κροῖσου, ἡ ὁποία τὸν ὠδήγησε νὰ πάρῃ λανθασμένα μέτρα, τὰ ὁποῖα με τὴ σειρά τους ὠδήγησαν τὸν Ἄτυ στὸ θάνατο καὶ στὴν τιμωρία τοῦ Κροῖσου. Ἡ τύφλωση τοῦ νοῦ μπορεῖ νὰ ἀπευθύνεται καὶ στὸν Ἄτυ, ὁ ὁποῖος παρερμηνεύει τὸ ὄνειρο καὶ πείθει τὸν πατέρα του νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ συμμετάσχῃ στὸ κυνήγι, στὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου σκοτώθηκε.

Ὁ Κροῖσος ὅμως δὲν ἀποδέχεται παθητικὰ τὴ μοῖρα του. Ἡ πρώτη του ἀντίδραση εἶναι νὰ διευθετήσῃ ἕνα γάμο, γιὰ νὰ ἀποσπάσῃ τὴν προσοχὴ τοῦ Ἄτυ. Ταυτόχρονα τὸν ἐμποδίζει νὰ πάῃ στὸ πεδίο τῆς μάχης, ὅπου προηγουμένως εἶχε τὴν ἀρχηγία τῶν Λυδῶν. Ὁ Κροῖσος ἀπομακρύνει ἐπίσης ὅλα τὰ ὄπλα ἀπὸ τὰ δωμάτια τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ φόβο ὅτι κάτι θὰ μπορούσε νὰ πέσῃ πάνω στὸν Ἄτυ (Ι.34.3). Τὰ μέτρα τοῦ Κροῖσου ἔχουν σκοπὸ νὰ κρατήσουν τὸ γιό του μακριὰ ἀπὸ κάθε ἐπαφὴ με τὸ ἀντικείμενο πὺν θὰ προκαλοῦσε τὸ θάνατό του καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ ὄνειρο μὴ ἀληθινό. Με τὴν περιγραφή τῶν προστατευτικῶν μέτρων τοῦ Κροῖσου ὁ Ἡρόδοτος θέλει νὰ δείξῃ ὅτι οἱ προσπάθειες γιὰ ἀποφυγὴ τῆς πραγματοποίησης τοῦ ὁνείρου ἀποκαλύπτουν τὴν τύφλωση τοῦ νοῦ τοῦ Κροῖσου καὶ τὴν ἀποτυχία του νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ ἀναπόφευκτο τῆς ἐπαλήθευσης τοῦ ὁνείρου.

Ἀμέσως μετὰ τὴν περιγραφή τῶν μέτρων, πὺν πῆρε ὁ Κροῖσος, ὁ Ἡρόδοτος φέρνει τὸν Ἀδραστὸ στὸ προσκήνιο. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ παίξῃ τὸ ρόλο τοῦ ἐκτελεστικοῦ ὀργάνου τοῦ θεῖου· προορίζεται νὰ εἶναι ὁ ἀκούσιος ἐκτελεστὴς τοῦ γιοῦ τοῦ Κροῖσου. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδράστου φαίνεται νὰ εἶναι σημαντικὸ γιὰ τὴ σημασία τῆς νουβέλας. Ἡ ἐτυμολογία του [*ἄδραστ* - εἶναι ἀπὸ τὴ ρίζα του *διδράσχω*] πὺν μαζί με τὸ στερητικὸ *α* - ἔχει τὴν ἐννοια «ἀνίκανος νὰ ξεφύγῃ» ἢ «δὲν μπορεῖς νὰ τὸ ἀποφύγῃς» ἢ «ἀναγκαιότητα». Πολλοὶ μελετητὲς ἔχουν ἐκφράσει τὴν ἄποψη ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδράστου εἶναι σημαντικὸ στὴ νουβέλα. Ὁ Ἀδραστος με τὴ φανερὴ ρίζα (ὅπως με τὴ λέξη *ἄτυς* καὶ τὴ ρίζα τῆς) εἰσάγεται ὡς λέξη γιὰ τὴ σχέση τῆς με τὸ νόημα τῆς νουβέλας. Στὸ Ι.43.2,

ὅταν ὁ Ἡρόδοτος εἶναι ἔτοιμος νὰ περιγράψῃ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο σκοτώθηκε ὁ Ἄτυς, ἀναφέρεται στὸν Ἄδραστο καὶ λέει ὅτι εἶναι ἓνας ξένος ποὺ εἶχε ἐξαγνιστῇ γιὰ τὸ φόνο τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἐπαναλαμβάνει ἀκόμη ὅτι τὸ ὄνομά του εἶναι Ἄδραστος [ἂν καὶ νωρίτερα παρουσίασε τὸν Ἄδραστο νὰ λέῃ τὸ ὄνομά του στὸν Κροῖσο (I.35.3)], γιὰ νὰ δώσῃ ἔμφαση στὴ σχέση τοῦ ὀνόματός του μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ ἀναπόφευκτου. Αὐτὴ ἡ ἔννοια μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ τόσο στὸν Ἄδραστο ὅσο καὶ στὸν Κροῖσο. Ὁ Ἡρόδοτος μᾶς λέει ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ὅτι ὁ Ἄδραστος εἶναι ἓνας Φρύγας ἐξόριστος, ὁ ὁποῖος ἀκούσια σκότωσε τὸν ἀδελφό του κι εἶχε διωχτῇ ἀπὸ τὸν πατέρα του. Ὁ ἐξαγνισμὸς ποὺ τοῦ πρόσφερε ὁ Κροῖσος κατόπιν τῆς παράκλησής του δὲν τὸν βοήθησε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴ μοῖρα του. Ἀντίθετα τυχαῖα καὶ χωρὶς πρόθεση σκοτώνει τὸν Ἄτυ. Ὁ Ἄδραστος, ὅπως καὶ τὸ ὄνομά του σημαίνει, εἶναι ἀνίκανος νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴ μοῖρα του, ἀλλὰ ταυτόχρονα δὲν μπορεῖ κάποιος νὰ τὸν ἀποφύγῃ. Ἡ ἀπόδοση τῆς σημασίας «ἀνικανότητα διαφυγῆς» στὸν Κροῖσο δηλώνεται μέσῳ τῆς περιγραφῆς ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτο ὅλων τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἔλαβε ὁ Κροῖσος, γιὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου.

Σύγκρουση ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοσυντήρησης

Τὴ στιγμή τῆς ἐμφάνισιν τοῦ Ἀδράστου στὸ παλάτι τοῦ Κροΐσου ἓνας ἀγριόχοιρος ἐρημώνει τὴ Λυδία. Μερικοὶ Λυδοὶ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Κροῖσο νὰ στείλῃ τὸ γιό του μαζί μὲ ἐπίλεκτους νέους, γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ ξεφορτωθοῦν τὸν ἐπικίνδυνον ἀγριόχοιρον. Ὅλα ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς ἐνεργοῦν γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου. Ὁ Κροῖσος, ἔχοντας στὸ μυαλό του τὸ μήνυμα τοῦ ὀνείρου, ἀρνεῖται νὰ στείλῃ τὸ γιό του, προβάλλοντας ὡς δικαιολογία τὸ γάμο τοῦ νέου. Ὁ Ἄτυς μὲ τὴ σειρά του θέτει τὸ ἐρώτημα τῆς ποιότητος τῆς ζωῆς του. Κατὰ τὴ γνώμη του ἡ συμμετοχὴ στὰ πεδία τῆς μάχης καὶ σὲ κυνήγια τοῦ προσφέρει τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπιδείξῃ ἀνδρεία καὶ νὰ κερδίσῃ δόξα. Γιὰ τὸν Ἄτυ ἀποκλεισμὸς ἀπὸ τέτοιες καταστάσεις σημαίνει ἀτίμωση καὶ δειλία (I.37). Ἀνησυχεῖ γιὰ τὴ γνώμη τῶν πολιτῶν καὶ τῆς συζύγου του, τὴν ὁποία παντρεύτηκε πρόσφατα (I.37.3). Τὸ ἐρώτημα ποὺ θέτει καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ προβάλλει δείχνουν ὅτι δίνει ἀξία στὴν ποιότητα τῆς ζωῆς παρὰ στὴ διάρκεια της. Συνεπῶς ὁ Ἄτυς ζητᾷ μιὰ ἐξήγησιν γιὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ πατέρα του νὰ τὸν στείλῃ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους Λυδοὺς στὸ κυνήγι τοῦ ἀγριόχοιρου. Ὁ Κροῖσος ἀφηγεῖται τὸ μήνυμα τοῦ ὀνείρου, ὅτι ὁ Ἄτυς θὰ πεθάνῃ νέος, ἀφοῦ κτυπηθῇ ἀπὸ δόρυ, προσθέτοντας ἐπίσης τὴ λέξιν *ὀλιγοχρόνιος* (I.38). Αὐτὴ ἡ λέξιν δείχνει τὴν τύφλωσιν τοῦ νοῦ τοῦ Κροΐσου καὶ τὴ στάση του πρὸς τὴ ζωή.

Ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ τοῦ Κροΐσου φαίνεται πρῶτα ἀπὸ τὴν ἀδικαιολόγητη ἐρμηνεία τοῦ ὀνείρου, ὅτι ὁ Ἄτυς θὰ πεθάνῃ νέος, κάτι ποὺ τὸ ὄνειρον δὲν τὸ καθορίζει. Θὰ μπορούσε νὰ σημαίνῃ: πρῶτον ὅτι ὁ Ἄτυς θὰ πέθαινε ἓναν τιμημένο θάνατον στὸ πεδίο τῆς μάχης σὲ μεταγενέστερον χρόνον. Δεύτερον, ὅσον ἀφορᾷ στὴ στάση του γιὰ τὴ ζωή, ὁ Κροῖσος φαίνεται νὰ δίνει μεγάλη ἔμφασιν στὴ διάρκεια της. Γιὰ τὸν ἴδιον τὸν Κροῖσο θὰ ἦταν μεγάλη συμφορὰ, ἂν ὁ γιός του πέθαινε νέος. Προτιμᾷ νὰ τὸν δῇ νὰ ζῇ γιὰ πολὺ καιρὸ ἀκόμη καὶ χωρὶς τιμὴ, παρὰ νὰ πεθάνῃ νέος καὶ τιμημένος. Τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς φαίνεται καθαρὰ καὶ ἀργότερα, ὅταν συμβουλευέται τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν, γιὰ κατὰ

πόσο ή παραμονή του στην έξουσία θα είναι μακροχρόνια ή όχι (*πολυχρόνιος*: I.55). Ὁ Ἡρόδοτος φαίνεται νά συγκρίνῃ τὸν Κροῖσο μὲ τὸν Ὑάτν, μὲ τὸν δεύτερο νά ἐμφανίζεται νά δίνῃ ἀξία στὴν ποιότητα τῆς ζωῆς.

Ὁ Κροῖσος στὴ συνέχεια παρέχει στὸν Ὑάτν μιὰ ἐκθεση μερικῶν ἀπὸ τὰ προληπτικὰ μέτρα ποὺ πῆρε καὶ τὰ κίνητρά του γι' αὐτά. Τοῦ ἐξηγεῖ ὅτι προσπαθεῖ νά τὸν κλέψῃ ἀπὸ τὸ θάνατο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς του (τοῦ Κροΐσου, I.38.2). Ἡ φράση «*εἴκως δυναίμην*» δείχνει ὅτι δὲν εἶναι σίγουρος γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν προσπαθειῶν του. Αὐτὸ δὲν τὸν ἐμποδίζει νά ἀρῇ κάθε πιθανὸ μέτρο, γιὰ νά ἀποτρέψῃ ἢ νά ἀναβάλῃ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ὄνειρου. Μόλις ἀκουσε τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κροΐσου, ὁ Ὑάτν προσπάθησε νά ἀλλάξῃ τὴ γνώμη τοῦ πατέρα του σχετικὰ μὲ τὸ κυνήγι, τονίζοντας ὅτι οἱ ἀγριοχοῖροι δὲ χρησιμοποιοῦν δόρατα. Ἀποτελεῖ εἰρωνεία τὸ ὅτι ὁ Ὑάτν, τυφλωμένος καὶ αὐτός, συμβάλλει στὴν πραγματοποίηση τοῦ ὄνειρου μὲ τὴν προσπάθειά του νά πείσῃ τὸν πατέρα του γιὰ τὴ λανθασμένη ἐρμηνεία τοῦ ὄνειρου. Ἐπισύρει τὴν προσοχὴ στὸ ὄργανο τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖο ἔχει ὑποδείξῃ τὸ ὄνειρο. Λέει, ὅτι εἶναι ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος καὶ ὅχι οἱ χαυλιόδοντες τοῦ ἀγριοχοῖρου, ποὺ θὰ προκαλέσουν τὸ θάνατό του. Μὲ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα πείθει τὸν Κροῖσο νά ἐπιτρέψῃ τὴ συμμετοχὴ του στὸ κυνήγι (I.39.1-2).

Τὰ λάθη ποὺ ὠδήγησαν στὸ θάνατο

Παρόλο ποὺ προηγουμένως ὁ Κροῖσος ἀφαίρεσε ὅλα τὰ δόρατα ἀπὸ τὸ παλάτι, φοβούμενος ὅτι θὰ ἔπεφταν πάνω στὸν Ὑάτν, τώρα τὸν ἐκθέτει σὲ μιὰ κατάσταση, ἡ ὁποία εἶναι εὐνοϊκὴ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ ὄνειρου, ἀφοῦ ἄνδρες ὅπλισμένοι μὲ δόρατα προσφέρουν τὴν εὐκαιρία γιὰ νά συμβῇ ἓνα ἀτύχημα. Ὁ Κροῖσος τελικὰ ἔχει λανθασμένες ἐλπίδες, ὅτι ἡ ἐρμηνεία ποὺ ἔδωσε ὁ γιὸς του εἶναι ὀρθὴ καί, τυφλωμένος, δὲ βλέπει ὅτι, ἐπιτρέποντας στὸν Ὑάτν νά λάβῃ μέρος στὸ κυνήγι, τὸν στέλλει στὸ θάνατό του.

Παρὰ τὴν ἀπόφασίν του νά ἐπιτρέψῃ τὴ συμμετοχὴ τοῦ Ὑάτν στὸ κυνήγι, ὁ φόβος τοῦ Κροΐσου γιὰ τὸ μήνυμα τοῦ ὄνειρου δὲν ἔχει νικηθῇ. Λαμβάνει ἀκόμη ἓνα λανθασμένο μέτρο, τὸ ὁποῖο διευκολύνει τὴν ἀναπόφευκτη μοῖρα νά πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρο. Ὡς μέτρο προφύλαξης ζητᾷ ἀπὸ τὸν Ἀδραστὸ νά γίνῃ ὁ φρουρὸς τοῦ Ὑάτν, καὶ αὐτὸ σὲ ἀντάλλαγμα τοῦ ἐξαφνισμοῦ καὶ τῆς φιλοξενίας ποὺ τοῦ πρόσφερε (I.41). Ὁ Ἀδραστος λέει στὸν Κροῖσο ὅτι θὰ φροντίσῃ ἔτσι, ποὺ ὁ Ὑάτν νά γυρίσῃ ἀσφαλῆς. Ὅταν πηγαίνουν στὸ βουνὸ Ὀλυμπο (I 43.1), ὁ Ἀδραστος ρίχνει τὸ δόρυ του πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀγριοχοῖρου καὶ ἄθελά του κτυπᾷ τὸν Ὑάτν (I.43.2). Ὁ Ἡρόδοτος λέει: «*Ὁ μὲν δὴ ὀληθεὶς τῇ αἰχμῇ ἐξέπλησε τοῦ ὄνειρου τὴν φήμην*» (I 43.3). Ὁ ἴδιος ὁ Κροῖσος, στὴν προσπάθειά του νά ἀποτρέψῃ αὐτὸ ποὺ προεῖπε τὸ ὄνειρο, ἔχει συμβάλει στὴν πραγματοποίησίν του. Οἱ λέξεις «*ὀληθεὶς*» καὶ «*αἰχμῇ*» εἶναι ἡ ἐπανάληψη τῶν ἰδίων λέξεων, οἱ ὁποῖες εἶχαν χρησιμοποιεθῇ, γιὰ νά δηλώσουν τὸ θάνατο τοῦ Ὑάτν στὸ ὄνειρο τοῦ Κροΐσου (I.34.2).

Ὁ Lachenaud ὀρθὰ θεωρεῖ τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ ὡς ἓνα ξεκάθαρο παράδειγμα τραγικῆς εἰρωνείας. Σχολιάζει, ὅτι ὁ Ὑάτν δὲν εἶχε τὸ χρόνο νά φέρῃ σὲ πέρας τὸ πρῶτο του ἀνδραγάθημα καὶ στὴ συνέχεια ἀναφέρεται στὸν Κροῖσο καὶ λέει, ὅτι

ἀπὸ ἄγνοια φιλοξένησε τὸ δολοφόνου τοῦ γιοῦ του. Ὁ Ἄδραστος σύμφωνα μὲ τὸ σχόλιο τοῦ Lachenaud ὤφειλε ὑποχρέωση στὸν Κροῖσο, ἀλλὰ ὁ ἐξαγνισμὸς δὲν μπορούσε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἐπικείμενο θάνατο. Ὁ συγγραφέας λέει: «*Le tragique est ici celui d'un renversement de situation qui réduit a néant l'efficacité des contrats passés entre les hommes et illustre la vanité de leurs bonnes intentions*».

Ὑπεύθυνο τοῦ θανάτου τὸ ἀδίκημα, ὄχι ὁ «θεὸς»

Στὴν ἀρχή, ὅταν μαθαίνει γιὰ τὸ θάνατο τοῦ γιοῦ του, ὁ Κροῖσος ὀργίζεται ἐναντίον τοῦ Δία, προστάτῃ τοῦ ἐξαγνισμοῦ καὶ τῆς ἐστίας, καθὼς καὶ τῆς φιλίας (I.44.2), γιὰτὶ ἐπέτρεψε στὸν Ἄδραστο νὰ σκοτώσῃ τὸ γιό τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τοῦ πρόσφερε ἐξαγνισμό. Ἀργότερα ὁμοίως, ὅταν ὁ Ἄδραστος ζητᾷ ἀπὸ τὸν Κροῖσο νὰ τὸν σκοτώσῃ πάνω ἀπὸ τὸ νεκρὸ σῶμα τοῦ Ἄτυ, ὁ Κροῖσος τὸν λυπᾶται καὶ λέει: «*Εἷς δὲ οὐδὲ σὺ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ἐξεργάσαιο, ἀλλὰ θεῶν κού τις, ὅς μοι καὶ πάλι προσήμανε τὰ μέλλοντα ἔσσεσθαι*» (I.45). Ὁ Κροῖσος στὸ τέλος ἀντιλαμβάνεται ὅτι κάποιος θεὸς εἶναι ὁ ὑποκινητὴς τοῦ θανάτου τοῦ Ἄτυ καὶ ὁ Ἄδραστος ἀπλῶς ὁ ἀκούσιος ἐκτελεστής. Ἡ λέξις «*προσῆμαινε*» παραπέμπει πίσω στὸ ὄνειρο, τὸ ὁποῖο εἶχε δώσει ἓνα σημάδι γιὰ τὴ μέλλουσα μοῖρα τοῦ γιοῦ του. Οἱ λέξεις «*θεῶν κού τις*» ἀντιστοιχοῦν στὴ φράση «*ἐκ θεοῦ νέμεις*» στὴν ἀρχὴ τῆς νουβέλας, ὅπου ὁ Ἡρόδοτος ἔχει πεῖ, ὅτι ἦρθε ἀπὸ τὸ θεὸ δίκαιη ἀνταπόδοση. Ἐπειὶ ὁ Ἡρόδοτος ξεκαθαρίζει ὅτι ὁ θεὸς μέσῳ τοῦ οὐνείρου σηματοδότησε τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴ μοῖρα τοῦ Ἄτυ. Στὸ τέλος ὁ Ἡρόδοτος δείχνει ὅτι τὸ θεῖο κατάφερε νὰ ἐπιφέρει τὴν πραγματοποίησιν τοῦ οὐνείρου μὲ τὴ βοήθεια τῶν λανθασμένων μέτρων τοῦ Κροῖσου καὶ νὰ πάρῃ ἀπὸ αὐτὸν τὴ δίκαιη ἀνταπόδοση.

Καταλήγοντας θὰ λέγαμε ὅτι ὁ Κροῖσος, ὅταν παίρνῃ τὸ θεϊκὸ σημάδι, τυφλωμένος δὲ σκέφτεται καθόλου τὴν πιθανότητα, ὅτι τὸ θεῖο τὸν τιμωρεῖ γιὰ τὴν περηφάνειαν καὶ τὴν ἀλαζονείαν του. Ἄν εἶχε ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ πραγματικὴ ἀπειλὴ γιὰ τὸ γιό του ἦταν τὸ δικό του ἀδίκημα, δὲ θὰ προσπαθοῦσε νὰ πάρῃ τὴ συγκεκριμένη προφύλαξιν τῆς ἀπομάκρυνσης τῶν δοράτων ἀπὸ τὸ γιό του. Ἀντίθετα θὰ εἶχε δώσει ἐνδείξεις τῆς μετάνοιάς του καὶ θὰ ἄλλαξε τὴ στάση του ἐναντι τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ πλούτου, ὅπως γιὰ παράδειγμα μὲ δημόσια παραίτησιν ἢ προσφορὰ θυσίας στοὺς θεοὺς. Ὁ Κροῖσος, παίρνοντας τὰ μέτρα ποὺ πῆρε, ἤλπιζε νὰ ἀποτρέψῃ τὴ μοῖρα του καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ οὐνείρου. Δὲν μπόρεσε νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ μοῖρα τὸν χρησιμοποίησε γιὰ τὴ δική του τιμωρίαν. Μόνο μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἄτυ μέμφεται τὸ θεῖο γιὰ τὴ συμφορὰ του, ἀλλὰ ἀκόμη δὲ φαίνεται νὰ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ αἰτία τῆς τιμωρίας του εἶναι ἡ δική του ἀλαζονεία. Ὁ Ἡρόδοτος ἔχει δείξει ὅτι παρὰ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς μοίρας τοῦ Ἄτυ ὁ Κροῖσος, παίρνοντας τὰ προστατευτικὰ μέτρα γιὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴ μοῖρα του, ἐπέφερε τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ οὐνείρου. Συνεπῶς εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὸ θάνατο τοῦ γιοῦ του καὶ γιὰ τὴ δική του τιμωρίαν.

Δέσποινα Μαρτίδου- Φορσιέρ

Καθηγήτρια Παιδαγωγικῶ Ἰνστιτούτου Κύπρου

ΠΩΣ Ο ΜΑΤΘΑΙΟΣ «ΕΒΡΑΙΟΠΟΙΕΙ» ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΟΥ ΜΕ ΧΩΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ «ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ»

Μάγοι, σφαγή νηπίων, φυγή στην Αίγυπτο

Πολύ μελάνι έχει ξοδευτεί, πολλή φαιά ουσία έχει ταλαιπωρηθεί και χρόνος πολὺς ἀπὸ παλιὰ μέχρι τώρα ἔχει καταναλωθῇ ἀπὸ πολλοὺς καὶ ποικίλους ἐρευνητές γιὰ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, γιὰ τὸν Ἀστέρα τῆς Βηθλεέμ, γιὰ τοὺς Μάγους τῆς Ἀνατολῆς, γιὰ τὸν Ἡρώδη τὸν Μέγα, γιὰ τὴ Σφαγὴ τῶν Νηπίων, γιὰ τὸ φευγιὸ τοῦ Χριστοῦ στὴν Αἴγυπτο καὶ τὸν ἐπανερχομὸ του. Κι ὅλα αὐτά, ἂν καὶ τόσο σημαντικά, τὰ γνωρίζει μόνο ὁ «Ματθαῖος» καὶ κανεὶς ἄλλος τῶν «εὐαγγελιστῶν». Εὐλόγα δημιουργεῖται πάραυτα ἡ ἀπορία: Μὰ γιὰτί δὲν τὰ ἀναφέρουν οἱ ἄλλοι; Γιὰ ἓνα βέβαια χωρὶς παρωπίδες θεολόγο, ἱστορικὸ κι ἐρευνητὴ εἶναι εὐκόλο νὰ καταλάβῃ ὅτι ὁ «Ματθαῖος» ὑπερβάλλει ἐνθουσιωδῶς κι ἐντυπωσιακῶς, πὺν παίζοντας στὰ χέρια του τὰ χωρία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπως βολεύει αὐτόν, κατορθώνει μέσα ἀπὸ τὰ πομπώδη νὰ πείσῃ τὸν ἀναγνώστη του ὅτι ὅσα τοῦ διηγεῖται εἶναι ἀληθινά. Ὁμορφή «παγίδα», καὶ πολλοὶ ἐξαίρετοι ἀστρονόμοι βάλθηκαν στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων νὰ ὑπολογίσουν «τὸν χρόνο τοῦ φαινομένου τοῦ ἀστέρος» (Ματθ. 2,7).

Σ' ἐπιστολή μου, πὺν ἤδη ἔχω στείλει στὸν «Δ», προσπάθησα νὰ δείξω ὅτι δὲ ζῇ ὁ Ἡρώδης ὁ Μέγας κατὰ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὁπότε δὲν ὑπάρχει «Ἀστέρας» καὶ «Σφαγὴ Νηπίων» οὔτε σκοτεινίασμα τοῦ ἡλίου, ἀφοῦ στὶς δώδεκα τὸ μεσημέρι δὲν ἦτο ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ σ' ἐξέλιξη δίκης ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου. Ἐδῶ θ' ἀφήσω στὴν μπάντα τὸν κάθε «Ἰώσηπο», τὴν κάθε ἐριζόμενη χρονολογία «Κτίσεως τῆς Ρώμης» καὶ θὰ προσπαθῇσω μὲ τὴν ἀπλὴ λογικὴ νὰ πῶ, ὅτι ὁ «Ματθαῖος» δὲν μὲ πείθει:

Οἱ μύθοι τῶν Μάγων καὶ τῆς Σφαγῆς τῶν Νηπίων

Ο τότε Ρωμαῖος αὐτοκράτορας διατάζει γενικὴ ἀπογραφὴ τῶν ὑπηκόων του (Λουκᾶς 2, 1-2). Τούτῃ ἡ διαταγὴ ὑποχρεώνει τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴ Μαριὰμ νὰ φύγουν ἀπὸ τὴ Γαλιλαία, νὰ κατεβοῦν στὴν Ἰουδαία καὶ μετὰ στὴ Βηθλεέμ, ἀφοῦ ἦταν τὸ χωριὸ τοῦ Ἰωσήφ. Γι' αὐτὸ γιὰ τὸ μεγάλο γεγονὸς τῆς ἀπογραφῆς («*αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο*»: Λουκᾶς 2, 2) ὁ «Ματθαῖος» τὸ «παίζει» κουφός. Δὲν πῆγε ν' ἀπογραφῇ: Ἐκεῖ λοιπόν, στὴ Βηθλεέμ, ἡ Μαριὰμ «*ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι*» (Λουκᾶς 2, 7). Κι ἐνῶ ὁ «Ματθαῖος» «γνωρίζει» σαρανταδυὸ γενεῶν ὀνόματα, ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ μέχρι τὸν θετὸ πατέρα τοῦ Χριστοῦ, τὸν Ἰωσήφ, δὲν γνωρίζει αὐτὸ ποὺ προσπαθεῖ ν' ἀποδείξῃ μὲ τὴ δοθῆναι τῶν «προφητειῶν», ὅτι αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ Γιαχβὲ γεννήθηκε «*ἐν ἀθλιότητι*» στὴ φάτνῃ τῶν ἀλόγων, ἂν καὶ ὑπῆρξε ἐκλεγμένος μαθητὴς τοῦ ἰδίου τοῦ δασκάλου του.

Ποῦ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ ὑποθέσουμε μὲ ἀπλὴ λογικὴ τὴν περαιτέρω ἐνέργεια τοῦ Ἰωσήφ; Ὅτι μετὰ τὴν ἀπογραφὴ γύρισε πίσω στὴ Γαλιλαία, στὸ σπίτι του καὶ στὴ δουλειά του. Καὶ νὰ σὲ τί λογικώτατες ἐνέργειες προέβῃ λοιπὸν ὁ Ἰωσήφ, ὄντας ἀκόμα στὴ Βηθλεέμ: «*Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς*». Ἡ περιτομὴ ἦταν ἱερῶτα-τη τελετὴ γιὰ τοὺς Ἑβραίους, κατὰ τὴν ὁποία τ' ἄρσενικό παιδί παίρνει τ' ὄνομά του. ὦ ἦταν, ἂς ποῦμε, σὰν τὸ δικό μας σήμερα δάπτισμα. ὦ ἦταν νόμος τοῦ Μωυσῆ αὕτῃ ἡ τελετὴ τῆς περιτομῆς καὶ τῆς ὀνοματοθεσίας νὰ γίνεται ὀκτῶ μέρες μετὰ τὴ γέννηση. ὦ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαριὰμ, Ἑβραῖοι ὄντες, ἐσεβάστηκαν καὶ τήρησαν τὸν νόμο, μένοντες ἀκόμα στὴ Βηθλεέμ. Γιατί ὅμως μετὰ τὶς ὀκτῶ δὲν ἔφυγαν; Γιατί, ἂν ἔφευγαν, ἦσαν ὑποχρεωμένοι μετὰ σαράντα μέρες ἀπ' τὸν τοκετὸ νὰ ξαναβαδίσουν τὴν ἴδια ἀπόσταση, νᾶρθουν στὸ Ναὸ καὶ νὰ προδοῦν στὰ καθιερωμένα τοῦ «Σαραντισμοῦ». Κι ἐπιπλέον σύμφωνα μὲ τὴ Μωσαϊκὴ παράδοση ἡ λεχὼνα δὲν θγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι, πρὶν σαραντίσῃ. ὦ Ἀρα ἔμειναν σαράντα μέρες στὴ Βηθλεέμ. Μὰ καὶ τί πιὸ λογικό; Λέει λοιπὸν ὁ Λουκᾶς (2, 21-22): «*καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν Νόμον Μωυσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παρὰσθῆσαι τῷ Κυρίῳ*». Καὶ μετὰ: «*Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ τοῦ Νόμου Κυρίου ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ*» (Λουκᾶς 2, 39). Δηλαδή σαράντα ἡμερῶν παιδί ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι στὴν Βηθλεέμ, μένει στὴ Ναζαρέτ. Λογικὸ δὲν εἶναι; Κι ὕστερα; ὦ Ἀπὸ τότε καὶ μετὰ «*ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα καὶ ὅτε ἐγένετο ἑτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα...*» (Λουκᾶς 2, 40-52).

Ποῦ λοιπὸν ὁ Ἡρώδης; Ποῦ οἱ Μάγοι; Ποῦ ὁ Ἀστὴρ; Ποῦ ἡ Σφαγὴ τῶν Νηπίων; Πουθενά. Γιὰ τὸν Λουκᾶ ἡ ροὴ τῶν γεγονότων κατὰ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ εἶναι φυσικὴ καὶ κατὰ συνέπεια λογικὴ καὶ δὲν διέτρεξε κανέ-

να, οὔτε τὸν παραμικρό, κίνδυνο ὁ Ἰησοῦς, οὔτε καὶ αὐτοεξορίστηκε στὴν Αἴγυπτο. Καὶ τώρα πᾶμε νὰ κουδεντιάσουμε τὰ τοῦ «Ματθαίου».

Ἡ πλαστογράφηση τοῦ Ἡσαΐα

Αὐτὸς ὁ εὐαγγελιστὴς γράφει τὸ «Εὐαγγέλιό» του γιὰ Ἑβραίους, ποὺ μελετοῦν καὶ γνωρίζουν τὴ Παλαιὰ Διαθήκη. Ἐπομένως τὴ διήγησή του τὴ λουστράρει μὲ Παλαιοαγιογραφικὰ χωρία, γιὰ νὰ πείσῃ ποιούς; Τὸν ἑαυτό του ἢ τοὺς συμπατριῶτες του; Θεωρῶ ὅτι ὑποτιμᾷ τὶς γνώσεις τῶν ἀναγνωστῶν του σὲ θέματα Παλαιᾶς Διαθήκης, διότι τὰ χωρία, ποὺ μ' αὐτὰ ὁμορφοστολίζει τὰ γεγονότα ποὺ ἀφοροῦν στὸν Χριστό, εἶναι ξεκάθαρα καὶ ἐφευρήματα δικά του, τὰ ὁποῖα καὶ λανσάρεϊ ὡς προφητεῖες. Τὸ «*ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν...*» δὲν ἔχει καμμιὰ, μὰ καμμιὰ σχέση με τὸν γιό τῆς Μαριὰμ κι οὔτε μὲ τὴν ἴδια φυσικά. Τοῦτα τὰ λόγια τοῦ Ἡσαΐα (7, 14) εἶναι λόγια παρηγοριᾶς καὶ κουράγιου πρὸς τὸν τότε βασιλιᾶ τῆς Ἱερουσαλὴμ Ὑαχάζ, ποὺ ἀπειλεῖτο μὲ καταστροφή ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλιᾶ τῆς Συρίας. Μὴ φοβᾶσαι, τοῦ λέει ὁ Ἡσαΐας, ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ καταστραφῇς· κι ἂν θέλῃς σημάδι πειστικό, νὰ αὐτὴ ἡ κοπέλλα, ποὺ βλέπεις τώρα δὲ μαζί μου, θὰ κυφορήσῃ καὶ θὰ γεννήσῃ γιό, ποὺ, προτοῦ καλὰ-καλὰ μάθῃ νὰ ψευδίζῃ τὰ πρῶτα τοῦ λόγια, ἢ χώρα, ποὺ τώρα σὲ ἀπειλεῖ, θὰ καταστραφῇ. Δηλαδή ὅλο αὐτὸ τὸ «*τὲτ - ἂ - τὲτ*» τοῦ Ἡσαΐα μὲ τὸν Ὑαχάζ περὶ ἀποτροπῆς ἐπικείμενου πολέμου καὶ καταστροφῆς ἀποτελεῖ προφητεία γιὰ τὴ Μαριὰμ καὶ τὸ γιό της, ἐπειδὴ ὁ Ἡσαΐας χρησιμοποίησε τὴ λέξη «*παρθένος*» καὶ τὸ «*ἔξει ἐν γαστρὶ*»; Ἐτσι, θέλοντας ὁ «Ματθαῖος» νὰ πείσῃ τοὺς Ἑβραίους παραληπτές τοῦ Εὐαγγελίου του, ὅτι δηλαδή ὁ γεννηθεὶς στὴ Βηθλεὲμ εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, δηλαδή ὁ βασιλεὺς τῶν, ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν βασιλεία τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐλευθερῶν αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας Ρωμαίων, περνᾷ τοῦτο τὸ μήνυμα στὴν ψυχὴ τους ὑποβλητικά, μὰ καὶ γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι γνωρίζουν τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Καὶ νὰ πῶς: Ὑανοίγουμε τὸ διδλίο τῶν «Ἀριθμῶν» (24, 17) καὶ διαβάσουμε: «*Ὑαστρον θὰ ἀνατεῖλῃ ἀπὸ τὸν Ἰακώβ καὶ σκῆπτρον θὰ ἀναστηθῇ ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ καὶ θὰ πατάξῃ τοὺς ναοὺς τοῦ Μωᾶβ καὶ τὰ κρᾶνία ὅλων τῶν νιῶν τοῦ Σήθ*». Βέβαια αὐτὰ τὰ λόγια δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέση με τὸν Χριστό, ὅμως σὰν περιεχόμενο συνεπαίρνουν τὶς ψυχὲς ὑπόδουλων ἀνθρώπων, ποὺ ὅμως ἀποφεύγει νὰ τὸ καταχωρήσῃ στὸ Εὐαγγέλιό του γραπτῶς, διότι ἐμμέσως πλὴν σαφῶς θέτει ζήτημα ἀποκατάστασης βασιλείας τῶν Ἑβραίων. Ἐφευρὶσκει λοιπὸν μάγους, δηλαδή ἀστρολόγους· καὶ νὰ τί δάξει στὸ στόμα τους: «*Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα*» (Ματθαῖος 2, 1-2). Εἶδατε; «*αὐτοῦ τὸν ἀστέρα*»· εἶναι σὰν νὰ λέῃ στοὺς παραληπτές του: καταλαβαίνετε καλὰ, τί ἐννοῶ. Τὸ ἴδιο «ἀπελευθερωτικό» μήνυμα ἐμπεριέχει σὲ πολὺ βαθεὶά ἀνάλυση καὶ τὸ παρακάτω χωρίο τοῦ προφήτη Ὡση 11, 1, ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ «Ματθαῖος»: «*Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου*» (Ματθαῖος 2, 15).

Γιατί νὰ σφάξῃ παιδιὰ ὁ Ἡρώδης;

Βέβαια τὸ ἴδιο χωρίο οἱ Ἑβδομήκοντα τὸ γράφουν «ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν λαόν μου», ἀλλὰ προτιμᾷ τὸ ἐβραϊκὸ κείμενο. Ὁ Ὡση ἐννοεῖ τὴν ἔξοδο τῶν Ἑβραίων μ' ἀρχηγὸ τὸν Μωυσῆ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Δηλαδή ὁ Χριστὸς ὡς νέος Μωυσῆς – ἀπελευθερωτὴς ἐξ Αἰγύπτου – ἐκ τῆς δουλείας – ἐλευθερώσει ἡμᾶς. Ὅμως, γιὰ νὰ βρεθῇ στὴν Αἴγυπτο, θάπρεπε νὰ βρεθῇ κάποια αἰτία. Ὅποτε: «Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πάντα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ» (Ματθαῖος 2, 3). Ὅμως γιατί νὰ ταραχθῇ ὁ Ἡρώδης; Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς ὁ Ἡρώδης τότε (γιὰ μένα δὲ ζοῦσε) ἦταν γέροντας καὶ ἀσθενὴς ἀπὸ ἀνίατη νόσο. Τί νὰ χάσῃ φοδόταν; Τὴν βασιλεία ἔτσι κι ἄλλιῶς τὴν ἔχανε διολογικά. Τὸ βασίλειό του μὲ διαθήκη τὸ μοίρασε στοὺς γιούς του. Ὡσπου νὰ μεγαλώσῃ ὁ μικρὸς Χριστὸς, γιὰ νὰ «διεκδικήσῃ» τὴ βασιλεία, θὰ περνοῦσαν πολλὰ χρόνια κι ἐπὶ πλέον τὸ ζήτημα διορισμοῦ βασιλιᾶ ἦταν στὴν ἀπόλυτη εὐνοία καὶ ἀπόφαση τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα. Ἐτσι ὅμως βολεύει τὸν «Ματθαῖο», γιὰ νὰ διώξῃ τὸ Χριστὸ στὴν Αἴγυπτο, γιατί τὸ «ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου» θὰ πῆγαινε ἄχρηστο. Ἐτσι πάνω στὸ θυμὸ του ὁ Ἡρώδης κι ἐνῶ λείπει σὲ ξένη χώρα ὁ Χριστὸς, διατάζει νὰ σφαγοῦν ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ δύο χρονῶν καὶ κάτω. Ὑπερβολικὸ δὲν εἶναι; Χιλιάδες δεκατέσσαρες σφάζουν σὲ μιὰν ἡμέρα. Ὑπερβολικό. Τί νὰ κάνῃ ὅμως; Πῶς νὰ δολέψῃ τὸ χωρίο τοῦ Ἱερεμίας, «φωνὴ ἠκούσθη ἐν Ραμά, θρῆνος πολὺς καὶ ὀδυρμός, Ραχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς»; Κι ἂς μὴν ἔχῃ καμμιὰ σχέση αὐτὸ τὸ χωρίο τοῦ Ἱερεμίας (31, 15) μ' αὐτὰ ποὺ διηγεῖται ὁ Ματθαῖος, ἀλλὰ ἔχει σχέση μὲ τὴν καταστροφὴ ποὺ ὑπέστησαν οἱ Ἑβραῖοι κάποτε ἀπὸ τὸν Ναβουχοδονόσορα. Κι ὅμως ὁ «Ματθαῖος» αὐτὸ τὸ θέλει πολὺ σὰν πετυχημένη προφητεία. Ὁ Ἡρώδης λοιπὸν κατὰ τὸν «Ματθαῖο» 2, 16 «ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας... ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω». Δηλαδή αὐτοὶ οἱ φωστῆρες τῆς ἀστρολογίας, οἱ Μάγοι, ἔκαναν δυὸ χρόνια νὰ μελετήσουν τὸν «ἀστέρα», νὰ διαπιστώσουν μάλιστα ὅτι ἦταν προσωπικὸ ἀστέρι τοῦ νεογεννηθέντος Ἑβραίου βασιλιᾶ, νᾶρθουν στὴν Ἱερουσαλὴμ νὰ τὸν ψάχνουν; Καλὰ δυὸ χρόνια μετὰ τὴν ἀπογραφὴ τί κάθισαν στὴ Βηθλεὲμ νὰ κάνουν; Δὲν θὰ δούλευε ἄλλο ὁ Ἰωσήφ; Τὸ ἀστέρι δὲν τοὺς ἀκολούθησε στὴν Αἴγυπτο; Ὅταν γύρισαν ἀπ' τὴν Αἴγυπτο, γιατί δὲν ἔκατσαν στὴ Βηθλεὲμ ἢ σὲ κάποιον μέρος τῆς Ἰουδαίας, παρὰ πῆγαν στὴ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας; Ἐκεῖ ἓνας ἀπ' τοὺς Ἡρώδεις δὲν ἦταν βασιλιάς; Ἦταν πιὸ μαλακὸς ἀπ' τὸν Ἀρχέλαο ἢ δόλεψε τοῦ Ματθαῖο τὸ «Ναζωραῖος κληθήσεται» (2, 23); Ποὺ εἶναι ὄχι «Ναζωραῖος» ἀλλὰ «Ναζιρ - Ναζιραῖος», ὅρος καὶ ὄνομα πέρα γιὰ πέρα ἄσχετο μὲ τὴν Ναζαρέτ. Ὁ «Ματθαῖος» θεωρεῖ ὡς μόνιμη κατοικία τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Μαριὰμ τὴ Βηθλεὲμ κι ὅτι τὸ προσωνύμιό «Ναζωραῖος» ἢ «Ναζαρηνὸς» τὸ παίρνει ἀπὸ τὴ λόγῳ ἀνάγκης ἐγκατάστασή του στὴ Ναζαρέτ, ἐνῶ ὁ Λουκᾶς λέγει ὅτι ἡ μόνιμη κατοικία τους ἦταν ἡ Ναζαρέτ, πού, τί τὸ πιὸ λογικὸ, νὰ ἐπονομάζεται κι ἔτσι: Ναζωραῖος. Ἐπομένως μὲ μιὰ λογικὴ ἀνάλυση τῶν γεγονότων ὁ Λουκᾶς μὲ δικαιώνει ἀπόλυτα.

Ἀτταβύριος

Ίερες συκοφαντίες

«Ακούοντας πάντως, ζωντανά τὸν συνθέτη κ. Μαρκόπουλο, διαπίστωσα ὅτι ἔπρεπε θύμα τῶν ἀντισημιτῶν, πὺν ὅμως μέσα ἀπὸ τὴ μασονία καταξιώνουν τὸν σιωνισμό πανηγυρικῶτατα. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἄλλη φορὰ.»

Τάδε ἔφη καὶ ἀποφθεγμάτισε μὲ τὸ ἱερατικὸν τὸν κῦρος ὁ πατὴρ Γεώργιος Μεταλληνὸς στὴν «Χριστιανικὴ» τῆς 27ης Ἰανουαρίου, ὅπου δημοσίευσε ἓνα «σεντόνι», γιὰ νὰ ὑπερασπισθῇ σὰν δικηγόρος τοῦ Σιωνισμοῦ τὴν Παλαιὰ του Διαθήκη. Ποιοὶ ἄραγε εἶναι οἱ μασόνοι (πὺν ἀπειλεῖ ὅτι μιά... «ἄλλη φορὰ» θὰ ἀποκαλύψῃ!), πὺν παρέσυραν τὸν Γιάννη Μαρκόπουλο; Ὁ ἐκδότης τοῦ «Δ» Δημ. Λάμπρου ἢ ὁ συνεργάτης του Π. Κουδάλκης, πὺν ἔλαβε τὴ συνέντευξη;

Μὴ μοῦ πεῖτε, ὅτι οἱ συκοφάντες δὲν φορᾶνε ποτὲ ράσα.

Ω**Τὸ ἄθεο Δημοτικὸ τραγούδι**

Φυσικὰ στὴν Ἐπανάσταση τοῦ '21 ἀμέσως διάφορες διεθνεῖς ἐξουσίες βρεθήκανε νὰ παίξουν τὸν ρόλο τους, μέχρι πὺν τὸ μακρὺ τους χέρι σκότωσε τὸν Ἀνδρούτσο, τὸν Καραϊσκάκη καὶ τὸν Καποδίστρια – ὡμὴ ἐπέμβασάν τους, τὴν ὁποία οἱ «ἐπίσημοι» ἱστορικοὶ δὲν ἀναφέρουν μέσα στὴν ἐξαναγκασμένη «ἔρευνά» τους. Ἔτσι ἡ ἐπανάσταση αὐτὴ ἔχασε τὸν ἑλληνικὸ χαρακτήρα της καὶ σύντομα μετεβλήθη σὲ ἐδραιωχριστιανικὸ καθεστῶς, μὲ τὸ ὁποῖο ἡ λεβεντιά τῶν ἀγωνιστῶν, ἔστω καὶ ἀγράμματων, καμμιὰ ψυχολογικὴ συγγένεια δὲν εἶχε, ἐνῶ προσπαθοῦν νὰ ἔχουν σὲ πρῶτο πλάνο τὴ θρησκεία, λὲς καὶ τὸ Δημοτικὸ τραγούδι τῆς λεβεντιάς ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ θυζαντινοὺς ὕμνους. Μέσῳ δὲ καπιταλισμοῦ καὶ μαρξισμοῦ, δύο βαθύτατα ἰουδαϊκῶν κοσμοθεωριῶν, εἴχαμε ἀπὸ τὴν μιά τὴν ἐδραιωχριστιανικὴ θεώρηση καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ διαλυτικὴ (τάχατες μοντέρνα) μαρξιστικὴ κουλτούρα. Αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ ἀπαράδεκτες καὶ προδοτικὲς ἐπεμβάσεις στὴν παιδεία σαφῶς σιωνιστικοὶ κύκλοι ἐλέγχουν σφιχτὰ τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας, τὸ ὁποῖο ποτὲ δὲν τοὺς ξέφυγε καὶ παραμένει – μοναδικὴ περίπτωση σὲ παγκόσμια κλίμακα – «καὶ Θρησκευμάτων»!

Π.Γ.**«Δραχμὴ» καὶ Ρωμισσύνη**

«Καμμιὰ ἄλλη χώρα τῆς Εὐρώπης δὲν χρειάστηκε νὰ πετάξῃ ἓνα νόμισμα 2.500 ἐτῶν ἔκτος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα», ἀναφέρει σὲ σχετικὸ ἀφιέρωμά της στὴ δραχμὴ ἡ ἀγγλικὴ ἐφημερίδα «Guardian» (31/12/01). Στὸ ἀφιέρωμα αὐτὸ ὑπογραμμίζεται ὁ ἱστορικὸς ρόλος τῆς δραχμῆς στὴ διαμόρφωση τοῦ χρήματος καὶ τονίζεται μάλιστα πὺς «δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ νὰ ὀνομαστῇ τὸ ἐνιαῖο εὐρωπαϊκὸ νόμισμα “δραχμὴ” ἀντὶ “εὐρώ”, λέξῃ πὺν προτιμήθηκε τελικὰ, γιὰ νὰ ἀμβλύνῃ τὴς ἐθνικὲς εὐαισθησίες»...

Σκέψεις καὶ προτάσεις ἀπὸ ἓνα ἀγγλικὸ ἔντυπο, πὺν κανεῖς ἐδῶ στὸ Ρωμαῖκο δὲν μπήκε στὸν κόπο νὰ ἀσχοληθῇ νωρίτερα, ὅταν ἀποφασίζετο στὴν Εὐρώπῃ ἡ ὀνομασία τοῦ ἐνιαίου νομίσματος.

Π.Α.Κ.**Γιαχδισμὸς καὶ Σύμπαν**

Ἐρευνητὲς τῆς ΝΑΣΑ ἐντόπιον πάνω σὲ μετεωρίτες ὁργανικὲς ἐνώσεις, πὺν εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς ζωῆς. Συγκεκριμένα πάνω στοὺς μετεωρίτες Murchison καὶ Murray, πὺν ἔπρεσαν στὴ γῇ τὸ 1969 καὶ 1950 ἀντίστοιχα, βρέθηκαν ἀπλοῖ ὕδατάνθρακες, μικρὰ σάκχαρα καθὼς καὶ γλυκερίνη, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται ἀπ'

ὅλα τὰ κύνταρα γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς ἐξωτερικῆς τους μεμβράνης (περιοδικὸ «Nature», Δεκέμβριος 2001). Οἱ ἀνακαλύψεις αὐτὲς καταφάσκουν στὸ ἐνδεχόμενο ὑπαρξῆς ζωῆς καὶ σὲ ἄλλα σημεῖα τοῦ Σύμπαντος, καθὼς τὰ συστατικὰ αὐτὰ εἶναι δομικὰ στοιχεῖα τῆς ἔμβιας φύσης τῆς Γῆς. Ὁ δρ Κοῦπερ, ποὺ μελέτησε τοὺς δύο μετεωρίτες, συμπεραίνει πὼς οἱ ὀργανικὲς ἐνώσεις, ποὺ ἐντοπίστηκαν, εἶναι «συγγενεῖς» τῶν ἐνώσεων, ἀπὸ τίς ὁποῖες προέκυψε ἡ πρῶμνη ζωὴ στὴ Γῆ.

Τέτοιον εἶδον ἀνακαλύψεις κάνουν τοὺς κάθε λογῆς θεοκράτες νὰ χάνουν τὸν ὕπνο τους, ἀφοῦ ὑπενθυμίζουν στὸν ἄνθρωπο πὼς εἶναι μέρος τοῦ Σύμπαντος, πὼς ζῇ καὶ ταξιδεύει μέσα σ' αὐτό, πὼς ἡ Γῆ εἶναι Σύμπαν καὶ ὄχι ἰδιοτελὴς γιὰχνικὴ δημιουργία.

Π.Α.Κ.

Ἡ κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου καὶ ἡ γειτονιά

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἔζησε σὲ γειτονιά ὑποδρασμένη τῆς Κοζάνης, ὅπου μοιραίως εἶχε τοὺς σχετικὸν «ψυχολογικὸν τραυματισμὸν». Πιθανώτατα. Δὲν θὰ γκρεμίσουμε ὅμως τὸν Παρθενῶνα, γιὰ νὰ πάρῃ ἡ κυρία ἐπίτροπος ἐκδίκηση! Νὰ μὴν τὰ μεροδενύμε... Μὴν μᾶς πλανεύουν Εὐρώπες καὶ παχυλοὶ μισθοί, ἀλλωστε θὰ θυμᾶται ἀδυσώπητα ὅτι πολλὲς χρονεὶς στιγμὲς τῆς τότε ὁποιαδήποτε ζωῆς της δὲν θὰ τίς ἀλλάξῃ μὲ τίποτε... Στὴ διαμόρφωση τῆς νεοελληνικῆς ψυχῆς νομίζω, ὅτι ὁ ψυχισμὸς τῆς γειτονιάς ἀνέδειξε καλλιτέχνες καὶ τόσοις ἄλλοις σπονδαίους.

Ὅλα λοιπὸν αὐτὰ θὰ τὰ ποῦμε... ἀγγλιστί; Ὁχι δά! Ἀλλωστε τὸ κέρδος δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ πνίξῃ τὴν ψυχὴ. Δὲν τὴν κακίζω, ἀλλὰ οὐκ ἐπ' Ἀγγλικὴ μόνον ζήσεται Ἑλλην...

Π.Γ.

Ὁ πλοῦτος, ὁ Σωκράτης καὶ ἡ Οὐάσιγκτον

Δυστυχῶς σήμερα δὲν ἰσχύει αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Σωκράτης γιὰ τὸν πλοῦτο: «οὔτε ἱππῶ ἄνευ χαλινῶ οὔτε πλοῦτῶ ἄνευ λογισμοῦ δυνατόν ἀσφαλῶς χρῆσασθαι». Οἱ σημερινοὶ πλούσιοι εἶναι ἄφρονες, φιλαργυροὶ, ἀλαζόνες, κομπλεξικοὶ καὶ ἐκδικητικοὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, τὴ ζωὴ καὶ τὴ φύση. Γι' αὐτὸ ὁ πλοῦτος τοὺς κανένα δὲν ὠφελεῖ, ὅπως ἔλεγε ὁ Σωκράτης: «τῶν φιλαργύρων ὁ πλοῦτος, ὥσπερ ὁ ἥλιος καταδύς εἰς τὴν γῆν, οὐδένα τῶν ζώντων εὐφραίνει» καὶ ὅτι «ταῦτόν ἐστι ἐπὶ εὐτυχία μέγα φρονεῖν, ὡς ἐπὶ ὀλισθηρᾷ ὁδοῦ σταδιοδρομεῖν». Ἐπομένως ἂς μὴν κορδακίζονται μὲ τὰ μεγαλεῖα, προδολή, δύναμη κ.ἄ., γιὰτὶ εἶναι προσωρινὰ ὅσο καὶ οἱ ἴδιοι στὴ ζωὴ (βλ. τὴν «ὑβριν» τοῦ πλούσιου βασιλιᾶ Κροίσου στὸ ἄρθρο τῆς σελ. 15715 τοῦ παρόντος τεύχους τοῦ «Δ»). Ἄν αὐτὰ τὰ κατανοοῦσαν στὴν Οὐάσιγκτον, ὁ κόσμος θὰ ἦτο καλύτερος. Εὐελπιστοῦμε ὅτι οἱ ἀξίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ ἀναδιώσουν καὶ πάλι.

Κ.Χ.Κ.

Σκίρτημα ἀφύπνισης;

Τρεῖς πανεπιστημιακοὶ, καὶ μάλιστα τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, συγκρότησαν Ὀμιλο γιὰ τὴν Προβολὴ τῶν Προσωκρατικῶν καὶ ἤδη προγραμματίσαν τὴν πρώτη τους ἐκδήλωση γιὰ τίς 22 Μαρτίου, 8 μ.μ., στὴ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη τῆς συμπερωτεύουσας μὲ θέμα «Γέννηση καὶ ἀνέλιξη τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ἀπὸ τοὺς Προσωκρατικοὺς (Ἡράκλειτος, Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος)». Ὀμιλητὲς οἱ κ.κ. Ἀν. Κοδάτσος, Γ. Μανουσάκης καὶ Ι. Μακρόπουλος. Μακάρι ἡ προσπάθεια νὰ ἀποτελέσῃ τὸ πρῶτο σκίρτημα ἀφύπνισης τοῦ βαθύτατα ὑπνώτοντος ἀκαδημαϊκοῦ μας κατεστημένου.

Ω

ΜΟΝΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΠΕΤΥΧΑΙΝΕΙ ΤΟΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΠΡΟΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΣ

Γι' αυτό πρέπει να γίνη διεθνές

[Στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ «Δ» (σελ. 15643-15648) δημοσιεύσαμε πρωτότυπη ἔρευνα τοῦ κ. Α. Κρασανάκη με τίτλο «*Ποιά εἶναι ἡ σωστή προφορὰ τῆς Ἑλληνικῆς*», στήν ὁποία ὁ ἐρευνητής κατεδείκνυε τήν πλάνη τῆς λεγόμενης «ἐρασμι(α)κῆς» προφορᾶς ἀλλά καί κάποιες ἀτυχεῖς ἐπεμβάσεις τῶν Ἀλεξανδρινῶν γραμματικῶν στήν ὀρθογραφία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Στὸ παρὸν τεῦχος δημοσιεύουμε τὸ δ' μέρος τῆς ἔρευνας τοῦ κ. Α. Κρ., στὸ ὁποῖο με ἀναλυτικὴ ἀνάπτυξη καταδεικνύει ὅτι α) ἡ «φθογγική» γραφὴ ποὺ προτείνει ὁ γνωστὸς γλωσσολόγος de Saussure καί οἱ μαθητές του (μεταξὺ τῶν ὁποίων καί οἱ Ἕλληνες γλωσσολόγοι) δὲν ἐνδείκνυται γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, β) τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο συνδυάζει τὴν πιστὴ ἀπόδοση τῆς προφορᾶς με ἀνάλογη «ἀποκάλυψη» τῆς ἐτυμολογίας τῶν λέξεων, πρᾶγμα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ με τὸ Λατινικὸ Ἀλφάβητο – καί γι' αὐτὸ προτείνει τὴ διεθνὴ χρῆση τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς ἀντὶ τῆς λατινικῆς.]

Σύμφωνα με τὸ Γάλλο γλωσσολόγο F. Saussure (1857-1973 μ.Χ.) καί τοὺς μαθητές του (Ch. Baley, A. Sechehayé...), ὁπαδοὺς τῶν ἀπόψεων τοῦ Ἑράσμου:

«*Ἀπὸ λογικῆς ἄποψης τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ἀλφάβητο εἶναι ἰδιαίτερα ἐξαίρετο, διότι γιὰ κάθε φθόγγο εἶχε ἓνα γράμμα: β-ά-ρ-β-α-ρ-ο-ς. Οἱ Σημίτες ἔγραφαν μόνο τὰ σύμφωνα. Τὴν λέξη “βάρβαρος” θὰ τὴν ἔγραφαν “βρβρς”. Ἡ ἁρμονία ὅμως ἀνάμεσα στὴ γραφὴ καί στὴν προφορὰ δὲν διαρκεῖ, γιατί:*

»α) Ἡ γλῶσσα ἐξελίσσεται ἀδιάκοπα, ἐνῶ ἡ γραφὴ ἔχει τὴν τάση νὰ μένη ἀκίνητη. Προφέρονταν στὰ Γαλλικὰ καί ἔγραφαν (11ος αἰώνας) “rei, lei” rei, lei... (13ος αἰώνας) “roi, lei” roi, loi... (14ος αἰώνας) “roe, loe” roi, loi... (19ος αἰώνας) “rwe, lwa” roi, loi... Γράφουμε *eveiller, mouiller, lei, rei...*, ἐνῶ προφέρουμε *eveyer* (“ἐβεγιέ”), *mouiyer* (“μουιγιέ”), *lwa* (“λουά”), *rwa* (“ρουά”),..., ἐπειδὴ ἔτσι προφέρονταν ἀρχικὰ καί ἔπειτα ἄλλαξε ἡ προφορὰ τους. Ἡ γραφὴ ἐπομένως καταλήγει νὰ μὴν ἀνταποκρίνεται πιά σ’

αὐτὸ πού ἀντιπροσωπεύει, νὰ ὑπάρχει δυσαρμονία μεταξὺ γραφῆς καὶ προφορᾶς. Γιὰ τὸ ἴδιο γράμμα ἔχουμε πάρα πολλές προφορές, καὶ τὸν ἴδιο φθόγγο τὸν γράφουμε μὲ τρία καὶ πέντε γράμματα. Ὁ φθόγγος π.χ. “σ” γράφεται: s, t, ss, sc: *nation, chasset, aquescer...* ὁ φθόγγος “κ” = gu, c, k, cc, ch... Ἡ γραφικὴ εἰκόνα αὐτὴ τῆς λέξης ἀποκτᾷ γιὰ μᾶς ἰδεογραφία.

» β) Ὅταν ἓνας λαὸς δανεῖζεται ἀπὸ ἄλλον τὸ ἀλφάβητό του, συμβαίνει πολλές φορές νὰ μὴν προσαρμόζεται κατὰ τὰ μέσα τοῦ γραφικοῦ αὐτοῦ συστήματος στὴν καινούργια του λειτουργία. Ἀναγκασόμαστε τότε νὰ προστρέχουμε σὲ τεχνάσματα, χρησιμοποιοῦντας δύο γράμματα, γιὰ νὰ προσδιορίσουμε μ’ αὐτὰ ἓνα ἦχο.

» γ) Ὑπάρχει ἡ ἐτυμολογικὴ προκατάληψη, ὅπως π.χ. στὴν Ἀναγέννηση, πού πολλές φορές καὶ μιὰ παρετυμολογία ἐπιβάλλει μιὰ γραφή: *roids* (γαλλικὰ) σὰν νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴ λατινικὴ *pondus*, ἐνῶ προέρχεται ἀπὸ τὴ λέξη *pensum*...

» Κατόπιν αὐτοῦ», καταλήγει ὁ Sausure, «θὰ πρέπει ἡ σημερινὴ γραφή, ἑλληνικὴ καὶ ξένη, νὰ καταργηθῇ καὶ νὰ γίνῃ ἓνα νέο φωνητικὸ ἀλφάβητο μὲ ἓνα γράμμα γιὰ κάθε φθόγγο, καὶ κάθε φορὰ πού ἡ λέξη θὰ ἀλλάζῃ προφορά, θὰ γράφεται ἀνάλογα». («Περισσότερα βλέπε: F. Saussure, «Μαθήματα Γλωσσολογίας»).

Γιὰ νὰ δοῦμε ὅμως, εἶναι ἔτσι τὰ πράγματα;

α) Ἡ λατινικὴ γραφή = γραφὴ ἱστορικὴ

Αν παρατηρήσουμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο γράφουν ὅσοι λαοὶ χρησιμοποιοῦν σήμερα τοὺς λατινικοὺς χαρακτήρες (Ἕλληνες, Γάλλοι, Γερμανοί...), θὰ δοῦμε ὅτι δὲν γράφουν τίς λέξεις μὲ κάποιο σύστημα γραφῆς ὅπως οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ μὲ τὸν ἐξῆς τρόπο:

1. Οἱ λέξεις, πού ἡ γραφή τους ὑπάρχει στὴν ἑλληνικὴ ἢ στὴν λατινικὴ γραφή, γράφονται ὅμοια (φωτογραφικά), ὅμως μὲ λατινικοὺς χαρακτήρες, ἄσχετα ἂν ἡ προφορά τους ἐκεῖ μπορῇ νὰ εἶναι καὶ διαφορετικὴ, πρὸς π.χ.:

Ἑλληνικὴ: *Τιτάν(ας), Γεωργία, Εὐρώπη, ἰδέα, τυπώ(νω), Ὀλυμπιακός, φιλοσοφία...*

καὶ Ἀγγλικὴ: *Titan* (προφορά «ταϊτάν»), *Georgia* (προφορά «τζόρτζια»), *Europe* (προφορά «γιούροπ»), *idea* (προφορά «ἰντιά»), *type* (προφορά, τῑπ»), *Olympic, philosophy...*

Ἑλληνικὴ: *ἀκ(τ)ίς, Γεωργιανός, Συριανός, Λατῖνος...*

καὶ Γαλλικὴ: *action* (προφορά «ἄξόν»), *Georgien* (προφορά «ζεορζιάν»), *Syrien* (προφορά «σιριάν»), *Latin* (προφορά «λατὲν»)...

Λατινικὴ: *Cluba* (προφορά «κλούμπα»), *cupa* (προφορά «κούπα»), *America, plus* (προφορά «πλουῖς»), *imperial* (προφορά «ἰμπέριάλ»), *lina*

(προφορὰ «λίνα»), *duo* > *double* (προφορὰ «ντοῦμπλε»),...

καὶ Ἑ**γγλική**: *club* (προφορὰ «κλάμπ»), *cup* (προφορὰ «κάπ»), *America*, *plus* (πλάς), *imperial* (προφορὰ «ἰμπιριαλ»), *lin* (λάιν), *double* («ντάμπλ»)...

Μὲ ἐλληνικὴ ἢ λατινικὴ ὀρθογραφία γράφονται καὶ οἱ λέξεις ποὺ δὲν εἶναι ἐλληνικὲς, ὅμως ἡ γραφὴ τους ὑπάρχει στὴν ἐλληνικὴ ἢ τὴν λατινικὴ γραφὴ, ὅπως π.χ. οἱ ἐξῆς ἀπὸ τὴν ἀραβικὴ καὶ ἐβραϊκὴ γλῶσσα: *ἄλγεβρα*, *Μιχαήλ*, Ἑμμανουήλ, *Δανιήλ*... = στὴν Ἑγγλική: *algebra*, *Michael*, *Emmanuel*...

Ἀκολουθῶς οἱ παράγωγες λέξεις γράφονται στὸ θέμα ὅμοια μὲ τὶς πρωτότυπες, ἀκόμη καὶ ἂν ἡ προφορὰ τῆς παραγώγου εἶναι διαφορετικὴ λόγω φθογγικοῦ πάθους (συναίρεσης ἢ ἀφομοίωσης κ.ἄ.), πρβλ. π.χ. στὴν Ἑγγλική: *live* (προφορὰ «λάιβ») > *living* (προφορὰ «λάιβινγκ», «λίβινκ»), *volcano* («βολκάνινου») > *volcanic* («βολκάνικ»), *athlete* («ἄθλιτ») > *athletic* («ἄθλέτικ»), *busy* («μπάζι») > *business* («μπίζνες»), *day* («ντέι») > *Sunday* («σάντι»), *Europe* > *European*, *algebra* > *algebraic*, *algebraically*, *allegory* > *allegorically*...

2. Οἱ λέξεις, ποὺ οἱ ἴδιες ἢ ἡ ρίζα ἢ ἡ πρωτότυπὴ τους λέξη δὲν βρίσκονται στὴν ἐλληνικὴ ἢ στὴν λατινικὴ γραφὴ, γράφονται φθογγικὰ μὲ λατινικοὺς χαρακτῆρες καὶ συνάμα, ἂν εἶναι ὁμόφωνες (ὁμόηχες) μὲ κάποια ἄλλη λέξη, γράφονται μὲ πρόσθεση τυχαίου γράμματος, σύμφωνα μὲ τὴ σκέψη αὐτοῦ ποὺ τὶς καθιέρωσε γραφικὰ, πρβλ. π.χ.:

Γαλλικὴ: *grave* («κριβ» = ἐνικός) καὶ *graves* («κριβ» = πληθ.): (ἐδῶ τὸ -ew δὲν προφέρεται, μπαίνει στὸν πληθ. γιὰ διάκρισίν του ἀπὸ ὁμόηχο ἐνικό):

Ἑγγλική: *t(w)o* καὶ *to(o)*, *rit(e)* καὶ *(w)rit(e)* καὶ *ri(g)t(h)*: (ἐδῶ τά: *w*, *o*, *w*, *e*, *g*, *h* δὲν προφέρονται· μπῆκαν γιὰ διάκριση τῶν ὁμοφώνων λέξεων).

Ὅμοιως στὴν Ἑγγλική: *cent* καὶ *cent* καὶ *scent*, *pare* καὶ *pair* καὶ *pear*, *boy* καὶ *buoy*, *no* καὶ *know*, *sail* καὶ *sale*, *grown* καὶ *gran*, *fought* καὶ *fort*, *war* καὶ *wore*, *side* καὶ *sighed*, *made* καὶ *maid*, *night* καὶ *knight*, *soared* καὶ *sword*, *hole* καὶ *whole*, *morning* καὶ *mourning*...

Ἄς σημειωθῇ καὶ ὅτι ἡ ὥς ἄνω γραφὴ - ὀρθογραφία μιᾶς λέξης στὴν ἑγγλική, γαλλικὴ... γραφὴ παραμένει στὸ χρόνο, ἀκόμη καὶ ἂν ἡ προφορὰ ἀλλάξῃ ἢ ἂν λέγεται μὲ δύο ἢ περισσότερες διαφορετικὲς προφορὲς μέσα στὴν ἴδια γλῶσσα. Παράβαλε π.χ. στὴν Ἑγγλική, πού, ἐνῶ ἄλλοι λένε: «δὲ λάντον, μπάτι, σον, ονάτ...» καὶ ἄλλοι «δὲ λόντον, μπόντι, σίν, χονάτ ἢ γονάτ...», ὥστόσο καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ γράφουν ἴδια, δηλ.: *the London*, *body*, *Sean*, *what*...! Παράβαλε ἐπίσης ὅτι ἡ λέξη π.χ. *minute* προφέρεται «μίνιτς», ὅταν δηλώνῃ οὐσιαστικὸ (τὸ λεπτὸ τῆς ὥρας) καὶ «μίνιουτ» ἢ «μάνιουτ», ὅταν δηλώνῃ ἐπίθετο (λεπτομερὲς). Αὐτὸ συμβαίνει σὲ πάμπολλες λέξεις.

“Αρα σωστά μιλάνε ό “Ερασμος και ό Saussure για τις ως άνω γραφές: είναι πράγματι ιστορικές.

Μάλιστα, έπειδή ή γραφή αύτή (άγγλική, γαλλική..) είναι ιστορική, γι’ αύτό και έδω:

α) “Ορθογραφία» είναι τó νά γράψης σωστά ένα συνδυασμό λατινικών γραμμάτων, πού έχει συμβατά καθιερωθή για κάθε λέξη, όπως π.χ. τó συνδυασμό των γραμμάτων good για τή λέξη «γκούτ» (καλός, ή, ό), τó συνδυασμό two για τή λέξη «του» (δύο), too για τή λέξη «του» (επίσης), to για τή λέξη «του» (πρός)...

β. Δεν μπορούμε νά αποδώσουμε γραπτώς τήν πιστή προφορά των λέξεων ή νά γράψουμε πιστά μιá λέξη πού άκούμε για πρώτη φορά.

γ. Έχουμε διάσταση μεταξύ προφοράς και γραφής, δηλ. παρουσιάζεται τó φαινόμενο για τó ίδιο γράμμα νά έχουμε πάρα πολλές διαφορετικές προφορές ή με ένα γράμμα νά παριστάνουμε διαφορετικούς φθόγους και όχι ένα πάντα, όπως στήν Έλληνική. Παράδαλε π.χ. στήν Άγγλική, όπου:

- τó γράμμα i προφέρεται πότε αι και πότε ι/ε/εε/ιι: *titan* («ταϊτάν»), *prize* («πράιζ»), *girl* («γκέριλ»), *pig* («πίγκ»), *ability*..., ενώ τó γράμμα e προφέρεται πότε ι και πότε ε, καθώς και όπως τά ee ea, ie, ui, ay, u... – [ι]: *feel* («φίλ»), *seen* («σίν»), *fit*, *sin*, *least*, *beat*, *city*, *cities* («σίτις»), *build* («μπίλτ»), *sunday* («σάντι»), *business* («μπίζνες»)...

- τó γράμμα: o προφέρεται πότε ο και πότε oo/α/ου/ουα/ουο = ε...: *go* (γκόου), *come* (κάμ), *one* (ούάν), *to* (τού), *God* (γκόντ), *lotus* (λότους)...

- τó γράμμα: a προφέρεται πότε ο και πότε ει = α = ε = ουο...: *was* (γουόζ), *America* (Άμερικά), *hand* (χέντ), *table* (τέιμπλ)...

- τó γράμμα: u προφέρεται πότε ου και πότε α/ε/γιου...: *cup* (κάπ), *use* (γιούζ), *run* (ράν), *Murphy* (μέρφι)...

- τó γράμμα: w προφέρεται πότε ου και πότε γου ή χου...: *Washington* (Ουάσινγκτον), *web* (γουέμπ), *west* (γουέστ), *whiskey* και *wrist* (ρίστ), *two* (τού)...

- τó γράμμα: th προφέρεται πότε δ και πότε θ: *the* (δέ), *mother* (μάδερ), *thing* (θίνκ)...

- τó δίγραμμα cc προφέρεται κ και κσ: *accompany* (άκόμπανι), *access* (άξές)...

- τó δίγραμμα sc προφέρεται σ και σκ: *scenario* (σενάριο) και *Scorpio* (σκόρπιο)...

ένω: e = ι = ε = α...: *me* (μί), *every* (έβρι), *love* (λάβ), *Peter* (Πίτερ).

“Όπως βλέπουμε από τά πιό πάνω παραδείγματα, άλλα λέμε και άλλα γράφουμε ή άλλα βλέπουμε και άλλα προφέρουμε!

δ. Σέ μιá γραπτή λέξη συνήθως δεν διαβάζουμε τά γράμματά της, αλλά ρωτούμε τούς άλλους ή κοιτάζουμε στά λεξικά, για νά μάθουμε πώς προφέρεται ό συνδυασμός των γραμμάτων αύτής τής γραπτής λέξης!

6) Ἡ Ἑλληνικὴ γραφή: «ἐτυμολογικὴ γραφή»

Αν παρατηρήσουμε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο γράφουν οἱ Ἕλληνες τώρα καὶ παλιά, θὰ δοῦμε ὅτι γράφουν ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι γράφουν αὐτοὶ ποὺ χρησιμοποιοῦν σήμερα τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο. Γράφουν ὅ,τι ἐπακριδῶς λένε φθογγικά, τῇ στιγμῇ ποὺ γράφουν καὶ συνάμα ὅ,τι ἐπακριδῶς ἐννοοῦν ἐτυμολογικά (σὲ μέρος λόγου, τύπο καὶ παραγωγή ἢ σύνθεση τῶν λέξεων) μὲ τὴ βοήθεια τῶν ὁμόφωνων γραμμάτων ο καὶ ω, η καὶ η καὶ υ..., γράφοντας π.χ.:

- τὰ θηλυκὰ ποὺ λήγουν σὲ <-ι> μὲ -η: *καλ-ή, λύση, λαθή, πράξη, τάξη, φυλή...*

- τοὺς πληθυντικούς ἀρσενικῶν ποὺ λήγουν σὲ <-ι> μὲ -οι: *καλ-οί, ἀποροι, ἄντροι...*

- τὰ ρήματα μὲ -ω,ει: *καλ-ῶ, φοιτῶ, φιλεῖ... καλ-εῖ, πράξει, τάξει...*

- τὰ οὐδέτερα μὲ -ο,ι: *καλ-ό, φυτό... φιλή, τυρί...*

Παράβαλε καὶ ὅτι βλέποντας μιὰ λέξη γραμμένη στὴν κατάληξη μὲ -η καταλαβαίνουμε ὅτι δηλώνει κάτι τὸ θηλυκὸ, ἂν εἶναι γραμμένη μὲ -ω αὐτὸ ὅτι μιλοῦμε γιὰ ρῆμα κ.τ.λ.: *καλὸ καὶ καλῶ, καλὴ καὶ καλεῖ καὶ καλοὶ* ὁμοίως: *Κρήτη > κρητικός* (μὲ η) καὶ *κριτὴς > κριτικός* (μὲ ι), *ἐκκλήση* (μὲ κκ, ἐκ-κλήση) καὶ *ἐκλυση* (μὲ κ, ἐκ-λύση)...

Ὅμοιως: *Καينὴ διαθήκη* (νέα), *κενὴ διαθήκη* (ἄδεια), «*λίρα*» = *λίρα* (τό νόμισμα) καὶ *λύρα* (τὸ μουσικὸ ὄργανο), «*λίπι*» = *λ(εῖ)π-ει* (ρῆμα), *λ(ύ)π-η* (η) καὶ *λ(ί)π-η* (τά), «*ιδι*» = *εἶδη* (οὐσιαστικὸ) καὶ *ἦδη* (ἐπίρρημα), «*ο,ε,*» = *ο, αι* (ἄρθρα) καὶ «*ω,ε*» (ἐπιφωνήματα), «*ι ἴλι*» = *ἦ ἴλη καὶ ἦ ἴλη καὶ ἦ εἴλη καὶ οἱ ἦλοι*, «*λιπόν*» = *λοιπὸν καὶ λιπὼν καὶ λοιπὼν καὶ λυπὼν*, «*μῖς*» = *ἡμεῖς* (= ἀ' πρός.) καὶ *ὕμεῖς* (β' πρός.)...

Ἄρα τὰ γράμματα ω,η,υ δὲν εἶναι ἔτσι ὡς τὰ νόμισε ὁ Ἑρασμος, ἀλλὰ ὁμόηχα μὲ τὰ ο,ι,οι,ει... καὶ μ' αὐτὰ θάσει κανόνων ὑποδεικνύουμε στὴ γραφὴ τὴν ἐτυμολογία τῶν λέξεων, δηλαδή τὸ μέρος λόγου, τὸν τύπο καὶ τὴν παραγωγή ἢ τὴν σύνθεση τῶν λέξεων, ὥστε νὰ ἔχουμε βοήθεια καὶ στὴν εὗρεση τοῦ σωστοῦ νοήματος τῶν λέξεων καὶ στὴν διάκριση τῶν ὁμοήχων,

Ἄρα δὲν μιᾶ σωστὰ ὁ Ἑρασμος γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γραφὴ, ἀρχαία καὶ νέα. «Ἐξ ἰδίων κρίνει τὰ ἀλλότρια».

Δηλαδή, ἐπειδὴ ἡ γραφὴ μὲ τοὺς λατινικοὺς χαρακτηρὲς (Ἀγγλική, Ἰταλική, Ὁλλανδική...) εἶναι ἱστορική, γι' αὐτὸ τόσο αὐτὸς ὅσο καὶ οἱ ὁπαδοὶ του (Saussure, Μπαμπινιώτης κ.ἄ.) νομίζουν ὅτι καὶ ἡ νέα ἑλληνικὴ γραφὴ προέκυψε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ.

Σημειώνεται ὅτι:

1. Οἱ Λατῖνοι ἔγραφαν ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι γράφουν σήμερα ὅσοι λαοὶ γράφουν μὲ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο (= οἱ Ἀγγλοὶ, Γάλλοι...). Οἱ πρῶτοι ἔγραφαν φθογγικά μὲ ἐλάχιστη ὀρθογραφία, π.χ. *Italia, cura,*

Latio... καὶ οἱ ἄλλοι, ὅπως εἶδαμε πιὸ πρὶν, ἱστορικά. Ἐπὶ ὥρισμένες λέξεις ποὺ προήρχοντο ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ὀρθογραφία, ὅμως προσαρμοσμένες ἀπαραίτητα φωνητικὰ στὴ γλῶσσα τους, π.χ.: *philosophia*, *syllabus*..., κάτι ποὺ δὲν συμβαίνει στὴ σημερινή γραφή μὲ λατινικοὺς χαρακτηριστὲς πλὴν λίγο στὴν ἰταλική γραφή. Ἐκεῖ ἡ ἑλληνικὴ λέξη προσαρμόζεται φωνητικὰ, ὅχι ὅμως ὀρθογραφικά. (Περισσότερα γιὰ τὴν «ἰταλική» καὶ «λατινικὴ γραφή» βλέπε στὸ διδλίο μου «Παγκόσμια Γραφή»).

2. Στὴν ἑλληνικὴ γραφή, ἀρχαία καὶ νέα, ὅταν ἀλλάξῃ ἡ προφορὰ μιᾶς λέξης, ἀλλάζει καὶ ἡ γραφή της. Οἱ λέξεις ἐδῶ γράφονται πάντα ὅπως ἀκριδῶς προφέρονται φθογγικὰ τῇ στιγμῇ ποὺ γράφονται καὶ συνάμα ἀνάλογα μὲ τὴν ἐτυμολογία τους (τὸ μέρος λόγου, τύπο κ.τλ.), ὅπως π.χ. τὰ ρήματα μὲ ω,ει, τὰ θηλυκὰ μὲ η, τὰ οὐδέτερα μὲ ι,ο..., πρὸβλ. π.χ.: ἀρχαῖα: *τιμᾶω*, *φάος*, *κόνις*, *πυρεῖα*, *Ἑλλάς*, *ἀνθέει*, *δένδρον*... = νέα: *τιμῶ*, *φῶς*, *σκόνη*, *σπύρτα*, *Ἑλλάς*, *ἀνθεῖ*, *δέντρο*... Ἀντίθετα στὴ σημερινή γραφή μὲ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο οἱ λέξεις γράφονται πάντα ἴδια, ὀρθογραφικά, ὅπως πρωτογράφησαν, ἀκόμη καὶ ἂν ἡ προφορὰ τους ἀλλάξῃ, ὅπως εἶδαμε πιὸ πρὶν.

3. Ἡ ἐτυμολογία δὲν εἶναι οὔτε προκατάληψη οὔτε ἐπιβολὴ ποὺ ἐπέβαλε ἡ Ἀναγέννηση, ὡς λέει ὁ F. Saussure, ἀλλὰ τὸ κλειδί, τὸ ἐργαλεῖο τῆς γραφῆς καὶ νόησης. Ἐτυμολογία λέγεται ἡ ἀνάλυση μιᾶς λέξης στὰ συστατικά της μέρη (= ἡ κατάληξη, ἡ ρίζα, τὸ θέμα καὶ τὸ πρόθεμα, ἂν εἶναι ἀπλῆ, καὶ τὸ α' + β' συνθετικό, ἂν εἶναι σύνθετη), καθὼς καὶ ἡ εὕρεση τῆς ρίζας ἢ τῆς πρωτότυπης τῆς λέξης, ἂν εἶναι παράγωγη, γιὰ νὰ δοῦμε τί μέρος λόγου καὶ τύπο ἔχει, ἄρα τί σημαίνει (τὴν ἔννοιά της), ποιά ἡ ὀρθογραφία της, ποιά ἡ γλῶσσα ἀπ' ὅπου προέρχεται κ.ἄ., ἀφοῦ:

α. στὴ γλῶσσα ἡ ἔννοια μιᾶς λέξης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ συσχέτιση τῶν συστατικῶν της στοιχείων (= θέμα, κατάληξη, τόνος κ.τλ.), π.χ.: *γράφω*, *δια-γράφω*, *δι-έγραφε*...

β. στὸ ἑλληνικὸ σύστημα γραφῆς ἡ γραφή μιᾶς λέξης μὲ τὰ ὁμόφωνα (ὁμόηχα) γράμματα: αὶ καὶ ε, ι καὶ η καὶ υ καὶ οἱ καὶ εἰ καὶ υἱ, ο καὶ ω, μ καὶ μμ, ν καὶ νν... ἐξαρτᾶται:

γ. στὴν κατάληξη ἀπὸ τί μέρος λόγου καὶ τύπος εἶναι, πρὸβλ. ὅτι τὰ ρήματα γράφονται μὲ -ω,ει: *καλῶ*, *εἷς*, *εἶ*, *γράφω*, *εἷς*..., τὰ θηλυκὰ γράφονται μὲ -η: *καλῆ*, *νίκη*, *τιμῆ*..., τὰ οὐδέτερα γράφονται μὲ -ο,ι: *καλός*, *γραφεῖο*, *τρεῖς*, *ψωμί*...

δ. στὸ θέμα, ἀπὸ τὸ ἂν μία λέξη εἶναι παράγωγη ἢ σύνθετη, πρὸβλ. π.χ. ὅτι οἱ παράγωγες λέξεις γράφονται στὸ θέμα ὅμοια μὲ τὴν ρίζα ἢ τὴν πρωτότυπὴ τους λέξη, π.χ.: *Κρήτη* > *Κρητικός* (μὲ -η-) καὶ *κρίνω* > *κρίση*, *κριτικός* (μὲ -ι-)... οἱ σύνθετες γράφονται ὅμοια μὲ τὴν ἀπλῆ, ποὺ ἀποτελοῦνται π.χ.: *σύν-θεση*, *δια-κρίνω*,... καὶ οἱ κλιτὲς καὶ οἱ σύνθετες λέξεις γράφονται καὶ ἀνάλογα μὲ τὸ τί φθογγικὸ πάθος ἔχουν πάθει, ἂν ἔχουν πάθει, π.χ. ἡ ἀφομοίωση τῶν N + N,M,P,Λ γράφεται μὲ NN, MM,

PP, ΛΛ: ἐ(ν)-νόμος > ἔννομος, σύ(ν)-ράπτω > συρράπτω, ἐ(ν)-μένω > ἐμμένω, σύ(ν)-λόγος > σύλλογος..., ἡ ἀφομοίωση τῶν Π,Β,Φ + Μ μὲ ΜΜ: γράφ(ω) + μα > γρα(φ)μα > γράμμα, κόβ(ω) + μα > κό(β)μα > κόμμα, βλέπ(ω) + μα > βλέ(π)μα-βλέμμα, γρα(φ-)μένος, η, ο > γραμμένος...

“Όταν ἀκοῦμε μιὰ λέξη, τὴν ἀναλύουμε τάχιστα στὰ συστατικά της μέρη καὶ ἀνάλογα καταλαβαίνουμε, πρὸλ. π.χ.: συν-μέτ-οχ-η > συμμετοχή (σύνθετο θηλυκὸ ἐπίθετο), συν-μετ-οχ-ή > συμμετοχή (σύνθετο θηλυκὸ οὐσιαστικό), γραφ-έας (ἀρσενικὸ οὐσιαστικό), γραφ-εῖο (οὐδέτερο οὐσιαστικό), γράφ-ω (ρῆμα, α’ πρόσωπο), συν-γραφ-έας > συγγραφέας (σύνθετο οὐσιαστικό)...

Ὅμοιως, ὅταν θέλουμε νὰ γράψουμε μιὰ λέξη, σκεφτόμαστε τὸ τί εἶναι ἐτυμολογικά, δηλαδή ἂν εἶναι οὐσιαστικὸ ἢ ἐπίθετο, ἀρσενικὸ ἢ θηλυκὸ... καὶ κατόπιν τὴν γράφουμε ἀνάλογα μὲ τὰ ὁμόφωνα γράμματα ο καὶ ω, ε καὶ αι, η καὶ ι καὶ υ..., ποὺ ὑπάρχουν στὸ ἀλφάβητο, π.χ. τὰ ρήματα μέ -ω,ει: γράφω, εἰς... τὰ θηλυκὰ μὲ -η: γραφή, ἥς...

Ἡ ἴδια σκέψη γίνεται καὶ στὴ γραφὴ μὲ λατινικοὺς χαρακτήρες (ἀγγλική, γαλλικὴ... γραφή), πρὸλ. π.χ. στὴν ἀγγλικὴ τὴ λέξη «του» ποὺ γράφεται: to, too, two, ἀνάλογα μὲ τὴν ἐτυμολογία ἢ τὸ μέ ch ἢ h, J, ἐπειδὴ σὰν λέξεις προέρχονται ἀπὸ τὶς ἐβραϊκὲς «μιαέλ» «ιοχάναν» ποὺ εἶχαν τὰ J = [i], h = [χ], αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ σωστὴ ἐλληνικὴ ἐτυμολογικὴ γραφὴ. Εἶναι μὲν σωστὴ ἐτυμολογικὴ παρατήρηση, ὅμως λάθος νὰ καταγραφῇ, γιατί εἴττοι δὲν ὑποδείχνεται ἡ σωστὴ ἀγγλικὴ ἢ γαλλικὴ... προφορὰ τῆς λέξης.

Συμπέρασμα:

1. Πολλὰ ἀπὸ τὰ λεγόμενα τοῦ Ἑράσμου καὶ τοῦ Saussure ἰσχύουν στὴ γραφὴ μὲ τοὺς λατινικοὺς χαρακτήρες καὶ ὄχι στὴν ἐλληνικὴ.
2. Τὸ νὰ γράφουμε μόνο φθογγικά, ὡς προτρέπει ὁ Saussure, δὲν γίνεται, γιατί τότε θὰ ἔχουμε πολλὲς παρανοήσεις λόγῳ τῶν ὁμόφωνων λέξεων. Ὑἅλλο τὸ «καλεῖ» = ρῆμα καὶ ἄλλο τὰ «καλή» ἢ «καλοί» (= ἐνικὸς καὶ πληθ. ἐπιθέτου), ἄλλο τὸ «σοῦπα» (φαγητοῦ) καὶ ἄλλο τὸ «σοῦ πα» = σοῦ εἶπα...
3. Τὸ ἐλληνικὸ ἀλφάβητο-σύστημα γραφῆς πρέπει νὰ γίνῃ διεθνές, ἀντὶ τοῦ λατινικοῦ, ἐπειδὴ τὸ λατινικὸ γράφει τὶς λέξεις ἱστορικά καὶ τὸ ἐλληνικὸ ὅπως ἀκριδῶς προφέρονται φθογγικά τὴν στιγμὴ ποὺ γράφονται καὶ συνάμα ἀνάλογα μὲ τὴν ἐτυμολογία (τὸ μέρος λόγου, τὸν τύπο κ.τ.λ.) τους, μὲ τὴν βοήθεια τῶν ὁμόφωνων γραμμάτων ο καὶ ω, η καὶ ι... (π.χ. τὰ ρήματα γράφονται μὲ -ω, ει, τὰ θηλυκὰ μὲ -η, τὰ οὐδέτερα μὲ -ι,ο...), ἄρα μὲ πανεύκολη καὶ κατανοητὴ γραφὴ.

Α. Κρασανάκης

ΣΕ «ΑΓΝΩΣΤΟΥΣ» ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΟΙ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Πώς ή άσιατική μουσική γίνεται «έλληνική»

Ο «Δαυλός» έχει κατ' επανάληψη δημοσιεύσει απόψεις συγχρόνων Έλλήνων μουσικών, που κατέδειξαν την καλλιτεχνική και πνευματική κατάπτωση του λαϊκού μας τραγουδιού τις τελευταίες ιδίως δεκαετίες. (Αποκαλυπτική είναι και ή μελέτη του Άντωνα Πέτρουτζάκου, «Το λαϊκό μας τραγούδι κάτω από τον έλεγχο της Διεθνούς Έξοσσίας», «Δαυλός», τεύχος 202, Οκτώβριος 1998.) Αυτή τη φορά δίνουμε το λόγο στον ιδιοκτήτη μιας εκ των δύο-τριών έναπομεινασών ελληνικών εταιρειών, στην πλούσια δισκογραφική παραγωγή του όποιου διακρίνει κανείς τη βούληση και τον αγώνα για την προβολή της διαχρονικής ελληνικής μουσικής παράδοσης και την ανανέωσή της μέσα από νέους –άμφιλεγόμενους ίσως– ποιοτικούς δρόμους. Ο Νίκος Κούρτης, ιδιοκτήτης της εταιρείας «Fm Records», μίλησε στο «Δαυλό» για το σύγχρονο ελληνικό τραγούδι και για το δικό του έργο.

Σε ποιούς ανήκουν οι εταιρείες δίσκων;

Σύντ.: Κύριε Κούρτη, λένε ότι ή δική σας εταιρεία είναι μια «έλληνική δισκογραφική εταιρεία». Οί άλλες, πού ακούμε και βλέπουμε και πού παράγουν ελληνικά τραγούδια με Έλληνες έρμηνευτές, πού γίνονται «έπιτυχίες» στο χώρο της νεολαίας, τί εταιρείες είναι;

Ν.Κ.: Πρέπει κατ' αρχάς να ξεκαθαρίσουμε, ότι το 85-90% των τραγουδιών παράγεται από ξένες πολυεθνικές εταιρείες, από τα παραρτήματα των μεγάλων δισκογραφικών εταιρειών του κόσμου. Έλληνικές εταιρείες είμαστε δύο-τρεις στο χώρο, πού παλεύουμε ενάντια σ' αυτόν τον έπεκτατισμό. Τα τραγούδια αυτά έχουν ελληνικά λόγια, αλλά ή μουσική τους είναι ξένη και όχι ελληνική. Είναι ή διεθνής «Pop», πού ακούγεται παγκοσμίως σήμερα και προέρχεται από μουσικές κλεμμένες από την Άφρική και την Άσία.

Σύντ.: Μπορούμε δηλαδή να πούμε, πώς πέρα άπ' το έμποριο και το κέρδος διά της μουσικής αυτής άσκειται ένα είδος παγκόσμιας προπαγάνδας, πού σκοπεύει στην «άφρικανοποίηση» ή στην «άσιατοποίηση» των ήθών της νεολαίας;

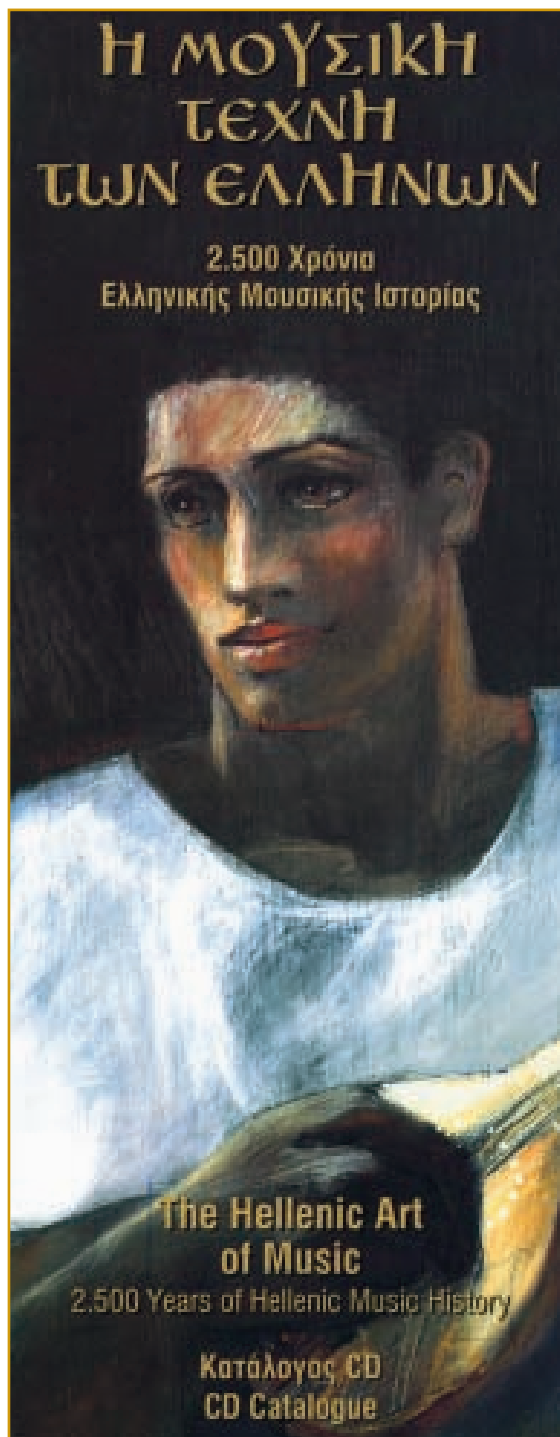
Ν.Κ.: Πιθανόν νά συμβαίνει αυτό. Ἀκόμη κι ἂν δὲν ὑπάρχει ἡ βούληση, ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτὸ ἐπέρχεται. Ἡ ἀπήχηση τῶν μοντέρνων αὐτῶν τραγουδιῶν ἀφορᾷ κυρίως στὴν ἡλικία μεταξὺ 14 καὶ 24 ἐτῶν, δηλαδή στὴν καρδιά τῆς νεολαίας.

Σύντ.: Λέγεται συχνὰ πῶς οἱ ἐταιρεῖες αὐτὲς εἶναι ἐδραϊκῶν συμφερόντων. Ἐσεῖς τί λέτε;

Ν.Κ.: Αὐτὸ λέγεται ὄχι μόνο γιὰ τὶς δισκογραφικὲς ἐταιρεῖες ἀλλὰ γενικώτερα γιὰ τὰ media. Πρόκειται βέβαια γιὰ ἀνώνυμες ἐταιρεῖες, πὺν τελευταῖα ἔχουν ἐξαγοραστῇ ἀπὸ ἄλλες μεγαλύτερες καὶ οἱ ὁποῖες κατέχουν μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, στούντιο κινηματογράφου, internet κ.λπ. Λίγοι γνωρίζουν, σὲ ποιούς ἀνήκουν τελικὰ οἱ μετοχές τους.

Σύντ.: Ἡ μεγαλύτερη σήμερα δισκογραφικὴ ἐταιρεία στὴν Ἑλλάδα ποιά εἶναι;

Ν.Κ.: Μεγαλύτερη σὲ πωλήσεις εἶναι ἡ Minos EMI. Εἶναι ἡ παλιὰ ἐταιρεία Minos τοῦ Μάτσα, ἡ ὁποία ἐξαγοράστηκε ἀπὸ τὴν EMI, πὺν ἐδρεύει στὴν Ἀγγλία.

Ἑλληνική Μουσική ἀπὸ τὴν Ἀρχαιότητα ἕως σήμερα

Σύντ.: *Πεῖτε μας τώρα γιὰ τὸ δικό σας δισκογραφικὸ ἔργο.*

Ν.Κ.: Κατάγομαι ἀπὸ τὴν Ἡπειρο καὶ ἀπὸ παραδοσιακὴ οἰκογένεια. Ἐχοντας λοιπὸν αὐτὰ τὰ ἀκούσματα, ἀσχολήθηκα μὲ τὴν ἑλληνικὴ μας μουσικὴ παράδοση, ὑλοποιώντας οὐσιαστικὰ ἐφηβικά μου ὄνειρα. Ἐχουμε φτειάξει ἓνα μεγάλο κατάλογο δίσκων, ξεκινώντας ἀπ' τὴν Ἀρχαιότητα καὶ κάνοντας μιὰ μικρὴ ἀναφορὰ στὸ Βυζάντιο, τὴν ἄλωση τῆς Πόλης, τὸν «Θούριο» τοῦ Ρήγα, τὰ ἐπαναστατικὰ τραγούδια τοῦ '21 καί, συνεχίζοντας, φτάνουμε ὡς τὸ ρεμπέτικο καὶ τὸ δημοτικὸ τραγούδι τῆς ἐποχῆς μας. Τὴ σειρὰ αὐτὴ ὠνομάσαμε «*Μουσικὴ Τέχνη τῶν Ἑλλήνων - 2500 Χρόνια Ἑλληνικὴ Μουσικὴ*», καὶ μέσα ἐκεῖ καταθέτουμε κάθε φορὰ τὴν ἐρευνά μας, τὸ μεράκι μας.

Σύντ.: *Παράγετε καὶ μοντέρνα μουσική;*

Ν.Κ.: Σᾶς περιέγραψα τὸ πρῶτο κομμάτι τῆς δουλειᾶς μας. Τὸ δεύτερο κομμάτι εἶναι ἡ ἑλληνικὴ ἀνεξάρτητη σκηνή, τὸ ἑλληνικὸ ἐναλλακτικὸ ρεπερτόριο, ἡ ἑλληνικὴ ρόκ σκηνή καὶ ἡ χίπ-χόπ. Στὴν ἑταιρεία μας ὑπάρχουν νέοι ἄνθρωποι, ποὺ μέσα ἀπ' τὸ μοντέρνο τραγούδι καταθέτουν τὸν προβληματισμὸ τους, τὶς ἀνησυχίες τους, τὴν ἐπαναστατικότητά τους.

Σύντ.: *Οἱ ὅροι ὅμως ρόκ καὶ χίπ-χόπ, ποὺ χρησιμοποιεῖτε, δὲν εἶναι ἑλληνικοὶ ὅπως καὶ ἡ ὀνομασία τῆς ἑταιρείας σας «Fm Records». Δὲν ὑπάρχει ἡ ἑλληνικὴ τους ἀπόδοση;*

Ν.Κ.: Ἡ ἑταιρεία μας, ὅταν ξεκίνησε τὸ 1987, ἦταν μιὰ ἑταιρεία εἰσαγωγῆς δίσκων ξένης ποιητικῆς μουσικῆς καὶ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ξενόγλωσσο τίτλο, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἐπικοινωνοῦμε μὲ τοὺς ξένους. Τὸ πρῶτο CD ποὺ παρήγαγε ἡ ἑταιρεία μας ἦταν μιὰ ἐργασία μὲ τὸν Πέτρο Καμπούρη, «*Ἡ Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Μουσικὴ*». Οἱ ἐτικέττες ὅμως ποὺ χρησιμοποιοῦμε –καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιβάλλουμε σιγά-σιγά– εἶναι ἑλληνικές. Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς μουσικοὺς ὅρους «ρόκ» καὶ «χίπ-χόπ», ἀναγκαστικά πρέπει νὰ μιλήσουμε στὴ γλῶσσα τῶν νέων, ἂν θέλουμε νὰ μᾶς ἀκούσουν.

Σύντ.: *Τὸ μέλλον τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς μουσικῆς πῶς τὸ βλέπετε;*

Ν.Κ.: Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Μουσικὴ ὡς μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἐξαπλώθηκε σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ λαοὶ γύρω μας πῆραν τὴ μουσικὴ μας, ἔκαναν ψυχὴ, πολιτισμὸ, ἀπὸ μᾶς. Ἔτσι σήμερα εἶναι πράγματι λυπηρὸ νὰ παίρνουμε μουσικὴ ἀπὸ τὴν Ἀσία, τὴν Αἴγυπτο, τὸ Ἰσραήλ, τὴν Τουρκία ἢ ἀκόμη ἀπὸ τὴν Ἀγγλία καὶ τὴ Γαλλία, νὰ δάξουμε ἑλληνικά λόγια καὶ νὰ τὴν λανσάρουμε ὡς ἑλληνικὴ. Καὶ σ' αὐτὸ ἐμεῖς ἀποφασίσουμε νὰ ἀμυνθοῦμε.

Παν. Κουδαλάκης

ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΣ

Εἴμαστε στην ἐποχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας. Οἱ θεωρητικοὶ ἐπιστήμονες κατώρθωσαν νὰ διεισδύσουν στὸ βάθος τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ νὰ τὰ λογικοποιήσουν μὲ θεωρίες, ποὺ συνέθεσαν μεγάλοι μαθηματικοί. Οἱ τεχνολόγοι ἀνέπτυξαν συστήματα καὶ διατάξεις ὀργάνων, ποὺ ὄχι μόνον ἔδωσαν ἀποτελέσματα σημαντικὰ γιὰ τὴν βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη, ἀλλὰ κατέστησαν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ ἐργάτη σὲ παρατηρητὴ στὴν παραγωγή καὶ τὸν ἔλεγχο τοῦ προϊόντος. Ἡ ἐπιστήμη μὲ τὶς ἐφαρμογές της προσέφερε πλοῦτο καὶ δυνατότητα ὑλικῆς εὐδαιμονίας. Δυστυχῶς στὸν κόσμο ἐπικρατεῖ ἀθλιότητα ἐν μέρει ὑλικὴ καὶ ἐν γένει πνευματικὴ· ὁ Τρίτος κόσμος λιμοκτονεῖ μέσα σ' ἓνα πνευματικὸ κόστος. Κι ἀμέσως γεννιέται τὸ ἐρώτημα: Ποιὰ εἶναι ἡ αἰτία αὐτοῦ τοῦ φαινομένου; Μιὰ εἰλικρινὴς ἱστορικὴ θεώρηση τῶν πραγμάτων ἴσως ἀναδείξῃ τὰ κύρια αἶτια.

Μετὰ τὴν πνευματικὴ ἐπανάσταση τῆς Ἀναγέννησης ὁ Εὐρωπαῖος κληρονόμησε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τὴν ἐπιστημονικὴ σκέψη καὶ μιὰ ὁλοκληρωμένη βασικὴ γνώση. Ἀκολουθῶς μὲ τὴν σκληρὴ ἐργασία ἔκαμε θαύματα σὲ ὅλες τὶς θετικὲς ἐπιστῆμες. Ἔσπασε τὰ δεσμὰ τῆς Γῆς καὶ πέταξε στὸ χῶρο τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖο γρήγορα θὰ κατακτήσῃ καὶ θὰ καταστῇ ἄρχοντας τῆς μικρῆς γειτονιάς του. Διάβασε τοὺς γενετικoὺς κώδικες, γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴ δυστυχία τῆς ἀσθένειας καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν μεγίστη εὐγονία. Εἶναι πλέον φανερὸ πὼς πλησιάζει ὁ ἐρχομὸς τῆς λογικῆς παρῆλθης στὴν ἀνέλιξη τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους. Τὸ τυχαῖο θὰ ὑποταχθῇ στὴ θέληση τῆς ἔλλογης ζωῆς. Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ σταθῇ ἐμπόδιο: μόνον ἡ νόηση θὰ καθοδηγῇ καὶ θὰ προφυλάσῃ ἀπὸ τὸν ὄλεθρο.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ μικρὸς θεὸς-ἄνθρωπος εἶναι ἓνας νάνος στὴν ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ του ἀνάπτυξη. Τὸ «καλὸς κάγαθός» τῶν Ἑλλήνων ὄχι μόνον δὲν τὸ κατανόησε, ἀλλὰ τὸ περιφρόνησε καὶ τὸ ἀντικατέστησε μὲ τὸν φόβο τῆς μυστικιστικῆς παραφροσύνης. Ἡ ἠθικὴ τοῦ Δυτικοῦ κόσμου εἶναι ἐξελεγμένο τέρας μιᾶς διασταύρωσης μυστικισμοῦ τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν καὶ τοῦ Λόγου τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἠθικὴ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἦταν στηριγμένη στὸν οἶκτο, ποὺ γεννᾷ τὴν «φιλανθρωπία», σχέση νοσηρὴ, ἐξουσιαστικὴ καὶ συμπλεγματικὴ. Ἀντιθέτως ἡ ἠθικὴ τοῦ «μεγαλόψυχου» κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἐδράζεται σ' ἓνα ἀμοιβαῖο σεβασμὸ μὲ ἀξιοκρατικὸ χαρακτῆρα.

‘Ο λόγος και τὸ ἄλογο εἶναι ἀντίθετα, πού ὡς ξεῦγος συνιστοῦν ἀντινομία. Συνεπῶς ἡ ἠθική, πού κληρονόμησε ὁ Δυτικὸς κόσμος ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα, κυριαρχεῖται ἀπὸ μία κρυμμένη παράνοια, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει τὴν ἐμφάνιση ἀκραίων καταστάσεων.

Τὸ δυστύχημα εἶναι, πὼς τὸ ἔκτρωμα ἠθικῆς τοῦ νέου κόσμου ἀπέδωλε κάθε ιδεῶδες καὶ ἀνήγαγε τὸ συμφέρον ὡς μοναδικὴ ἀνωτάτη ἀξία. ‘Ο φοβισμένος μυστικιστὴς προσπαθεῖ νὰ συσσωρεύσῃ πλοῦτο, γιὰ νὰ προστατεύσῃ τὸ ἀσήμαντο τῆς ὑπαρξῆς του. Σήμερα τὸ ὕλικό κατίσχυσε τοῦ πνευματικοῦ καὶ τὸ ἀγαθὸ ἀποσύρεται στὸ χῶρο τῶν ὀλίγων. Ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις ἀνθρώπων εὐαισθήτων καὶ καλλιεργημένων παραμένουν ὡς νησίδες λογικῆς ζωῆς στὴν ἔρημο τῆς παραφροσύνης. Τὸ χρημα ἐγίνε μοναδικὸς σκοπός· καὶ δὲν ὑπάρχουν πράγματα, πού δὲν ἔχουν χρηματικὴ τιμή, ὅλα ἀγοράζονται.

‘Υπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι γιὰ ἐλάχιστα δολλάρια ἀνταλλάσσουν τὴν προσωπικὴ τους ἀξιοπρέπεια. Χαρακτηριστικὸ τῆς κατὰπτωσης τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητος εἶναι τὰ ἐξευτελιστικὰ τηλεοπτικὰ «παιγνίδια», πού προβάλλουν ὡς πρότυπα ἀσήμαντα πρόσωπα, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ μάζα τῶν ἀνοήτων ἐνθουσιάζεται καὶ παραληρεῖ.

Στὸν Τρίτο κόσμο, ὡς γνωστόν, ἔχουμε ἀπόλυτο μεσαίωνα· ἐπικρατοῦν ὁ μυστικισμὸς καὶ οἱ πρωτόγονες μορφές τῶν διαφόρων θρησκειῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἱερατεῖα κυβεροῦν αὐταρχικὰ καὶ θεοκρατικὰ τοὺς ἐξασθλωμένους λαούς. Τὸ θρησκευτικὸ πεπρωμένο καὶ ἡ μετάθεση τῆς εὐτυχίας στὸν «ἄλλο κόσμο» ἐμποδίζουν τὴν ρεαλιστικὴ ἐνεργοποίηση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀμάθεια, ἡ θρησκοληψία καὶ ἡ πρωτόγονη σκέψη κρατοῦν τοὺς λαοὺς αὐτοὺς σὲ μιὰ ἱστορικὴ ἀκινησία, ἀνίκανους νὰ παρακολουθήσουν τὴν τεχνολογικὴ ἐξέλιξη, καὶ κατὰ συνέπεια παραμένουν ὕλικά καὶ πνευματικὰ δυστυχεῖς. Θὰ ἦταν λάθος νὰ σκεφθοῦμε πὼς ὁ κόσμος εἶναι χωρισμένος σὲ δύο κατηγορίες, τοὺς πλούσιους καὶ τοὺς πτωχοὺς. Ἡ πραγματικότητα εἶναι, πὼς σ’ ὅλους ἐπικρατεῖ δυστυχία γιὰ διαφορετικούς λόγους. Ὑπάρχει ὅμως ἓνα κοινὸ στοιχεῖο, ὁ μυστικισμὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ πραγματικὴ πηγὴ τῆς ἀνθρώπινης κακοτυχίας καὶ ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει τὴν κοινὴ τύχη τῶν ἀνθρώπων. Ἀς ἀναλύσουμε τὸν ἀνθρώπινο τύπο τοῦ μυστικιστῆ.

Οἱ μωροὶ μυστικιστὲς πιστεύουν πὼς μὲ τὴν αὐτοθυσία θὰ βροῦν τὸν Παράδεισο· οἱ ἰσχυροὶ μυστικιστὲς φοβοῦνται μὴ χάσουν τὴν ἐπιλογὴ, ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τὸν θεο-χρῆμα καὶ τὴν λατρευτὴ τους ἐξουσία. Ἡ ἀνθρώπινη μάζα δὲν διαθέτει ἀναλυτικὴ σκέψη, ὥστε νὰ δῇ τὰ γεγονότα προσεγγίζοντας τὴν ἀντικειμενικὴ πραγματικότητα. Πιστεύ-

ει εύκολα στους δημαγωγούς τυράννους της άφ' ενός και στους φανατικούς ψευδοαντιπροσώπους του «Θεού» άφ' έτέρου, οί όποιοι ζητοϋν τή θυσία τής ζωής με άντάλλαγμα έναν άνύπαρκτο παράδεισο σέ μιá άλλη μεταφυσική πραγματικότητα, τó «Έπέκεινα». Προχωρώντας μπορούμε νά προσδιορίσουμε πολλούς συντελεστές για τήν σημερινή σχιζοφρένεια τής «Τρομοκρατίας»· κι όμως δύο κατηγορίες αίτιων ξεχωρίζουν. Πρώτη ή έξουσιαστική τρομοκρατία, πού έκφράζει συμπλέγματα διεθνών συμφερόντων· και δεύτερη ή τρομοκρατία του μυστικισμού, ό όποιος έρχεται άπό τόν μεταφυσικό φόβο και τήν αίσθηση ένοχής του πρωτόγονου άνθρώπου.

“Ετσι εμφανίζεται ή Τρομοκρατία ως πόλεμος δύο κόσμων. Στην πραγματικότητα είναι πόλεμος δύο κατηγοριών έξουσιών.

Στους βάρβαρους Άνατολικούς λαούς ό μυστικισμός (οικονομικός και μεταφυσικός) ήταν άπό τήν αρχαιότητα έγγενής πληγή, πού τους τυραννούσε. Δεν μπορούσαν νά μελετήσουν και νά έννοήσουν τó άγνωστο, γιατί έστεροϋντο του Λόγου.

Η έπιστημονική σκέψη προκαλοϋσε τόν άποτροπιασμό του Ίερεμιά στις Δάφνες τής Αίγύπτου. Στίς Δάφνες έγινε ή πρώτη συνάντηση μυστικισμού και λογισμού. Η μάχη των δύο κόσμων τότε άρχισε, χωρίς και τώρα νά τελειώνη. Τό Έλληνικό Πνεϋμα αγωνίζεται συνεχώς νά έξυψώσει τόν άνθρωπο άπό τήν φοβισμένη και άθλια στάση ζωής, νά τόν έλευθερώσει άπό τó μεταφυσικό δέος, πού είναι αίτία όλων των κακών τής συμπεριφοράς του. “Ας δοϋμε τά σημαντικότερα δώρα των Έλλήνων στην άνθρωπότητα.

- α) Στο γλυκοχάραμα του Έλληνικού Πολιτισμού οί “Ελληνες πέτυχαν τήν ύλική κατανόηση του κόσμου.
- β) Στην Κλασική έποχή οί “Ελληνες μελέτησαν τή λογική, και έγινε τó θαϋμα του όρθου λόγου.
- γ) Στην Έλληνιστική έποχή ό Άλέξανδρος διέδωσε στους βάρβαρους τόν πολιτισμό τής έλεύθερης σκέψης. Δεν επέδωσε «Μακεδονική Ειρήνη», διένειμε τά δώρα των Έλλήνων στον κόσμο.

Οί Ρωμαίοι δυστυχώς επέδωσαν τήν Pax Romana, πού τή διαδέχτηκε ό Μεσαίωνας. Τό Έλληνικό Πνεϋμα άναγεννήθηκε και ή έπιστήμη έπανεμφανίστηκε. Τώρα άς άναζητήσουμε τήν Έλληνικότητα, ώστε νά άποφύγουμε τήν καταστροφή.

Λάμπρος Ντόκας

Καθηγητής Μαθηματικής Άναλύσεως
του Πανεπιστημίου Πατρών

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ, *Ὁ Φρειδερίκος Νίτσε ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ τοῦ Δικαίου*

Δύο μορφές τῆς παγκόσμιας διανόησης καὶ συγγραφῆς, ὁ Φρειδερίκος Νίτσε καὶ ὁ Νίκος Καζαντζάκης, συναντιοῦνται σ' αὐτὸ τὸ ριζοσπαστικώτατο βιβλίο, ποὺ ἀποτελεῖ γροθιά στὴν θεοκρατικὴ νόηση. Καὶ οἱ δύο ὑπῆρξαν θύματα τοῦ συντηρητικοῦ κατεστημένου καὶ πλήρωσαν ἀκριβὰ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν ἀντίθεσή τους ἀπέναντι στὶς θεοκρατικὰς ἀντιλήψεις. Ὁ μὲν Νίτσε (1844-1900), ἐκ τοῦ ὁποῖου τὸν θάνατο συμπληρώθηκε ἡδη ἓνας αἰώνας, παρὰ τὴν ἀκαδημαϊκὴν του ιδιότητα καὶ τὴν ἀπήχησή του στὴ νεολαία τῆς ἐποχῆς του διώχθηκε καὶ ἐν τέλει συστηματικὰ φαρμακώθηκε κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν οἰκογένειά του (ποὺ τὸν ἐξώτωνσε). Ὁ δὲ Καζαντζάκης (1883-1957) παρὰ τὸ διεθνῶς ἀναγνωρισμένο ἔργο του οὔτε πανεπιστημιακὸς ἔγινε οὔτε ἀκαδημαϊκός, ἐνῶ μὲ ἐλλαδικὴ παρέμβαση δὲν τοῦ δόθηκε τὸ «Νόμπελ». Συμπληρώθηκαν 45 ἔτη ἀπὸ τὸν θάνατό του, ὅταν τὸ καταπύστιο ἰουδαιοχριστιανικὸ ἱερατεῖο, ποὺ τὸν ἀφώρισε, ἀρνήθηκε νὰ τὸν θάψῃ! Τὸ καταλυτικὸ καζαντζακικὸ κείμενο μιλάει ἄπταιστα τὸν ἐπαναστατικὸ νιτσεϊκὸ λόγο ἐξαίροντας τίς δύο ὕψιστες ἀρχές τῆς ζωῆς· τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια, ποὺ ὅμως χάθηκαν! Γιατί; Ἰδοῦ:

«Εἷς μικρός, δυσειδής, ξένης φυλῆς λαός, κατοικῶν μίαν ἀπομεμακρυσμένην λωρίδα γῆς καὶ λατρεύων ἴδιον, ἀμειλίκτον καὶ παντοδύναμον Θεόν. Δὲν εἶναι ἀριστοκρατικὸς ὁ λαὸς οὗτος –ὡς ὁ Ἑλληνικὸς καὶ Ῥωμαϊκός–, εἶναι δαρύτατα ὀγκλοκρατικὸς, δημονοργὸς ἡθικῆς ὀλικῶς διαφερούσης τῆς ἐλληνορωμαϊκῆς ἀντιλήψεως. Ἀμάρτημα διὰ τὸν λαὸν τοῦτον δὲν εἶναι ἡ προᾶξις ἡ ἐπιβλαθὴς εἰς τὸν πολίτην ἢ τὴν Πολιτείαν, ἀλλὰ ἡ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλης ἀνεξαρτήτως τῆς Πολιτείας, καὶ τὸ ἀμάρτημα τοῦτο συγχωρεῖται μόνον, ἀφοῦ μετανόηση, ζήτησις συγχώρησιν καὶ

Ἡ θυγατρομιξία τῶν «ἀγίων» «μας»

Ἡ τριλογία τοῦ Μιχάλη Καλόκουλου («Τὸ Μεγάλον Ψέμμα», «Ἐνοπλος Δόλος» καὶ «Ἀθραάμ ὁ Μάγος») ἔρχεται κατὰ τὴν ἐκτίμησίν μας νὰ καλὺνῃ ἓνα διαχρονικὸ κενό, τὸ ὁποῖο ἔχασκε ἐνώπιόν μας λοιδορώντας, σαρκάζοντας καὶ εὐτελίζοντας ἐντελῶς τὴν ὁποία τῶν πολλῶν νοημοσύνη. Εἶναι μία μεγάλη προσφορὰ σὲ ὅλους τοὺς ἱγνηλάτες τῆς ἀλήθειας, ὅπως τονίζει ὁ συγγραφεὺς, ἡ ὁποία ἔχει μία σπουδαία ἱστορικὴ καὶ ἐργαλειακὴ ἀξία, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκαλύπτονται τὰ «θεόπνευστα» ψεύδη, ψεύδη τὰ ὁποία δυστυχῶς ἐπὶ αἰῶνες ἐπέχον θέσιν ἀλήθειας. Ἡ τριλογία εἶναι πολὺ κατατοπιστικὴ, ἐνημερωτικὴ καὶ μὲ τέτοιο γλαφυρὸ τρόπο-ῥφος δοσμένη, ποὺ ἡ ἀνάγνωσί της καθίσταται ἀπολαυστικὴ ἔτσι, ποὺ ὁ ἀναγνώστης δὲν κουράζεται οὔτε στιγμή. Βεβαίως ὅμως σὲ ὠρισμένα κεφάλαια ἡ ἐναλλαγὴ τῶν ἀρνητικῶν συναισθημάτων εἶναι συνεχής, ὥστε ἀδιάστως γεννιέται τὸ ἐρώτημα: Μὰ εἶναι δυνατόν τόσες ἀλήθειες νὰ παραμένουν ἄγνωστες; ἢ τόσο χονδροειδῆ ψέματα νὰ ἔχουν τόση διαχρονικὴν ἰσχύν;

Ἐνδεικτικῶς ἀπὸ τὸ βιβλίο «Ἀθραάμ ὁ Μάγος» καὶ ἀπὸ τὸ κεφάλαιο «Κακογαμίες τῶν Μάγων καὶ ἡ θυγατρογαμία τοῦ Ἀὐτ» καὶ γιὰ τὴν ἐπαίσχυντη προᾶξι τῆς θυγατρομιξίας ὑπὸ τοῦ «δικαίου Ἀὐτ» ἐκτελεσθεῖσες ἰδὸν τί ἀναφέρουν δύο ἀπὸ τοὺς ἀστέρες τῆς Ἐκκλησίας: Ὁ Γρηγόριος Νύσης, γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὰ ἐντελῶς καὶ παντελῶς ἀδικαιολόγητα, ὅσα ἀφοροῦν στὴν ἀνατριχιαστικὴ θυγατρομιξία, γράφει: **«Μοναδικὸς ἔνοχος ἦταν ὁ πονηρὸς οἶνος τῶν Σοδόμων, ποὺ τοὺς κατέφθειρε καὶ τῆς τραγωδίας αὐτῆς ὁ χορηγὸς ἔγινε»...** Ὁ δὲ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς λέει: **«Ἀὐτ δὲ ὁ δίκαιος στὴν ἀθέμιτον ἐκείνην μῆζιν δὲν θὰ προέβαινε, ἂν δὲν ἦτο ὑπὸ τῶν θυγατέρων του καταμεθυθεὶς καὶ ὑπὸ καρωθεὶς»...** Τὸ πόσο ἦταν δίκαιος ὁ Ἀὐτ μόνον ὁ γνωστὸς σύγχρονος φωστῆρας πρωτοπρεσβύτερος μπορεῖ νὰ μᾶς

ἐξουθενωθῇ ἐνώπιον τῆς προσβληθείσης θεότητος. Ἐνώπιον ἐνὸς τοιούτου Θεοῦ, παντοδυνάμου καὶ ἀκάμπτου, πάντες εἶναι ἴσοι –ἐν τῇ μηδαμινότητι των– ἰσχυροὶ καὶ ἀδύνατοι, πλούσιοι ἢ πένητες, ὥραιοι ἢ δυσειδεῖς. Ἡ παράδοξος αὕτη ἀντίληψις τοῦ ἀμαρτήματος μετεδόθη ἀπανταχοῦ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ ἀποπειραθέντος νὰ ἐξιουδαίῃ τὸν κόσμον. Καὶ ἔκτοτε ἀνατρέπεται ἡ ἱεραρχία ἐν τῷ πνεύματι τῶν ἀξίων καὶ διαφθείρονται ἄτομα καὶ Πολιτεῖαι: Δὲν ἐκτιμᾶται πλέον καὶ ἡ ἰσχὺς, ἡ ὡραιότης καὶ ἡ ὁρμὴ πρὸς κατάρκτησιν καὶ τὸ ἔνστικτον τῆς ὑπεροχῆς –ἀλλὰ ἡ δειλία, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ὑπακοή, ἡ ὑποκρισία καὶ ὁ ἀσκητισμός. Οὐχὶ πλέον ἡ λάμψις, τὸ σῶμα τὸ ἰσχυρὸν καὶ ὥραϊον, ἡ καλλιτεχνικὴ ἡδονή, ἡ ἀριστοκρατικὴ ἔντονος ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς –ἀλλὰ ἡ πενία καὶ ἡ μετριότης, ἡ στενὴ ἡθικὴ, ἡ ὑποψία πρὸς τὴν ὡραιότητα, ἡ ἀποχὴ πάσης ἡδονῆς, ἡ περιφρόνησις τῆς προσκαίρου ζωῆς καὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καὶ ἡ ἀνάτασις ὅλων τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν πρὸς μίαν ἄλλην πέρα τοῦ τάφου ζώην. Τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων μετατοπίζεται ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ μετατροπὴ αὕτη τῶν ἀξίων εἶναι μεγίστης σπονδιαίτητος καὶ πρωτοφανῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Ῥωμαϊκὴ ἀντίληψις τῆς Πολιτείας κατέπεσεν, οἱ θάρδαροι νικηταὶ ἡττήθησαν καὶ ἐτιθασεύθησαν ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ ἐνσταλάξαντος εἰς τὸ ὕγιες αὐτῶν αἷμα τὸ δηλητήριον». (σ. 80-81).

Καὶ ἐξηγεῖ ὁ Καζαντζάκης διαμέσου τῆς νιτσεϊκῆς εὐαισθησίας:

«Ὁ Χριστιανισμὸς γεννηθεὶς κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους καὶ τὴν τελειωτικὴν ὑποδούλωσιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, εὗρε προσφορώτατον τὸ ἔδαφος, διαδιδόμενος εἰς τὰς κατωτάτας τάξεις τῆς κοινωνίας, τῆς τόσον γενηρακνίας τότε, εἰς τοὺς ταπεινοὺς καὶ περιφρονημένους, εἰς τοὺς λεπρούς, τοὺς ἀμαθεῖς, τοὺς δούλους καὶ τοὺς πένητας. Ἐξαίρει τὰς ιδιότητας καὶ τὰ ἔνστικτα τῶν τάξεων τούτων: τὴν ταπεινότητα, τὴν πενίαν, τὴν ἀσχημίαν, τὴν ὑπομονήν. Καταδικάζει τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν Πατρίδα. “Εἰ χριστιανὸς εἶ, ἀνακράζει ὁ Χρυσόστομος πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀντιοχείας, πόλιν οὐκ ἔχεις ἐπὶ τῆς γῆς. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἐνεγράφημεν, ἐκεῖ πολιτευόμεθα”. Ἀπαγορεύει τὸν ὄρκον, τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, τὴν προσωπικὴν ὑπεράσπισιν, ἐξαφανίζει τὴν διάκρισιν ἰθαγενῶν καὶ ξένων. Καταδικάζει τὴν κοινωνίαν, ἐξαιρῶν τὸν

ἐξηγήσῃ, πὺν ἐπιμένει ὅτι «οἱ ἥρωες τῆς Βίβλου γνῶριζαν τὸν τρόπο τῆς θεώσεως»!

Ἀπὸ τὸ κεφάλαιο «Τὸ ψεῦδος τοῦ Σοδομισμοῦ» τοῦ ἰδίου βιβλίου καὶ ἐξ ὧν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς μορφοῦμε κάλλιστα νὰ καταλάβοιμε, πόσο, μὰ πόσο ἄδικα διεσύρθη ἡ πόλις τῶν Σοδόμων διαχρονικῶς. Διότι συμφώνως πρὸς τὸ «θεόπνευστον» βιβλίον ἅπανα ἡ πόλις τῶν Σοδόμων παρουσίαζε καθολικὴ διαστροφή καὶ καθολικὴ ἀνθηκτικότητα, γιὰ τοῦτο καὶ ὁ «Κύριος» ἀποφάσισε νὰ τὴν καταστρέψῃ μὲ τὸ θεϊκὸ του πῦρ. Ἀν ὅμως ἦταν ἔτσι ἡ πραγματικότητα, τί δυνεῖα εἶχε ὁ «δίκαιος Λῶτ» νὰ κατοικῇ μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἀνῆθικη πόλι; Γιατί ἀρραβώνιασε τίς δύο ἀνῆλικες θυγατέρες του μὲ δύο διεστραμμένους νέους; Κι ἀφοῦ οἱ ὑποψήφιοι γαμπροὶ του ἀποδεικνύουν τὴν φνισιολογικὴν τοὺς ἑτεροφυλοφιλικὴν προτίμησιν καὶ ἀκόμα σέβονται τίς θυγατέρες τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λῶτ, ἔ, τότε δὲν καταρρίπτουν ἐν συνεχείᾳ τὸ κατασκευασμένο παραμῦθον περὶ γενικευμένον πάθους τοῦ σοδομισμοῦ; Μὰ καὶ ἐδῶ ἔρχεται ὁ φωστὴρ Χρυσόστομος, γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τ' ἀδικαιολόγητα καὶ, ὅπως σημειώνει ὁ συγγραφεὺς, κραυγάζει: **«Ἐνὺδριζον τοὺς ξένους καὶ διὰ τὴν μισοξενίαν τῶν ἔπαθον ταῦτα οἱ Σοδομίται...»**. Δηλαδὴ στὸν Λῶτ ἔκαμαν ἐξαίρεσι. Γιατί τάχα;

Γιὰ τὸν «Ἐνοπλὸν Δόλον» ὅτι καὶ ἂν θὰ ἀναφερθῇ, εἶναι πολὺν λίγο. Φθάνει νὰ σημειωθῇ ἡ δηλητηρίασις τῶν ὑδάτων, ἐκ τῶν ὁποίων πίνοντες οἱ ὑπερασπιζόμενοι τὴν πατρώα γῆ Χαναανοφίλισται, ἀχρηστεύοντο ἐκ τοῦ δηλητηρίου καὶ ἐν συνεχείᾳ κατεσφάζοντο μέχρις ἐνός...

Διόδωρος Ἀθμονεύς

Ἐν πλῶ, Περσικὸς Κόλπος

ἀσκητισμὸν καὶ τὴν ἀγαμίαν. Εἰσάγει τὸν κόρον καὶ τὴν ἀηδίαν πρὸς τὸν κόσμον τοῦτον, τὴν “κοιλιάδα τῶν δακρύων”, καὶ ἀνατείνει ἅπαντας τοὺς πόθους καὶ τὰς προσπαθείας τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν μετὰ θάνατον ζωὴν. Καὶ εἶναι φανερὸν ὅτι πᾶσα διδασκαλία, ἐπικαλουμένη μίαν ἄλλην ζωὴν, καταδικάζει τὴν ἐπίγειον ταύτην καὶ ὑποβάλλει εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς ἡ νὰ ἐγκαταλείψωσι μόνοι τὴν ζωὴν ταύτην, ἡ νὰ ἐπιθυμῶσι νὰ ἐξέλθωσιν αὐτῆς τάχιστα. Ἐκ τούτου ἐν τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ τὸ μῖσος πρὸς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸ ἀνάθεμα κατὰ τῶν παθῶν, ὁ φόβος καὶ ἡ καταφρόνησις...» (σ. 88-89).

Ἡ πραγματεία αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἐπὶ ὑψηλείᾳ διατριβῇ τοῦ συγγραφέως (1908-1909), ποὺ ἐκπονήθηκε στὸ Παρίσι καὶ κατετέθη στὴν Ἀθήνα, στὴν προσπάθειά του νὰ γίνῃ βοηθὸς τοῦ καθηγητοῦ Καζάκη στὸ ἐλλαδίτικο πανεπιστήμιο. Ἡ ἐν λόγω μελέτη εἶναι ἀπὸ τεχνικῆς πλευρᾶς ἄριστα, καθότι ἡ διερεύνηση, ἀνάπτυξη, συστηματοποίηση καὶ ἀξιολόγηση τοῦ ἐξεταζομένου θέματος γίνεται μὲ τρόπο τεκμηριωμένο καὶ λόγῳ συγκροτημένο, τηρουμένης κάθε δεοντολογίας. Ἀπὸ φιλοσοφικῆς πλευρᾶς ὅμως καλλιεργεῖ τὴν ἐλευθεροφροσύνη καὶ ἐλευθερολογία στηλιτεύοντας τὴν ἀστική παρακμὴ σὲ πολιτικὸ καὶ θρησκευτικὸ ἐπίπεδο, πρᾶγμα ποὺ τοῦ στέρησε τελικῶς κάθε ἐλπίδα πανεπιστημιακῆς σταδιοδρομίας, ἀφοῦ τὸ μονίμως ἐκφυλισμένο καὶ ἀνελλήνιστο ἀκαδημαϊκὸν κατεστημένο τοῦ τόπου μας ἀπέρριψε τὴν διατριβὴ καὶ τὴν ὑποψηφιότητά του ἐπιβεβαιώνοντας τὴ λαϊκὴ ρῆσιν «παλιά μου τέχνη κόσκινο». Ἰσως ὥστόσο αὕτη ἡ «ἀτυχὴς» ἔκβασις νὰ εἶναι τιμητικὴ γιὰ τὸν Νίκο Καζαντζάκη καὶ τὸ τιτάνιο ἔργο του.

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

Χ. ΜΠΑΛΤΑΣ, *Λεξικὸ ἀνεπτυγμένων ἐννοιῶν*

Στὸν πρόλογό του ὁ συγγραφέας τοῦ λεξικοῦ γράφει: «Τὸ διβλίο αὐτὸ ἔρχεται νὰ συμβάλῃ στὴν ἀριστερὴ ἐννοιολογικὴ καὶ γνωσιολογικὴ κατάρτιση ὅχι μόνο τῶν μαθητῶν ἀλλὰ καθενὸς ποὺ θέλει νὰ γράφῃ καὶ νὰ μιλήῃ σωστά...». Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἐν λόγω λεξικὸ, ὅπως καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ τελευταίως ἐκδοθέντα «μοντέρνα» λεξικά, εἶναι ἀνήμπορο νὰ πετύχῃ ἕναν τέτοιο ἀνώτερο στόχο. Καταγράφει τὴν «δημώδη», τὴν τρέχουσα σημασία τῶν λέξεων, τὸ «κοινῶς λεγόμενο» ἢ τὸ «κοινολεκτούμενο», μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παραμερίζεται τὸ πρωταρχικὸ νόημα, ἡ βαθύτερη σημασία. Λόγῳ χάριν ἡ ἔννοια «πόλεμος» παρουσιάζεται ὡς «ἐνοπλὴ σύρραξη ἀνάμεσα σὲ δύο ἢ περισσότερα κράτη», ἐνῷ π.χ. ὁ ἡρακλείτειος πόλεμος, ἡ ἀέναη σύγκρουση τῶν στοιχείων τῆς φύσης, δὲν καταγράφεται πούθενά. Ἡ ἔννοια «ποιότητα» ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὴν «ποσότητα», ἐνῷ, ὡς γνωστόν, ἡ ποσότητα εἶναι εἶδος τῆς ποιότητος, ἕνα ἀπὸ τὰ «γένη» τῆς κατὰ Πλάτωνα.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖο ἀναιρεῖ παντελῶς τὴν ποιότητα τοῦ ἐν λόγω λεξικοῦ, εἶναι ἡ ἄκρατη προσηλώσή του στὴ χριστιανικὴ ἰδεολογία. Στὸ λήμμα λ.χ. «αἰδώς» ἀναφέρει: «Τὴν ἀνώτατη βαθμίδα συνειδήσεως τῆς αἰδοῦς ὡς συστολῆς, κοσμιότητος, σεμνότητος καὶ ἡθικοῦ φόβου παρουσιάζουν τὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης...»!!! Δὲν ξέρει ὁ συγγραφέας ὅτι ἡ Αἰδὼς μαζὶ μὲ τὴν Νέμεσιν ἦταν κορυφαία ἰδέα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ εἶχε ἀναγορευθῇ σὲ θεά. Καὶ εἶναι ἀνώτατη βαθμίδα τῆς αἰδοῦς τὸ ἐπ' ἀμοιβῇ «πασσάρισμα» τῆς Σάρκας ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ στὸ χαρὲμ τοῦ Φαβρά, οἱ συνουσίαι τοῦ Λὼτ μὲ τὶς κόρες του, οἱ γενοκτονίες τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἡ σφαγὴ ἁλλοτρίων ἱερέων ἀπ' τὸν Ἡλία, ἡ ἐξόντωση... (ὁ κατάλογος εἶναι ἀτέλειωτος);

Ἄς δοῦμε τώρα, πῶς σὲ ἕνα λεξικὸ «χρωματίζεται» ἡ καταστροφή τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπ' τὴ χριστιανικὴ λαίλαπα, (στὸ λήμμα «Πολιτισμὸς ἐλληνοχριστιανικός»): «Ὁ πολιτισμὸς ποὺ διαμορφώθηκε μὲ τὴν ἀρμονικὴ συνεργασία (!) τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἡθικῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ». Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζονται ἄλλα σχόλια.

Παν. Κουβαλάκης